

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

นายบุญพงศ์ โพธิ์วัฒนธำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

นายบุญยพงศ์ โพธิ์วัฒนธำ
ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์การวิจัย คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย 4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเป็น 4 ระยะ **ระยะที่ 1** ศึกษาสภาพและความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย **ระยะที่ 2** การพัฒนารูปแบบการนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียน สามเสนวิทยาลัย **ระยะที่ 3** ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และ**ระยะที่ 4** ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$) ครูมีความต้องการที่จะพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.80

2. รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยมีชื่อเรียกว่า “SS-PDA Model” มีองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Samsen Supervision : SS) 2) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู (Procedure : P) 3) การลงมือปฏิบัติที่มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Development : D) และ 4) การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Assessment : A)

3. ผลการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ไปใช้และการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า 1) ครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ใน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยวัดได้จากผลการประเมินคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม 2) จากการ การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศในสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนของครูผู้รับการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า พฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น 3) ครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้มีการวัดผลและประเมินผลการ เรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้าน การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย พบว่าครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) และครู ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.79$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพประกอบ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	14
การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)	23
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	27
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	36
หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	45
แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551	47
แนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	47
สมรรถนะที่จำเป็นของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
- งานวิจัยในประเทศ	79
- งานวิจัยต่างประเทศ	87
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน	89
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ และประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพใน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	92

	หน้า
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	97
ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน วิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	97
ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน วิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	102
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	164
สรุปผลการวิจัย	164
อภิปรายผลการวิจัย	165
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	172
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	182
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ร่วมวิจัย	183
ข แบบรวบรวมผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) และ ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	186

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 2.1	เปรียบเทียบ Bloom's Taxonomy	53
ตาราง 2.2	สรุปภาพรวมของ SOLO Taxonomy	58
ตาราง 2.3	เปรียบเทียบการประเมินเพื่อการเรียนรู้และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	61
ตาราง 2.4	สมรรถนะของครูในการออกแบบเครื่องมือประเมิน	66
ตาราง 2.5	แสดงการเปรียบเทียบการวัดและประเมินผลแนวปฏิบัติทฤษฎีเดิมและการวัดประเมินผลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	67
ตาราง 2.6	มาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา	73
ตาราง 3.1	การอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	93
ตาราง 3.2	ปฏิทินการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	98
ตาราง 4.1	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมเนื้อหาในการบรรยาย	119
ตาราง 4.2	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมเนื้อหาในการบรรยาย	120
ตาราง 4.3	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	123
ตาราง 4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในภาพรวม	125
ตาราง 4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ	125
ตาราง 4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ	127
ตาราง 4.7	กระบวนการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	131

	หน้า
ตาราง 4.8 กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ SS-PDA Goal ₃	132
ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และการใช้ประโยชน์ของการนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียน สามเสนวิทยาลัย ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน	138
ตาราง 4.10 วิเคราะห์ผลการศึกษาศักยภาพที่เป็นจริงและสภาพกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันของ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	145
ตาราง 4.11 บทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	147
ตาราง 4.12 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ก่อนและหลังการอบรม	148
ตาราง 4.13 ผลการประเมินระดับความสามารถการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ของ คณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	149
ตาราง 4.14 ตัวอย่างผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในรายวิชา คณิตศาสตร์ ค 22102	150
ตาราง 4.15 ตัวอย่างผลการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศ หลังจากได้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	153
ตาราง 4.16 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	155
ตาราง 4.17 ผลการทบทวนหลังการปฏิบัติ AAR : After Action Review รูปแบบการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพ	159
ตาราง 4.18 แสดงผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	161

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	11
ภาพประกอบ 3.1 แสดงการดำเนินการ ขั้นตอน และผลที่ได้รับในการทำวิจัย	91
ภาพประกอบ 4.1 ตัวอย่างภาพแผนภูมิต้นไม้ หาสาเหตุปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหา	122
ภาพประกอบ 4.2 ร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	129
ภาพประกอบ 4.3 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังผ่านผู้เชี่ยวชาญ สันทนา กลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อการนำไปใช้ในการทดลองแล้วนำมาประเมิน	142
ภาพประกอบ 4.4 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	162

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช महाराज บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราโชวาท ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ว่า

“...การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของมนุษย์ คนเราเมื่อเกิดมาก็ได้รับการสั่งสอนจากบิดามารดา อันเป็นความรู้เบื้องต้น เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของครูและอาจารย์สั่งสอนให้ได้รับวิชาความรู้สูงและอบรมจิตใจให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของชาติสืบต่อไป...” (ความตอนหนึ่งในพระบรมราโชวาท พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา วันพฤหัสบดี 13 ธันวาคม พ.ศ. 2505)

พระบรมราโชวาทได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่สามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมในทุก ๆ ด้าน อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติ สังคม และตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ที่กล่าวว่าความหมายของการจัดการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ ความเจริญ งามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค้จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมาตรา 6 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 8 กำหนดหลักการจัดการศึกษาว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดกำหนดกระบวนการเรียนรู้ และมาตรา 7 ที่ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ยุทธศาสตร์หนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการปฏิรูปครู กล่าวคือให้ครูเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน เพื่อจะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาท

จากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ, 2543) เป้าหมายของการพัฒนาประเทศในปัจจุบันจึงอยู่ที่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพสำหรับสังคมอนาคตและก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมได้ปรากฏชัดเจนและมีผลอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ทำให้หลายฝ่ายหันมาให้ความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่การชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบบการศึกษา การนำเสนอความต้องการของสังคมรวมทั้งการเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่เป็นไปได้ในสังคม การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมไทยอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งภาพต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545) จากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทยต้องปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมีสติปัญญาที่เจริญงอกงาม เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ประสบการณ์อื่น ๆ ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตั้งนั้น การให้การศึกษาและเรียนรู้ในชีวิตอย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็ก ๆ ต้องได้รับการฝึกให้รู้จักปรับตัว รู้จักตัวเอง เข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ และหาทางแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 และมาตรา 24 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประยุกต์ใช้ความรู้ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ต้องให้อากาศผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าว แผนการศึกษาแห่งชาติจึงได้กำหนด วิสัยทัศน์ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และเน้นการพัฒนามนุษย์และสังคม ดังนี้ 1) พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ 2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลและเป็นโรงเรียนที่ผู้ปกครองและชุมชนภายนอกมีความคาดหวังในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างสูง อีกทั้งคณะกรรมการประเมินภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. ได้รายงานผลการประเมินคุณภาพของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยรอบที่ 4 ในเดือน ธันวาคม ปีพุทธศักราช 2562 คณะผู้ประเมินได้นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ดังนี้ 1) สถานศึกษาควรวางแผนการสอนและการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเชิญวิทยากร ผู้ชำนาญการ/ศึกษานิเทศก์มาให้การอบรมเพื่อครูจะได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของครูตามหลักสูตร 2) ควรให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู และการประเมินผลที่เป็นระบบชัดเจน ด้วยการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ อย่างเป็นระบบและมีทิศทาง และควรมีการประเมินผลติดตามอย่างต่อเนื่อง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้ชัดเจน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549)

จากการวิเคราะห์รายงานสรุปผลของคณะกรรมการประเมินภายนอก ประเด็นสำคัญที่โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยควรพัฒนา โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัด การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทดลอง การศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการนิเทศ ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การตรวจแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตวิธีการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ พบว่า ครูยังมีการปรับตัวให้ทันต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ยังไม่ทั่วถึงในยุคที่มีทั้งข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาทำให้ครูจะต้องพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้และเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ

ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาเกี่ยวข้องในการเป็นผู้ควบคุมดูแลและมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนารูปแบบการวัดผลประเมินผล พบว่าสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่จะช่วยหรือกระตุ้นครูให้เปิดใจรับสิ่งใหม่ ๆ และพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา คือ การนิเทศการศึกษา กล่าวคือ การนิเทศการศึกษาเป็นเสมือนหนึ่งตัวช่วยที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนกระตุ้นให้ครูเกิดการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาของชาติ (วชิรา เครือคำอ้าย และ ขวลิต ขอดศิริ , 2561)

การนิเทศเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน การกระตุ้นให้ครูในโรงเรียนมีการพัฒนาและนำวิธีสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้ โดยเน้นถึงทักษะใน

การติดต่อสื่อสาร การช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียนตลอดจนเป็นสิ่งที่บุคคลในโรงเรียนได้กระทำ หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อกระบวนการสอนที่จะกระตุ้นและส่งเสริม การเรียนของนักเรียน การนิเทศเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ของโรงเรียน ดังนั้นกล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอย่างเต็มศักยภาพการนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญร่วมกับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน ตามหลักการของประชาธิปไตย ยอมรับ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกัน และกันเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด ประกอบด้วย Carl D. Glickman (1981), Robert Goldhammer, Robert H. Anderson, and Robert J. Kajewski (1980) และ Ben M. Harris (1985) และ ศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล (2559)

การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาเป็นอีกแนวคิดหนึ่งในหลาย ๆ แนวคิดทางด้านการนิเทศการสอน ซึ่งเป็นวิธีการนิเทศการสอนวิธีหนึ่งที่มีเป้าหมายอยู่ที่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของตนเองหรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน การนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperation Professional Development) ในยุคปัจจุบันคือเป็นวิธีการนิเทศที่เหมาะสมเนื่องจากการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนา เป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป หรือครูกับผู้นิเทศร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรืองานที่ตนเองรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีการสังเกตการสอนซึ่ง กันและกันซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้รับการ นิเทศ โดยผู้นิเทศสามารถช่วยพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูตามคำแนะนำของเพื่อนร่วมงาน และผู้รอบรู้ที่มาช่วยเหลือแนะนำ ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูผู้สอนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน จากคำกล่าวของวัชร เล่าเรียนดี (2553)

การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ระบุว่า การวัดและประเมินการเรียนรู้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่างและหลังเสร็จสิ้นการเรียนการ สอน โดยจะต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ ลักษณะนิสัยและคุณธรรมโดยเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนเป็น สำคัญ และจำเป็นต้องตอบสนองต่อเป้าหมายการเรียนรู้ระดับบุคคล สถานศึกษา ชุมชนและประเทศ ศิริชัย กาญจนวาลี (2548) แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลมีความสำคัญเป็นกระบวนการตรวจการ เรียนรู้และพัฒนาต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียน

การวัดและประเมินผล ผู้เรียนนั้นครูจะต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามมาตรฐาน วิชาชีพครูที่ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานครูวิชาชีพครู ในมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ข้อที่ 5

ความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งครูจำเป็นต้องมีความรู้และความสามารถในการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ดังนี้ คือ ด้านสาระความรู้ 1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) การสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 3) การประเมินตามสภาพ 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5) การประเมินภาคปฏิบัติ 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ด้านสมรรถนะการวัดและประเมินผล 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้และหลักสูตร สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550)

จากความสำคัญของปัญหาและแนวคิดในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัดและประเมินผล เพื่อครูพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะใช้กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผล ให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผล การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้วิจัยเชื่อว่าหากดำเนินการพัฒนาดังกล่าวแล้ว จะทำให้ได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำเทคนิคการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูและครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และได้คู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ใน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยซึ่งเป็นแนวทางและรูปแบบสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยมีลักษณะอย่างไร
3. การใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเป็นอย่างไร

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมให้เป็นรูปแบบใหม่ในเรื่องของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลการศึกษาคูงานและนำข้อมูลที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วนำไปใช้ในพื้นที่วิจัยจริงแล้วใช้เป็นการรูปแบบการพัฒนา
2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศและครูผู้สอนด้วยความร่วมมือร่วมใจในการที่ประกอบอาชีพเดียวกัน เข้าร่วมกลุ่มกัน นำปัญหาที่พบมาปรึกษาหารือกัน ร่วมมือการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในที่นี้หมายถึง ผู้บริหารและครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลของตนเอง มีการสังเกตการสอนโดยผู้นิเทศภายในโรงเรียน โดยได้รับคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงพัฒนา มีการอภิปรายประชุมหารือ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ
3. แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกันเข้าร่วมกลุ่มกันนำปัญหาที่พบมาปรึกษาหารือกัน ร่วมมือการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในที่นี้หมายถึง ผู้บริหารและครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
4. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จตามตัวชี้วัดและบรรลุมাত্রฐานการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
5. ผู้นิเทศ หมายถึง ครูโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และคณะทำงานนิเทศ ร่วมกันชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

6. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูผู้สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำเทคนิคการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูและครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยซึ่งเป็นแนวทางและรูปแบบสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

3. ได้คู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1 องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 3.1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Procedure : P) 3.2) การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D) 3.3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

1.2 การพัฒนารูปแบบมีการดำเนินการ 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 3) พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1.3 ปัจจัยความสำเร็จประกอบด้วย 3 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ผู้นิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้น 2) ผู้รับการนิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ 3) สถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระยะ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากสถานศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน

2.1.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นสภาพปัจจุบันปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 26 คน

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามจำนวน 3 คน

2.1.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยจำนวน 27 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยสุ่มจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ การงานอาชีพ และกิจกรรมแนะแนว โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 3 คน ด้วยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2.2 สร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการจัดสัมมนาการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยจำนวน 5 คน โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา หรือ ผู้ปฏิบัติการนิเทศที่เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 การทดลองรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ใช้รูปแบบดังนี้

ผู้วิจัยนำรูปแบบไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนำผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจากคณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศตามแบบประเมินความพึงพอใจในรูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการใช้รูปแบบตามแผนการนิเทศคือภาคเรียนที่ 2/2564

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

Harris (1985) กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาจำนวน 10 งานคือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารจัดการด้านสื่อการสอนและอุปกรณ์ 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 5) การบริหารด้านสื่อการสอนและอุปกรณ์ 6) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร 7) การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ 8) การจัดบริการพิเศษแก่ผู้เรียน 9) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 10) การประเมินผลการสอน

สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ (2547) ได้กล่าวไว้ว่าหลักการหรือทฤษฎีที่ใช้ในการนิเทศ จะต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการพฤติกรรมการณ์การนิเทศที่ใช้จึงใช้หลักการผสมผสานจากหลายทฤษฎีเข้าด้วยกัน การกำหนดพฤติกรรมของการนิเทศจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) ธรรมชาติของครู 2) ความต้องการของสังคมหรือวัตถุประสงค์ของงาน 3) เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมกับ 1 และ 2 แต่เห็นว่าเทคนิคการนิเทศจะปรับเปลี่ยนไปตามปัจจัยพื้นฐานซึ่งทำให้หลักการของการนิเทศแบบพฤติกรรมศาสตร์ไม่คงที่แต่ปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา (Dynamic)

2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จัดเป็นวิธีการนิเทศแบบหนึ่งของระบบการนิเทศหลากหลายวิธีการของ แกลทฮอร์น (Glatthorn) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง โดยปกติจะมีการสังเกตการสอนกันและกันในห้องเรียน แลกเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนรวมกัน และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางครั้งอาจจะเรียกวิธีการนิเทศแบบนี้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision หรือ Peer Coaching) หรือการนิเทศโดยเพื่อนร่วมอาชีพ (Collegial Supervision) อย่างไรก็ตาม คำว่า การนิเทศ (Supervision) ครูส่วนใหญ่จะมีการรับรู้การนิเทศด้านลบ ในลักษณะที่เป็นการออกคำสั่งให้ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลก็คือ ครูมักจะต่อต้านการมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศที่ต้องนิเทศกันในลักษณะดังกล่าว สำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนา

วิชาชีพ (Cooperative Professional Development)สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น จากลักษณะที่ง่ายที่สุดคือ มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนกัน 2-3 ครั้ง หรือจัดดำเนินการเป็นโครงการที่ครูเข้ากลุ่มกันร่วมมือกันปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

จากแนวคิดแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาและการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนที่สองของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของ สงัด อุทรานันท์ มาใช้คือการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิจัยด้านการวัดผลและประเมินผลและการเสนอโครงการเพื่อพัฒนาการวัดประเมินผลในสถานศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของ Glatthorn (1984)

ขั้นที่ 2 ดำเนินการนิเทศโดยการนำขั้นตอนการนิเทศของ Copeland and Boyan (1978) โดยดำเนินการคือการประชุมปรึกษาหารือก่อนสังเกตการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ ได้นำขั้นตอนที่ 5 ของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของ สงัด อุทรานันท์ มาใช้โดยการประเมินกระบวนการนิเทศ คือ การวัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการเรียน ความสามารถของครูผู้สอนในวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ สอบถามความคิดเห็นของผู้นิเทศที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาและการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถในการเรียนการสอน เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไป ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1.1

3. การศึกษาผลงานดีเด่นด้านการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแด่ลศิริวิทยา โดยศึกษาทั้งสิ้น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) ศึกษาเอกสาร 3) การสัมภาษณ์กลุ่ม และ 4) สังเกตการสอน

4. งานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ แนวปฏิบัติของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

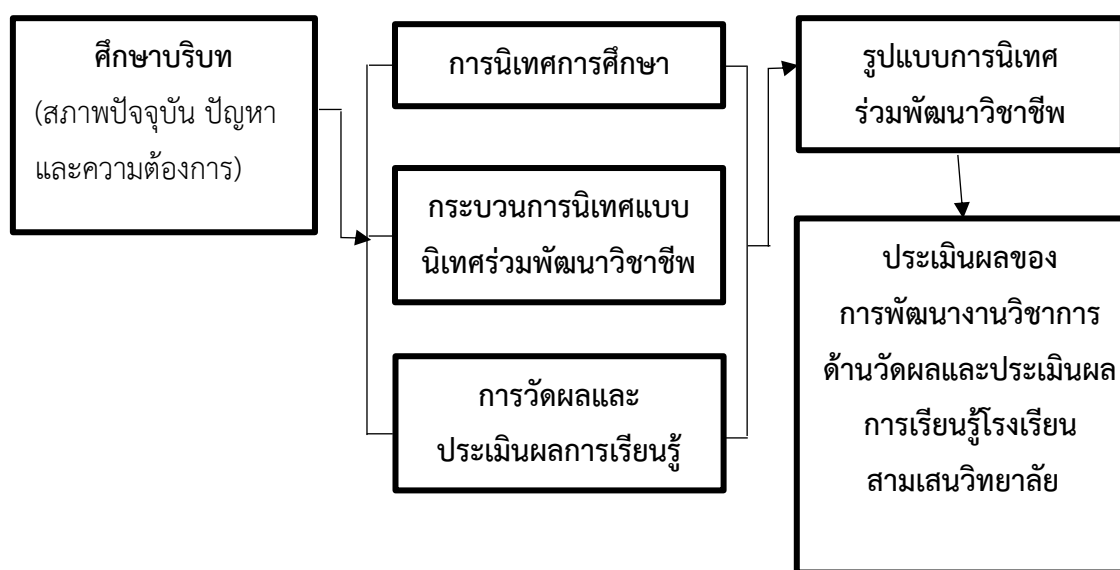
องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

5. ปัจจัย/ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จากการศึกษาแล้วพบว่า ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ประกอบด้วย

1. ผู้นิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะสูงขึ้น
2. ผู้รับการนิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะสูงขึ้น
3. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผลตามมาตรฐาน

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยอาศัยหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลครูของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
3. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา
6. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
7. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
8. แนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
9. สมรรถนะที่จำเป็นของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

1. ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลครูของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ตั้ง เลขที่ 132/11 ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ประวัติโรงเรียน

พ.ศ. 2494 กระทรวงศึกษาธิการ มีโครงการสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูที่บริเวณระหว่างถนนศรีอยุธยา กับซอยรางน้ำ แต่เนื่องจากสถานที่เรียนมีไม่เพียงพอ กระทรวงศึกษาธิการจึงโอนโรงเรียนที่กำลังสร้างนี้ให้เป็น โรงเรียนมัธยมของกรมวิสามัญ (ในเวลานั้น) ใช้ชื่ออย่างไม่เป็นทางการว่า "โรงเรียนรางน้ำ" ปี พ.ศ. 2495 หม่อมหลวงปิ่นมาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้นได้ตั้งชื่อให้อย่างเป็นทางการว่า "โรงเรียนศรีอยุธยา" โดยแยก เป็นโรงเรียนศรีอยุธยา (ชาย) และโรงเรียนศรีอยุธยา (หญิง) ต่อมามีนักเรียนเข้าเรียนมากขึ้นจนต้องเปิดเรียนสองผลัด คือ รอบเช้าและรอบบ่าย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดซื้อที่ดินของเอกชนอันเป็นมรดกของพระยาเพชรปราณีก่อสร้างโรงเรียนแห่งใหม่บริเวณริมคลองประปา ถนนพระราม 6 ปี พ.ศ. 2498 กระทรวงศึกษาธิการย้ายนักเรียนชายจากโรงเรียนศรีอยุธยา (ชาย) รวมทั้งครูที่สมัครใจมาอยู่ที่โรงเรียนแห่งใหม่นี้ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2498 มีชื่ออย่างไม่เป็นทางการว่า "โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย" เพราะตั้งอยู่ในตำบลสามเสน และได้แต่งตั้งให้นายทิม ผลภาค เป็นครูใหญ่คนแรก

ข้อมูลบุคลากร

1. จำนวนครูและบุคลากร จำแนกตาม

1.1) วิทยฐานะ

ครูและบุคลากร	ครู คศ.5	ครู คศ.4	ครู คศ.3	ครู คศ.2	ครู คศ.1	ครูผู้ช่วย	รวม
ปีการศึกษา 2564	-	-	32	49	56	10	147

1.2) วุฒิการศึกษา

กลุ่มสาระฯ	จำนวนตามระดับการศึกษา (คน)									รวม
	ปริญญาตรี			ปริญญาโท			ปริญญาเอก			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
ผู้อำนวยการ	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1
รองผู้อำนวยการ	-	-	-	4	-	4	-	-	-	4
ภาษาไทย	6	3	9	3	3	6	-	-	-	15
คณิตศาสตร์	7	3	10	4	5	9	1	-	1	21

กลุ่มสาระฯ	จำนวนตามระดับการศึกษา (คน)									รวม
	ปริญญาตรี			ปริญญาโท			ปริญญาเอก			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	8	7	15	11	7	18	-	-	-	33
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4	6	10	5	4	9	-	-	-	19
สุขศึกษาและพลศึกษา	5	1	6	2	1	3	-	-	-	9
ศิลปะ	2	3	5	1	2	3	-	-	-	8
การงานอาชีพ	2	5	7	-	1	1	-	-	-	8
ภาษาอังกฤษ	4	9	13	8	9	17	-	-	-	30
แนะแนว	-	2	2	1	1	2	-	-	-	4
รวม	36	42	78	39	33	72	2	-	2	152

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศ (Supervision) คือ การพัฒนาหรือรองงาม การให้บริการทางเทคนิคจากผู้เชี่ยวชาญ การร่วมมือและประสานงานซึ่งมีความหมายโดยสรุปดังนี้ S คือ การสนับสนุน (Support) การมีส่วนร่วม (Share) การบริการ (Service), U คือ ความสามัคคี (Unity) ความเข้าใจ (Understanding) การยกฐานะ (Upgrading), P คือ การวางแผน (Planning) การเลื่อนขั้น (Promotion) การแก้ปัญหา (Problem-solving), E คือ การศึกษาหาความรู้ (Education) การประเมินผล (Evaluation) การทดลอง (Experiment), R คือ การวิจัย (Research) การรายงาน (Report) การบันทึก (Record), V คือ การเยี่ยมเยียน (Visiting) การรู้คุณค่า (Value) การมีคุณธรรม (Virtue), I คือ การปรับปรุง (Improvement) การให้ข่าวสาร (Information) การอบรม (Inservice Training), S คือ การปรับตนเอง (Self-adjustment) ความมั่นใจตนเอง (Self-confidence) การรับผิดชอบตนเอง (Self-responsibility), I คือ นวัตกรรม (Innovation) ความฉลาดรอบรู้ (Intelligence) ความสนใจ (Interest), O คือ การสังเกต (Observation) การจัดรูปร่างงาน (Organization) การตั้งจุดประสงค์ (Objective), N คือ ความต้องการ (Needs) การประนีประนอม (Negotiation) ความจำเป็น (Necessity) S.P. Aggarwal (1967) และการนิเทศการศึกษายังเป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้นำ ปรึกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบและปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2551) ซึ่งมีเป้าหมายหลักเดียวกัน คือ คุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่สำคัญ คือ คุณภาพของนักเรียนหรือประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน ตามความหมายของคำว่า การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) มีความหมายกว้างกว่าการนิเทศการสอน

(Supervision of Instruction หรือ Instructional Supervision) โดยที่การนิเทศการสอนนั้นมีความหมายแคบกว่า จากคำว่า การสอนซึ่งหมายถึงการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยตรง การนิเทศการสอน จึงเป็นส่วนย่อย (Subset) ที่สำคัญส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งหมายความว่า การนิเทศการศึกษาต้องมีการนิเทศการสอนรวมอยู่ด้วย จึงจะทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยตรงได้ วัชรรา เล่าเรียนดี (2550) นอกจากนี้แนวคิดของนักการศึกษาของต่างประเทศ ประกอบด้วย Carl D. Glickman (1995), Robert Goldhammer, Robert H. Anderson, and Robert J. Kajewski (1980) และ Ben M. Harris (1985) ได้ให้ความหมายของการนิเทศที่พอสรุปได้ว่า การนิเทศเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุง การเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมและพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน การกระตุ้นให้ครูในโรงเรียนมีการพัฒนาและนำวิธีสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้ โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสาร การช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ช่วยเหลือครูในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียนตลอดจนเป็นสิ่งที่บุคคลในโรงเรียนได้ กระทำหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อกระบวนการสอนที่จะกระตุ้นและส่งเสริม การเรียนของนักเรียน การนิเทศเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียน (ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล, 2559)

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาพอจะสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอย่างเต็มศักยภาพการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศ ได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญร่วมกับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอน ตามหลักการของประชาธิปไตย ยอมรับ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกัน และกันเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด

ความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาสามารถจำแนกความสำคัญได้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการแก่ครูผู้สอนเพราะกระบวนการเรียนการสอนมีกิจกรรมที่ซับซ้อนและหลากหลาย
2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครูผู้สอนเพราะครูผู้สอนจะต้องฝึกฝนในสภาพการจริงอยู่เสมอ
3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูผู้สอนในการเตรียมการสอน เพื่อที่จะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาครูให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์วิจัย

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการรักษามาตรฐานการศึกษาเพราะช่วยให้ครูมีความคิดที่กว้างไกลก้าวหน้า ทนต่อความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการใหม่ ๆ

นอกจากนี้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ยังประกอบด้วย

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงทุกขณะการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นจำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จลุล่วง

4. การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติจะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

5. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศเพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่างกัน

6. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู ไม่ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

7. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

8. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ (2551) ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากเดิมด้วยวิทยาการความรู้สมัยใหม่ที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองเพื่อให้ทันต่อสมัยและปรับให้ตอบสนองกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการบริการทางการศึกษาที่จะช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมอในด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อได้รับการนิเทศหรือคำชี้แนะการสะท้อนกลับจากผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญและผู้บังคับบัญชาแล้วจะเกิดความรู้สึกระตือรือร้นปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยยึดเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้เรียนต้องเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของตนเองซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพโดยรวมของการศึกษานั้นเอง

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จุดมุ่งหมายในการนิเทศไว้ว่า การนิเทศเป็นการมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548) ซึ่งมีดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู กล่าวคือการนิเทศการสอนช่วยให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอนและช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กล่าวคือเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน ในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียนและเพื่อเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน

4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

สอดคล้องกับแนวคิดของ กรองทอง จิระเดชากุล (2550) กล่าวเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในของสถานศึกษามีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาได้

1.2 เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงานในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการและเน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นนอกจากนี้จุดมุ่งหมายของการนิเทศยังประกอบด้วย

1. เพื่อช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

3. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิบัติระบบบริหารโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ และชื่นชมในผลงาน

4. เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคม

ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาในแนวเดียวกันว่าเป็นพัฒนาส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในทุกมิติให้เกิดประสิทธิภาพ เช่น ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ ช่วยเหลือส่งเสริม กระตุ้น พัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเช่นกัน ซึ่งครูจะเป็นตัวแปรที่สำคัญ ในการขับเคลื่อนงานวิชาการ ถ้าครูได้รับการสนับสนุนก็จะทำให้ศักยภาพในการสอนของครูมีมากขึ้น สามารถนำหลักสูตรมาใช้ตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนตอบสนองต่อมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร สามารถนำเทคนิควิธีการที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ สื่อการสอนที่เหมาะสมและสุดท้ายสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่เหมาะสมและชัดเจน ถ้าครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ครบกระบวนการแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างแน่นอน เหล่านี้อาจสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีจุดมุ่งหมายหลัก ๆ คือการพัฒนาครอบคลุมงาน วิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพต่อสถานศึกษา บุคลากรและผู้เรียน รวมทั้งชุมชน

องค์ประกอบของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ และรูปแบบของการนิเทศ (อัญชลี ธรรมะวิสิฏฐ, 2554) ระบบการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ข้อมูลย้อนกลับและสภาพแวดล้อมภายนอก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า หมายถึง สิ่งที่ใช้ในการดำเนินงานตามระบบการนิเทศการศึกษา ได้แก่ หลักการแนวคิดของการนิเทศการศึกษา บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา ผู้รับการนิเทศการศึกษา รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนการนิเทศการศึกษาอื่น ๆ เช่น สื่อวัสดุอุปกรณ์การนิเทศและงบประมาณ
- 2) กระบวนการ หมายถึง กระบวนการนิเทศการศึกษาที่แสดงถึงขั้นตอน กิจกรรมและวิธีการในการนิเทศการศึกษา
- 3) ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับครูอันเนื่องมาจากการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน มีทักษะการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น
- 4) ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง กลไกการกำกับ ติดตามและประเมินการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นิเทศต้องจัดระบบการกำกับติดตามการดำเนินการนิเทศการศึกษาไว้ให้ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนงานนิเทศการศึกษาที่กำหนดไว้ ตลอดจนจัดทำผลการประเมินผลการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบมีการประเมินผลที่

เกิดขึ้นกับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูรวมทั้งประเมินตัวระบบและกระบวนการดำเนินการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 5) สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่สำคัญของระบบการนิเทศการศึกษาที่สำคัญที่ผู้บริหารควรคำนึงถึง คือ ความต้องการหรือความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2555) กล่าวโดยสรุปว่า องค์ประกอบของการนิเทศศึกษามี 3 ประการ ประกอบด้วย 1) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) วิธีการนิเทศ 3) สื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ ขวลิต จันทรศรี (2556) และยังประกอบด้วย 1) บุคลากรการนิเทศ ประกอบด้วย ผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ 2) ขอบข่ายงานนิเทศ และ 3) โครงสร้างการนิเทศ (วรพล ดิลกทวีวัฒนา , 2560)

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวที่ได้ให้นิยามองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบหลัก ๆ ของการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย

1) บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย ส่วนที่หนึ่ง คือผู้นิเทศ ได้แก่ ผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ศึกษาานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ ส่วนที่สองผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) จุดมุ่งหมายการนิเทศ

3) ขอบเขตเนื้อหาที่จะนิเทศ

4) รูปแบบหรือกระบวนการ เทคนิค วิธีการและกิจกรรมที่จะใช้ในการนิเทศ

5) เครื่องมือที่จะใช้ในการนิเทศ

6) การประเมินผลหลังการนิเทศจากผู้รับการนิเทศ

องค์ประกอบทั้งหมดนี้จะทำให้การนิเทศการศึกษามีความสมบูรณ์และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นให้การนิเทศมีเป้าหมายและขอบเขตเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน มีกระบวนการขั้นตอน วิธีการและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับการนิเทศซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น

รูปแบบการนิเทศการศึกษา

สาระสำคัญของวิธีการนิเทศแต่ละวิธี ดังนี้

1. การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision) ซึ่งเป็นทฤษฎีของแมกเกรเกอร์ (Douglas McGregor) เน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เน้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและบรรยากาศที่เป็นมิตร เป็นกันเอง ให้ความสำคัญต่อความต้องการของมนุษย์และความพึงพอใจต่อผลงานที่เกิดขึ้น ภาวะผู้นำที่ใช้จะไม่ใช้ทั้งการชี้แนะหรือการอุปถัมภ์ แต่เป็นการสนับสนุน (Supportive) มากกว่า

2. การนิเทศแบบสนับสนุน (Supportive Supervision) เป็นแนวคิดของ Raymond C. Garubo and Stanley William Rothstein กล่าวว่าสถานการณ์การเรียนรู้ระหว่างครูหรือผู้ได้รับ

การนิเทศกับผู้นิเทศโดยการเรียนรู้วิธีคิด และการกระทำใหม่ ๆ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องเรียนรู้ที่จะต้องเชื่อใจครู เชื่อถือที่ครูเห็นและสิ่งที่ครูได้ยืนมามากขึ้น ขณะเดียวกันครูก็ต้องเรียนรู้ที่จะเชื่อใจผู้นิเทศในเรื่องที่ว่า ผู้นิเทศจะใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานของตนเอง ผลของการนิเทศแบบสนับสนุนที่เห็นได้ชัดก็คือ ความเป็นมิตรที่ดีต่อความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนระหว่างผู้นิเทศและครู และความเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนดีขึ้น

3. การนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Supervision) เป็นแนวคิดความเชื่อของ Elton Mayo นักปรัชญาสังคมและศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดโดยเมโยเชื่อว่า ผลผลิตหรือผลงานของผู้ปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้นได้จากการให้ผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้นมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้รู้สึกว่ามีค่าสำคัญสำหรับโรงเรียนความรู้สึกส่วนตัวและความสัมพันธ์ที่ดี

4. การนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) Glickman Gordon and Ross-Gordon กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องพิจารณาเลือกใช้ยุทธวิธีการนิเทศแบบพัฒนาการที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศครูในองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) ระดับพัฒนาการของครูและระดับความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญ 3) ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ 4) การยอมรับและผูกพันต่อภาระหน้าที่

5. การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated Supervision) Allan Glatthorn (1984) ได้เสนอระบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการไว้ 4 วิธีคือ 1) การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) 2) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) 3) การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-directed Development) 4) การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring) ภัณฑิรา สุปการ (2557) สอดคล้องกับ วรพล ดิลกทวีวัฒนา (2560) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศไว้ โดยสรุป ดังนี้

1. การนิเทศทางตรง (Direct Supervision) เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศให้การแนะนำชี้แนะผู้รับการนิเทศหรือครูโดยตรง

2. การนิเทศทางอ้อม (Nondirective Supervision) เป็นการนิเทศที่ยึดหลักว่าครูเป็นผู้รู้ดีที่สุดว่าจะต้องปรับเปลี่ยนอะไร ส่วนผู้นิเทศมีหน้าที่เพียงช่วยกระตุ้นให้ครูคิดและทำสิ่งต่าง ๆ เป็นเพื่อนคู่คิดในการปรับปรุงการทำงาน

3. การนิเทศเดี่ยว (Individual Supervision) เป็นการให้ความช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล ผู้นิเทศต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญและสามารถให้คำปรึกษาครูได้เป็นรายกรณี

4. การนิเทศกลุ่ม (Group Supervision) ผู้นิเทศเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกกลุ่มสร้างปฏิสัมพันธ์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน

5. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่เน้นการปรับปรุงการสอนของครูอย่างเข้มข้น มีการวางแผนอย่างเป็นระบบนิเทศอย่างครอบคลุมทุกชั้นตอนจนครบวงจรและทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

6. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) เป็นการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาวิชาชีพ โดยสังเกตการสอนซึ่งกันและกันและกันในห้องเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และอภิปรายความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

7. การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-directed Development) เป็นการพัฒนางานในวิชาชีพด้วยตนเองและได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือตามที่ต้องการ การนิเทศแบบนี้จะเหมาะกับครูที่มีความรู้ความสามารถและต้องการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

8. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring) เป็นการนิเทศโดยผู้บริหารมุ่งเน้นการช่วยเหลือแนะนำเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยจากรูปแบบของการนิเทศการศึกษาที่นักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่ารูปแบบการนิเทศการศึกษาคือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ที่เน้นมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกันกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศที่สามารถทำงานร่วมกันได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ผู้นิเทศอาจจะเป็นผู้แนะนำชี้แนะ ให้คำปรึกษากับผู้รับการนิเทศและอาจจะต้องรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้รับการนิเทศเช่นกัน เนื่องจากผู้รับการนิเทศจะเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงจะมีประสบการณ์ตรงมากกว่า ผู้รับการนิเทศจะต้องเคารพ ยอมรับ รับฟังความคิดเห็นจากผู้นิเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาตนเองนั่นเอง รูปแบบการนิเทศจะมีความหลากหลายตามนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน สามารถยึดรูปแบบการนิเทศแบบใดแบบหนึ่งหรือผสมผสานกันหลายรูปแบบได้แล้วแต่ความเหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบท สถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่จะต้องทำการนิเทศการศึกษาด้วย

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการที่ใช้การดำเนินการนิเทศที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทยมี 3 ลักษณะประกอบด้วย

1. กระบวนการบริหารงานของ Louis A. Allen ประกอบด้วย กระบวนการหลัก 5 กระบวนการซึ่งนิยมเรียกกันว่า “POLCA” โดยย่อมาจาก P: Planning Processes (กระบวนการวางแผน), O: Organizing Processes (กระบวนการจัดสายงาน), L: Leading Processes (กระบวนการนำ), C: Controlling Processes (กระบวนการควบคุม) และ A: Assessing Processes (กระบวนการประเมินผล)

2. กระบวนการนิเทศของ Ben M. Haris ได้เสนอกระบวนการนิเทศไว้ขั้นตอน ดังนี้
 ขั้นที่ 1 ประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) ขั้นที่ 2 จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)
 ขั้นที่ 3 ออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) ขั้นที่ 4 จัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources)
 ขั้นที่ 5 ประสานงาน (Coordinating) และขั้นที่ 6 นำการทำงาน (Directing)

3. กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ของสังกัด อุทยานันท์ (2530) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ (Planning-P), ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing-I), ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติงาน (Doing-D), ขั้นที่ 4 สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing-R) และขั้นที่ 5 ประเมินการนิเทศ (Evaluating-E) อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล (2554)

นอกจากนี้สุจินต์ ภิญญานิล (2561) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศแบบ PDCA หรือวงจรเดมมิง (Deming Circle) โดยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (P: Plan) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติงานตามแผน (D: Do) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (C: Check) และขั้นที่ 4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A: Act) และยังได้สังเคราะห์กระบวนการนิเทศแบบ APDER ขึ้น ประกอบด้วย ขั้น A: Analysis (วิเคราะห์บริบท) ขั้น P: Plan (วางแผนการนิเทศ) ขั้น D: Do (ดำเนินการนิเทศการศึกษาโดยใช้รูปแบบ LCSR ดังนี้ L: Learning (ให้ความรู้), C: Coaching (ช่วยเหลือชี้แนะ), S: Sharing (แลกเปลี่ยนเรียนรู้), R: Reinforcing (สร้างเสริมกำลังใจ) ขั้น E: Evaluation (ตรวจสอบประเมิน) และขั้น R Report (สรุปรายงานผล)

จากกระบวนการนิเทศการศึกษาที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สามารถแบ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการนิเทศการศึกษาโดยรวมออกเป็น 4 ขั้นตอนคล้ายกับกระบวนการนิเทศแบบ APDER แต่จะมีการรวมบางขั้นตอนไว้ด้วยกัน ดังนี้

ขั้น A: Analysis เป็นการวิเคราะห์บริบทต่าง ๆ ทางสังคม นโยบายและข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการจำเป็นต้อง (Need Assessment) เพื่อจะได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ขั้น P: Planning เป็นการวางแผนการนิเทศทั้งหมด ตั้งแต่จัดทำโครงการนิเทศจัดทำหรือออกแบบแผนการนิเทศ จัดทำเครื่องมือที่ใช้การนิเทศ และกำหนดปฏิทินการนิเทศที่แน่นอนชัดเจน เพื่อจะได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ

ขั้น D: Doing เป็นการปฏิบัติการนิเทศซึ่งในขั้นนี้ผู้นิเทศนำเทคนิควิธีการนิเทศมาประยุกต์ใช้จริง เช่น เทคนิคการนิเทศแบบการสอนงานและเป็นที่ปรึกษา (Coaching and Mentoring), เทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตร, เทคนิคการนิเทศการสะท้อนกลับ (Reflecting), เทคนิคการนิเทศแบบสาธิต (Demonstration) เป็นต้น ที่สำคัญจะต้องนิเทศให้คำแนะนำในเชิงบวกให้ผู้รับการนิเทศรู้สึกดี เกิดความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing) ไปด้วย

ขั้น E: Evaluation เป็นการประเมินกระบวนการนิเทศทุกมิติทั้งกระบวนการนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในนิเทศ ประเมินผู้รับการนิเทศและประเมินตัวผู้นิเทศเองแล้วจึงสรุปและรายงานผล (Report) ต่อผู้บังคับบัญชาต่อไป

ดังนั้นการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถใช้นวัตกรรมทางการศึกษามาเป็นตัวช่วย ในกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการนิเทศอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้นเมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้วย่อมจะได้รับการ

ปรับปรุงงาน ด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและความแปรปรวนผันผวนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งต้องยอมรับว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตมนุษย์มากขึ้น เปรียบเสมือนหนึ่งปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตและเนื่องจากทั่วทุกมุมโลกสามารถเชื่อมโยงกันอย่างทั่วถึงจากติดต่อสื่อสารที่ไร้พรมแดนของโลกออนไลน์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่และขยายองค์ความรู้มากมายอยู่ตลอดเวลา การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ปรับให้ครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและส่งเสริมผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน กระบวนการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกวิธีการหนึ่ง คือ การนิเทศการศึกษาจึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพการศึกษาขึ้นนั่นเอง

3. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จัดเป็นวิธีการนิเทศแบบหนึ่งของระบบการนิเทศหลากหลายวิธีการของ แกลทฮอร์น (Glatthorn) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง โดยปกติจะมีการสังเกตการสอนกันและกันในห้องเรียน แลกเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนรวมกัน และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางครั้งอาจจะเรียกวิธีการนิเทศแบบนี้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision หรือ Peer Coaching) หรือการนิเทศโดยเพื่อนร่วมอาชีพ (Collegial Supervision) อย่างไรก็ตาม คำว่า การนิเทศ (Supervision) ครูส่วนใหญ่จะมีการรับรู้การนิเทศด้านลบ ในลักษณะที่เป็นการออกคำสั่งให้ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลก็คือ ครูมักจะต่อต้านการมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศที่ต้องนิเทศกันลักษณะดังกล่าว สำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น จากลักษณะที่ง่ายที่สุดคือ มีการสังเกตการสอนในห้องเรียนกัน 2-3 ครั้ง หรือจัดดำเนินการเป็นโครงการที่ครูเข้ากลุ่มกันร่วมมือกันปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

แกลทฮอร์น (Glatthorn, 1984) ได้กล่าวถึง ลักษณะพิเศษของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังต่อไปนี้ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศมีความเป็นทางการและเป็นเรื่องของสถานศึกษาระดับหนึ่ง นั่นคือมีการดำเนินการในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งร่วมกับบุคลากรจากภายนอก มีกระบวนการการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนและร่วม การสังเกตการสอนในห้องเรียนกันและกัน และมีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่ใกล้ชิดกัน 2) การจับคู่กันสังเกตการสอนอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้ง ตามความจำเป็นและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับภายหลังการสังเกตการสอน 3) เน้นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ถึงแม้ว่าผู้บริหารหรือผู้นิเทศอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด

ดำเนินการและติดตามดูแลโครงการเป็นบางครั้ง หรือเข้าสังเกตการสอนในชั้นเรียน จัดประชุมกับอภิปราย โดยอาจเข้าร่วมโครงการด้วยโดยตลอดก็ได้ 4) เน้นความสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน ไม่มีการประเมินมาเกี่ยวข้อง การนิเทศในแบบดังกล่าวก็เพื่อให้การชมเชยผู้ปฏิบัติ ไม่ใช่ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย มาตรฐาน ดังนั้นข้อมูลจากผลการสังเกตการสอน หรือจากการประชุมจึงไม่ควรนำไปใช้ในกระบวนการ ประเมินผลครูของผู้บริหาร

ลักษณะของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1. เป็นกระบวนการที่เป็นระบบพอควร (Moderately Formalized Process) และดำเนินการ ภายในโรงเรียน
2. เป็นการตัดสินใจร่วมกันของครูที่จะปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
3. มีการสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือและให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการสังเกต
4. มีการประชุมอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
5. การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ผลการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับต้องไม่เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
6. ผู้บริหารหรือผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ควบคุมดูแล อำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการ ให้ประสบผลสำเร็จ
7. ไม่มีการนำข้อมูลจากการดำเนินโครงการนิเทศ เช่น นำผลจากการสังเกตการสอนไปใช้ในการบริหารงานและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบของครู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1. ผู้บริหารต้องเห็นด้วยและให้การสนับสนุนส่งเสริมอย่างจริงจังและจริงใจ (เจตคติผู้บริหาร)
2. คณะครูต้องเห็นด้วย และมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาอาชีพของตนด้วยส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ในทุกด้าน
3. บรรยากาศในโรงเรียน (ระหว่างผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน) มีความเป็นมิตรส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ในทุกด้าน
4. จัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอเพียง (เวลา เครื่องอำนวยความสะดวกและสื่อต่าง ๆ)
5. โครงการกำหนดจุดมุ่งหมายชัดเจนเพื่อการติดตามผล ดูแลให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกได้ง่าย
6. นำเสนอแผนการปฏิบัติและสรุปนำเสนอผลการปฏิบัติพอสังเขป

กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาอาชีพ

ดุสิต ทิวถนอม (2540) จัดขั้นตอนการนิเทศ แบบพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

1. การประชุมวางแผน (Planning Conference) เพื่อตกลงเรื่องเวลาหัวข้อการสังเกตในชั้นเรียน ครูผู้สอนเสนอแผนการสอนให้ผู้สังเกตทราบ

2. การสังเกต (Observation) การสังเกตการสอนของผู้สังเกตจะสังเกตอะไรในชั้นเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของครูเองมีอยู่ 4 เรื่อง คือ 1) หลักสูตร (Curriculum) 2) นักเรียน (Student) 3) เทคนิคการสอนทั่วไป (General Teaching Techniques) 4) เทคนิคการสอนเฉพาะ (Specific Teaching Techniques)

3. การประชุมหลังการสังเกต (Feedback Conference) หลังการสังเกต ในชั้นเรียนแล้วครูและผู้สังเกตประชุมร่วมกัน ผู้สังเกตให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มีการอภิปราย ร่วมกันเพื่อให้การประชุมนหลังการสังเกตได้ประโยชน์

วัชรรา เล่าเรียนดี (2544) จัดขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างครูที่สนใจจะพัฒนางานของตน (ใช้เวลาไม่มากนัก)
2. เลือกประเด็นที่สนใจที่จะพัฒนาปรับปรุง
3. นำเสนอโครงการและขั้นตอนการปฏิบัติ
4. แสวงหาความรู้ วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศในแบบดังกล่าว เช่น การสังเกตการสอน การวิเคราะห์การสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับ ฯลฯ
5. กำหนดวัน - เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
6. ดำเนินการตามกระบวนการในแต่ละประเด็นที่จะพัฒนาอย่างน้อย 2 ครั้ง ในแต่ละประเด็นที่จะพัฒนาปรับปรุง
7. สรุปผลการพัฒนา รายงานผลและความสำเร็จ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ตามแนวคิดของนักวิชาการ พบว่า กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และผู้วิจัยได้ สังเคราะห์กระบวนการที่สอดคล้องกับกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (P-Plan)

1.1 ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือการจัดทำแผนการสอน เพื่อการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้านการคิดคำนวณ

1.2 วางแผนการปฏิบัติการนิเทศ

1.3 ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ

1.3.1 จัดทำโครงการนิเทศ

1.3.2 จัดทำแผนการนิเทศ

2. การดำเนินการนิเทศ (D-DO)

2.1 ปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ

2.2 นิเทศติดตามโดยใช้กระบวนการ Mentoring

2.3 ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ทุกครั้งที่ทำการสังเกตการสอน

3. การประเมินผลการนิเทศ (A-Assessment)

3.1 สร้างเครื่องมือการประเมินผล

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 สรุปผลการประเมินผล

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1. สังเกตการสอนโดยไม่กำหนดประเด็น
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนโดยไม่กำหนดประเด็น
3. ประชุมปรึกษารื้อกับเพื่อนครูเกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน
4. สังเกตการสอนโดยระบุประเด็น
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอนโดยระบุประเด็น
6. ประชุม ปรึกษารื้อกับเพื่อนครูเกี่ยวกับผลการสังเกตการสอนเพื่อเสนอแนะ

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development) เป็นการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาวิชาชีพ โดยสังเกตการสอนซึ่งกันและกันในห้องเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และอภิปรายความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้ครูปรับปรุงและพัฒนา

กล่าวโดยสรุป คือ ทักษะสำคัญและจำเป็น ในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบไปด้วย 3 ทักษะที่จะต้องฝึกปฏิบัติ คือ การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ และการประชุมให้ข้อเสนอแนะ

ข้อดีของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1. ครูได้แลกเปลี่ยนวิธีสอน เทคนิคการสอนซึ่งกันและกัน
2. ได้กำลังใจจากการสอนของตนเอง
3. เข้าใจการทำงานของเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมวิชาชีพมากขึ้น
4. เข้าใจนักเรียนมากขึ้น จากการได้สังเกตการสอนในห้องเรียนระดับต่าง ๆ
5. สร้างบรรยากาศในความเป็นมิตร และเพื่อนร่วมวิชาชีพเดียวกันมากขึ้น
6. มีความมั่นใจที่จะให้และรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ข้อจำกัดของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1. ครูไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสังเกตการสอน การวิเคราะห์การสอนและการให้ข้อมูลย้อนกลับอาจจะช่วยเพื่อนไม่ได้
2. การสังเกตการสอนและการประชุมอภิปรายต้องใช้เวลาอาจต้องให้ครูอื่น
3. การสังเกตการสอนอาจทำได้ไม่ต่อเนื่อง จากปัญหาด้านเวลาที่ว่างไม่ตรงกัน
4. ครูแข่งขันมากกว่าที่จะร่วมกันทำงานเพื่อเป้าหมายเดียวกัน
5. บรรยากาศดั้งเดิมที่ต่างคนต่างฝ่ายต่างปฏิบัติงานของตนอาจจะยากต่อการประสานงาน

สรุป ผลสำเร็จของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 อย่าง คือ การสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารโรงเรียน การร่วมมือกันปฏิบัติงานระหว่างครู และบุคลากรในโรงเรียน และการร่วมปฏิบัติงานฉันทกัน

อย่างไรก็ตามการนิเทศในรูปแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพอาจ不会ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูในทันที แต่สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ ครูจะพูดคุยปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติมากขึ้น ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการสอนของตนเองในส่วนของการพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงแก้ไข หรือพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นแบบอย่างได้ ช่วยให้เห็นการปฏิบัติงานของครู ผู้ร่วมงานอื่น ๆ ที่มีเทคนิคการสอนที่แตกต่างกัน เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นคณะมากขึ้น โดยที่ครูจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีการสนทนากันในเชิงวิชาการมากขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2553)

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่เกิดจากทฤษฎีประสบการณ์การคาดการณ์ นำเสนอในรูปของข้อความหรือแผนผัง

ณัฐศักดิ์ จันทร์ผล (2552) รูปแบบหมายถึงโครงสร้างโปรแกรม แบบจำลองหรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณาวามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้ทดแทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบนั้นๆ

มาลี สืบกระแสน (2552) รูปแบบมีสองลักษณะ คือ รูปแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น ระบบการปฏิบัติงาน และรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รูปแบบอาจแสดงความสัมพันธ์ด้วยเส้นโยงแสดงในรูปแผนภาพหรือเขียนในรูปสมการคณิตศาสตร์หรือสมการพยากรณ์หรือเขียนเป็นข้อความ จำนวน หรือ ภาพ หรือแผนภูมิหรือรูปสามมิติ

ทิตนา แคมมณี (2550) ได้กล่าวอธิบายความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ หมายถึงเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยสร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ การใช้อุปมาอุปไมย หรือจากทฤษฎี หลักการต่างๆ และแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

Willer (1986) กล่าวว่ารูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามและความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้อง

Procter and Paul (1978) ให้ความหมายคำคำนี้ไว้ใน Longman Dictionary of Contemporary English โดยสรุปแล้วจะมี 3 ลักษณะใหญ่ คือ Model ที่หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของจริง ความหมายนี้ตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง เช่น แบบจำลองของเรือดำน้ำ เป็นต้น Model ที่หมายถึงสิ่งของหรือคน ที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่างเช่น ครูแบบอย่าง นักเดินแบบหรือแม่แบบในการวาดภาพศิลป์ รวมไปถึง Model ที่หมายถึงแบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น 864X เป็นต้น

Tosi and Carroll (1982) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของจริงหรือภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่ายไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมากและมีทั้งรูปแบบทั้งกายภาพ (Physical model) ที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ เช่น แบบจำลองหอสมุดแห่งชาติ แบบจำลองเครื่องบินขับไล่ F16 เป็นต้น และรูปแบบเชิงลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ เช่นรูปแบบเชิงระบบและตามสถานการณ์ ของ Brown and Moberg (1980) และรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2548) เป็นต้น และรูปแบบการบริหารซึ่งกำลังศึกษาและพัฒนาในการวิจัยครั้งนี้จะอยู่ในกลุ่มของรูปแบบประเภทหลัง คือ รูปแบบเชิงคุณลักษณะ ซึ่งเป็นรูปแบบในความหมายโดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำนี้ในแวดวงวิชาการ

Bardo and Hartman (1982) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ไว้ว่า “เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่สนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ/ หรือ บรรยายคุณสมบัติ นั้นๆ” Bardo และ Harman อธิบายต่อไปว่ารูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมา เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญๆของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการทำเช่นนั้นจะทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้คุณค่าของรูปแบบนั้นด้อยลงไป ส่วนการจัดระบบรูปแบบหนึ่งๆ จะต้องมียารละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ทั้งนี้ก็แล้วปรากฏการณ์แต่ละอย่าง และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆอย่างไร

Stoner and Wankel (1986) ให้ทัศนะว่ารูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น

Raj (1996) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมายดังนี้ 1) รูปแบบ คือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วย ข้อความ จำนวน หรือ ภาพ โดยใช้เวลาที่กระชับในการทำความเข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น 2) รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

โดยสรุปแล้ว รูปแบบหมายถึงแบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบดังกล่าวได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือในบางกรณีอาจจะใช้ประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

Good (2005) ในพจนานุกรมการศึกษาได้รวบรวมความหมายของรูปแบบเอาไว้ 4 ความหมาย คือ 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ เป็นต้น 3) เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด 4) เป็นชุดของปัจจัยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันซึ่งรวมตัวกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจจะเขียนออกมา เป็นสูตรทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายเป็นภาษาก็ได้

Think Exist (2008) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ว่าเป็นแบบจำลองระบบการปฏิบัติงาน หรือแบบแปลนของการก่อสร้างที่วาดไว้ล่วงหน้า หรือสิ่งของที่เป็นตัวแทนแสดงความคิดของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือสิ่งที่เตรียมเอาไว้ล่วงหน้า

การให้ความหมายของรูปแบบ (Model) ในหนังสือ Encyclopedia of Psychology and Education ไว้ 2 ความหมายดังนี้

1. รูปแบบ คือ รূปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วย ข้อความ จำนวนหรือภาพ โดยการลดทอนเวลา ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น
2. รูปแบบ คือ ตัวแทนของการใช้แนวความคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

Husen and Postlethwaite (1994) ได้ให้ความหมาย ว่ารูปแบบ คือ โครงสร้างที่ถูกนำเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ด้วยวิธีการเปรียบเทียบหรือได้มาจากทฤษฎี รูปแบบจึงไม่ใช่ทฤษฎี

Raj (1996) รูปแบบหมายถึงรূปย่อที่เลียนแบบความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง ความสัมพันธ์ของ 2 ชุด ตัวแปร ประกอบด้วยกระบวนการปฏิบัติงานกับงานวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบได้ 4 องค์ประกอบดังนี้ (Husen and Postlethwaite, 1994; ทิศนา แคมมณี, 2550)

1. รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ / สังเกตได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ อธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น / ปรากฏการณ์ใกล้เคียงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา

3. รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา / ช่วยสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยงจากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ พบว่าไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมียอดประกอบอะไรบ้างอย่างไร

ตามความคิดของ บราวน์ และโมเบิร์กส์ Brown and Moberg (1980) นั้น Brown และ Moberg ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown และ Moberg ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision making)

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันซึ่งนักวิชาการด้านต่างๆ ก็ได้จัดแบ่งประเภทต่างกันออกไป สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์นั้น ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. Analogue Model เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบกับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2. Semantic Model เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ

3. Mathematical Model เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4. Causal Model เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า Path Analysis และหลักการสร้าง Semantic Model โดยการนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และ ระดับสติปัญญา ของเด็ก เป็นต้น

Schwirian (1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญ ได้แบ่งประเภทของรูปแบบด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองออกเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยพื้นที่นั้นเป็นจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่ามีลักษณะเช่นไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis Model เป็นต้น

สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของประชากรเมืองนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรเมืองต่างๆ เช่น Residential Segregation Model เป็นต้น

Joyce and Well (1985) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

Steiner (1988) รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่นแบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง 2) รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่างๆที่สัมพันธ์กัน

Bardo and Hartman (1982) นักนิเวศวิทยาคนสำคัญท่านหนึ่งได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจไว้อีกแนวหนึ่งซึ่งเป็นแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบโดยแบ่งประเภทของรูปแบบ ด้วยการอธิบายลักษณะจากลักษณะของเมืองเป็นรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะพื้นที่และรูปแบบที่อธิบายโดยลักษณะของประชากร รูปแบบที่ใช้ในการอธิบายโดยพื้นที่นั้นมีจุดมุ่งหมายในการบรรยายลักษณะของเมืองว่าลักษณะอย่างไร เช่น Concentric Zone Model และ Social Area Analysis model เป็นต้น สำหรับรูปแบบที่ใช้อธิบายโดยคุณลักษณะของประชากรนั้น เป็นรูปแบบที่เสนอแนวคิดในการอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของประชากรของเมืองต่าง ๆ เช่น Residential Segregation Model และ Group Location Model เป็นต้นตามความคิดของ Steiner (1988) รูปแบบแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-on) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-of) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิด รูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน รูปแบบตามความคิดเห็นของ Keeves (1988) จำแนกออกได้เป็น 5 รูปแบบคือ

1) รูปแบบคล้าย (Analogue Models) คือเป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบกายภาพมักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพเป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมากับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบแบบจำลองระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง ธนาการจำลองกับระบบธนาคารที่เป็นจริง แบบจำลองการผลิตกับการผลิตจริง เป็นต้น

2) รูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Models) คือ เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายลักษณะของรูปแบบชนิดนี้จะใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษามากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ

3) รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิแบบแผน หรือโครงการ (Schematic Models)

4) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือเป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

5) รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือเป็นรูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผล มีการทดสอบสมมุติฐานผลของรูปแบบจากลักษณะการแบ่งประเภทของรูปแบบของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดที่หนึ่งนั้นบอกให้ทราบถึงลักษณะการเขียนรูปแบบที่มีลักษณะส่วนการแบ่งประเภทของรูปแบบในแบบที่สองและสามนั้นเป็นการแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดพื้นฐานในการเสนอรูปแบบในการบรรยาย อธิบายปรากฏการณ์นั้นๆเป็นหลัก

จากที่กล่าวมาแสดงว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้นของแต่ละสาขา ก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ ได้แบ่งออกเป็น รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาสื่อในการขยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และรูปแบบที่นำเอา ตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1997) กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)

2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคทางสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 อย่าง (อุทุมพร จามรมาน, 2541) คือ

1. การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ / ความเกี่ยวข้อง / เหตุผลระหว่างตัวแปร
2. การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามกาลเวลา กลุ่มตัวอย่าง หรือสถานที่ได้

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหา และความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่างๆ เข้าด้วยกันตามวิจารณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริงๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงวุฒิตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการการเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอทั้งนี้ การเลือกผู้ทรงวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์ และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบกำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัยมีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริงและมีการประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

ความหมายของการพัฒนารูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2543) ได้อธิบายว่า กระบวนการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนั้น แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ โดยจะมีการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน จากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพการณ์ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรนั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ

2) การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้สร้างหรือพัฒนารูปแบบในขั้นต้น จำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้น ถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวคิด รูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา หรือผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองโดยนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในบางครั้งใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2548) พัฒนารูปแบบหรือพัฒนาแบบจำลอง (Model Development) หมายถึง กระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองตลอดจนการทดสอบรูปแบบที่ดีให้มีคุณภาพการจะนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบพบว่า การพัฒนารูปแบบนั้น อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกัน ไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ(Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละ

ขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

การพัฒนาหรือการสร้างรูปแบบ มีหลักการเพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ (Keeves, 1988 อ้างใน ทิศานาถ ขุนนาถ, 2557)

- 1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปร มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ
- 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
- 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้ว ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
- 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่

ประจวบ หนูเลี้ยง (2558) ได้ให้ความหมายของการพัฒนารูปแบบ ไว้ว่าคือ การทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง การกระทำหรือการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการ วิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ทำให้ผลหรือ ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น

สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วการพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างรูปแบบ และการหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ โดยมีหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ คือ รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบซึ่งควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้ โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วย

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา

ความเป็นมาของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) มีประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการอย่างยาวนานในการสร้างนวัตกรรม (Innovation) และประดิษฐ์กรรม (Invention) ทางด้านวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรมและธุรกิจของโลกตะวันตก ทำให้เกิดผลผลิตสำคัญของโลกมากมายที่มีบทบาทต่อความคิดและการเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโลกอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การค้นพบการประดิษฐ์หลอดไฟฟ้า การพัฒนาเครื่องจักรสำหรับการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม การผลิตโทรศัพท์ ตู้เย็น การคิดค้นวิธีการคุมกำเนิด การพัฒนาคอมพิวเตอร์ การเกิดของอินเทอร์เน็ต ที่มีผลกระทบที่ยิ่งใหญ่ต่อการสื่อสารของมวลมนุษยชาติ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สามารถสร้างความก้าวหน้าทางความคิดและการคิดค้นประดิษฐ์กรรมใหม่ๆ ให้กับศาสตร์ทุกสาขาวิชา ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ อุตสาหกรรม แพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัยจำนวนมากที่ได้สร้างตำนานการวิจัยและพัฒนาที่เป็นบ่อเกิดของนวัตกรรมและประดิษฐ์กรรมไว้มากมาย ซึ่งสามารถยกตัวอย่างพอเป็นสังเขป เช่น

Isaac Newton (1642-1727) นักฟิสิกส์ นักดาราศาสตร์ชาวอังกฤษ ผู้ค้นพบสิ่งที่ไม่มีผู้ใดเคยค้นพบมาก่อน คือ กฎแรงโน้มถ่วงของโลก เป็นผู้ประดิษฐ์กล้องโทรทรรศน์ และสิ่งประดิษฐ์อีกหลายอย่าง

Benjamin Franklin (1706-1790) นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้ทำการทดลองและค้นพบกระแสไฟฟ้าสถิต ผู้ประดิษฐ์หลอดไฟฟ้าก้านยาว เตาไฟฟ้า และสิ่งประดิษฐ์อื่นอีกมากมาย ต่อมามีบทบาทเป็นนักเขียน นักการเมือง นักการทูต ซึ่งมีบทบาทและอิทธิพลอย่างสูง ต่อการพัฒนาประเทศสหรัฐอเมริกา

Thomas Edison (1847-1931) นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน ผู้ประดิษฐ์หลอดไฟฟ้า (1890) และได้ประดิษฐ์เครื่องใช้มากมาย เป็นผู้ริเริ่มนำหลักการวิจัยและพัฒนาสำหรับการผลิตและกระบวนการผลิตมาประยุกต์ในเชิงอุตสาหกรรม เป็นผู้ก่อตั้งบริษัท General Electric พัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หลายอย่างและได้จดลิขสิทธิ์ผลงานค้นคว้าจำนวน 1,093 รายการ

การวิจัยและพัฒนาที่มีบทบาทสำคัญต่อการแข่งขันและพัฒนาเทคโนโลยียุคใหม่ ทำให้เกิดบริษัทที่มุ่งพัฒนาความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เช่น บริษัท Microsoft (1975), บริษัท Apple (1976), สำนักข่าว CNN (1980), Dell (1983), Lotus Software (1982), เป็นต้น ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ทำให้เกิดระบบการสื่อสารสารสนเทศยุคใหม่ด้วยการเกิดของ Wikipedia (2001), Google (2004), YouTube (2004), Line (2010), Facebook (2012) เป็นต้น

จากวิวัฒนาการของความก้าวหน้าในการพัฒนานวัตกรรม และประดิษฐ์กรรมสำคัญของโลกที่ผ่านมาแสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของนักวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์ หรือนักวิจัยในการสังเกตสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างหลักการ แนวคิดองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อการออกแบบ

ทดลอง ทดสอบ และทำการปรับปรุงแก้ไขจนนวัตกรรมและประดิษฐ์กรรมนั้นเกิดประสิทธิผลประสิทธิภาพ ซึ่งมีรากฐานจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ความหมายของการวิจัยและพัฒนา

ทิสนา แคมมณี (2540) ได้กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่มุ่งนำเอาความรู้จากการวิจัยบริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็นเทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลองใช้ในได้ผล เป็นที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวงกว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิญญา วิชาลาภรณ์ (2540) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของการวิจัยและพัฒนาไม่ใช่อยู่ที่การสร้างหรือทดสอบทฤษฎีแต่อยู่ที่การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในโรงเรียน ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนา เช่น อุปกรณ์การฝึกอบรม อุปกรณ์การเรียน สื่อการเรียน ระบบการจัดการ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมานั้นจะต้องตรงกับความต้องการที่มีรายละเอียดโดยเฉพาะ เมื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นแล้วจะต้องนำไปทดลองใช้และปรับปรุงจนถึงระดับที่มีประสิทธิภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์ (2543) ที่กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่มีจุดหมายเพื่อสร้างหรือค้นหาแนวคิด แนวทาง วิธีปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ ที่นำไปใช้เพื่อพัฒนากลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กร จุดหมายปลายทางที่คาดหวังจึงเป็นการมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น แนวคิด พฤติกรรม วิธีปฏิบัติที่คาดว่าจะดีขึ้น จึงมักเกี่ยวข้องกับ การทดลองซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยอาจจะอยู่ในรูป ตัวอย่างของงานวิจัยและพัฒนา เช่น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนของหลักสูตรการโครงสร้างและแนวทางของหลักสูตร ชุดฝึกอบรมครู สื่อและชุดการเรียน แนวทางการประเมินและระบบในการบริหารจัดการหลักสูตร สิ่งเหล่านี้ได้มีการทดสอบด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อยืนยันประสิทธิภาพแล้ว

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่งมี 2 ลักษณะได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทส่ววัสดุอุปกรณ์ (Material) และผลิตภัณฑ์ประเภทวิธีการหรือกระบวนการ (Process) โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริงและทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลายๆ รอบ จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นการวิจัยและพัฒนา หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทส่ววัสดุอุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ประเภทกระบวนการหรือวิธีการ โดยดำเนินการทดสอบในสภาพจริงและทำการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลายๆรอบ จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากลุ่มคน หน่วยงานหรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 1) การสำรวจสังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ 3) การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ซึ่งดำเนินการทดลอง 3 ครั้ง ได้แก่ การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ และการทดลองความพร้อมนำไปใช้ และ 4) การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ การวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญ ได้แก่

เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นตัวแบบใช้งาน เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัยมุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ ผลของการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนเป็นสิทธิบัตรได้

กระบวนการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนผลิตภัณฑ์ที่จะพัฒนามีลักษณะอย่างไรหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์นั้นๆ ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

หน่วยงาน องค์กรและ สถาบันสำคัญต่าง ๆ ต่างก็มีการลงทุนทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อค้นพบหรือสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์องค์กรด้วยกันทั้งนั้น การวิจัยและพัฒนาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการบรรลุความสำเร็จของหน่วยงานองค์กรสถาบัน ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาอยู่ว่าการวิจัยและพัฒนาจะต้องพึ่งเทคโนโลยีขั้นสูง หรือเป็นเทคโนโลยีที่ใช้เฉพาะองค์กรขนาดใหญ่เท่านั้นความเป็นจริงแล้วหน่วยงานต่างมีความจำเป็นในการศึกษาออกแบบเพื่อปรับปรุงพัฒนาวิธีการหรือผลผลิตที่ใช้อยู่ตลอดเวลา เพื่อก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงเหมาะสมกับบริบทสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

Mahdjoubi (2009) ได้จำแนกประเภทของการทำวิจัยและพัฒนาไว้เป็น 4 แบบ ดังนี้

1) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ 2) ขั้นตอนการ

วิจัยประยุกต์เพื่อนำความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการสร้างวิธีการ (วิธีการปฏิบัติ) หรือผลผลิต (สิ่งประดิษฐ์) และ 3) ขั้นตอนการพัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและแก้ไขวิธีการหรือผลผลิตจนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นกระบวนการพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรมผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากความต้องการของผู้ใช้ จากนั้นจึง 1) ออกแบบประดิษฐ์กรรมเบื้องต้นแบบลองถูกลองผิด 2) ออกแบบประดิษฐ์กรรมอย่างเป็นระบบ 3) ทำการวิจัยการทดลองและการปรับปรุง 4) พัฒนาประดิษฐ์กรรมออกสู่ตลาด และผู้ใช้นำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

3) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นการออกแบบการพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม โดยใช้กระบวนการออกแบบและปรับปรุงพัฒนาควบคู่กันไปจนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์และเป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางซึ่งสามารถวิจัยและพัฒนาได้ใน 2 รูปแบบ

3.1) สังเคราะห์องค์ความรู้ ออกแบบและพัฒนาผลผลิต ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ความรู้ (Synthesis) และบูรณาการองค์ความรู้ (Integration) เพื่อนำมาใช้ออกแบบและพัฒนาปรับปรุง (Design and Development) จนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์

3.2) การวิจัยพื้นฐาน ออกแบบ และพัฒนาผลผลิต ผู้วิจัยทำการวิจัยพื้นฐาน เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนา ปรับปรุง (Design and Development) จนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์

4) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นแหล่งความคิดของการพัฒนาการวิจัยและพัฒนาเป็นระยะวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิดใหม่ โดยการใช้การผสมผสานความคิดจากหลายแหล่งมาใช้ในการออกแบบ ทดสอบ และพัฒนาปรับปรุง แนวความคิดอาจได้มาจากการวิจัยที่จัดทำขึ้น การวิจัยที่ผ่านมา ความต้องการของตลาด หรือความคิดสร้างสรรค์ของผู้วิจัย หน่วยงานหรือ สถาบันนำมาผสมผสานการออกแบบและพัฒนาผลผลิต

แนวการปฏิบัติในการออกแบบวิจัยและพัฒนา

ในการออกแบบวิจัยและพัฒนา จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัยอย่างชัดเจน กำหนดตัวบ่งชี้หรือประเด็นที่มุ่งศึกษา กำหนดแหล่งข้อมูล หรือผู้ใช้ข้อมูลในการวิจัยหรือทดลองนวัตกรรม กำหนดแนวทาง การเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ และกำหนดแนวทางการวิเคราะห์หรือตัดสินคุณภาพนวัตกรรม ทุกการดำเนินการดังกล่าวนี้ ควรจะถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า และเป็นที่ยอมรับตรงกันระหว่างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ รายละเอียด เป็นดังนี้

1. การออกแบบในเรื่องประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะต้องกำหนดเป้าหมายของประชากร หรือกลุ่มเป้าหมายในการใช้นวัตกรรมอย่างชัดเจน

2. การออกแบบในเรื่องการวัดตัวแปร หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะต้องกำหนดประเด็น ตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด พร้อมทั้งกำหนดแหล่งข้อมูล หรือผู้ให้ข้อมูล หลักอย่างครบถ้วน กำหนดประเภทเครื่องมือหรือวิธีการวัด ช่วงเวลาในการวัด (เช่น วัดก่อน และเมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง) พร้อมกำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด แต่ละรายการ กล่าวโดยสรุป จะต้องสรุปว่าตัวบ่งชี้ หรือประเด็นในการวัดในครั้งนั้น ๆ ประกอบด้วย อะไรบ้าง แต่ละตัวบ่งชี้ หรือแต่ละประเด็น จะใช้เครื่องมือหรือวิธีการใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะพัฒนา เครื่องมือแต่ละชนิดอย่างไร และจะจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อไรบ้าง

ในการเลือกใช้เครื่องมือวัด ซึ่งมีหลายชนิด อาทิ แบบทดสอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น การตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เครื่องมือวัดชนิดใด จะต้องคำนึงถึงธรรมชาติ หรือลักษณะของตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด และข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ถ้าเป็นตัวบ่งชี้ประเภท ความรู้ ก็ใช้แบบทดสอบ ถ้าเป็นพฤติกรรม ก็ใช้แบบประเมินพฤติกรรม ถ้าเป็นเจตคติ ก็ใช้แบบวัดเจตคติ เป็นต้น หรือในบางครั้ง ผู้ประเมินได้เลือกใช้เป็น แบบสอบถามที่ประกอบด้วยสาระหลายตอน แต่ละตอน มุ่งวัดตัวบ่งชี้ที่แตกต่างกันในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ผู้วิจัยจะต้องระลึก เสมอว่า จะต้องเน้นในเรื่องความรวดเร็ว คล่องตัว มีประสิทธิภาพ สามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็วทันกับช่วงเวลาต่าง ๆ ในขณะดำเนินการทดลองนวัตกรรม และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้อง ไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อกระบวนการพัฒนา

3. การออกแบบในเรื่องสถิติ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในงานวิจัยและพัฒนา สามารถเลือกใช้สถิติในลักษณะเดียวกับงานวิจัยทั่วไป ซึ่งจะมีทั้งสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ซึ่งการเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสม จะเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลงานวิจัยได้ รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติ เหล่านี้สามารถศึกษาได้จากเอกสารหรือตำราทั่วไป โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการวางแผนและออกแบบวิจัย และพัฒนา คือกรอบแนวทางการวิจัย หรือโครงการวิจัย ที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์ตัวแปรต้น

ตัวแปรตามในงานวิจัย

ในงานวิจัยและพัฒนา ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ ตัวนวัตกรรม หรือปฏิบัติการ (Treatment) ที่ผู้วิจัยให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจหมายถึง สื่อ/ชุดสื่อ หรือวิธีการใหม่ ๆ ส่วนตัวแปรตาม คือ ตัวแปรที่เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการใส่ปฏิบัติการ เช่น ความรู้ ความพอใจ เจตคติ ทักษะ หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นต้น

เครื่องมือวิจัยในงานวิจัยและพัฒนา

เครื่องมือวิจัยในงานวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

1. เครื่องมือทดลอง หรือชุดนวัตกรรม

การวิจัยและพัฒนาจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้วิจัยในการแสวงหา นวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ (ลงทุนไม่มาก สะดวกใช้ สะดวกปฏิบัติ ให้ประสิทธิผล ตามที่คาดหวัง) ซึ่งการแสวงหานวัตกรรมที่สร้างสรรค์ ผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หรือกรณี

ตัวอย่างนวัตกรรมที่หลากหลาย ก่อนที่จะสังเคราะห์เป็นนวัตกรรมที่จะนำมาทดลอง ทั้งนี้ ผู้วิจัยควรจะสามารถชี้บ่ง หรือระบุลักษณะที่เห็นว่าเป็นจุดเด่น ความคิดสร้างสรรค์ หรือความเหมาะสมของนวัตกรรมได้อย่างชัดเจนอีกทั้งจะต้องเป็นนวัตกรรมที่มีความถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชา

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล หรือเครื่องมือวัดตัวแปร

ในการออกแบบด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์บททวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยกำหนดหรือระบุตัวแปรหรือประเด็นที่มุ่งศึกษา กำหนดแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลที่จะทำได้ข้อมูลที่มีความตรงหรือถูกต้อง กำหนดวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างชัดเจน

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยและพัฒนา

การเลือกใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยและพัฒนาขึ้นอยู่กับชนิดของตัวแปรหรือตัวชี้วัดที่ทำการวิจัย ซึ่งโดยทั่วไป จะมีวิธีการทางสถิติดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ สำหรับตัวแปร ตอนที่วัดโดยเครื่องมือประเภทแบบตรวจสอบรายการ หรืออาจใช้การเปรียบเทียบสัดส่วนด้านสถิติอ้างอิง ไค สแควร์

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบความรู้ หรือคะแนนจากมาตรประมาณค่าและใช้สถิติอ้างอิง การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม หรือ การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกรณีทดสอบหลายกลุ่ม เป็นต้น

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อความประเภทปลายเปิด หรือใช้เขียน แสดงความคิดเห็น หรือบรรยายสภาพความเปลี่ยนแปลงหลังการใช้นวัตกรรม

การเขียนรายงานวิจัยและพัฒนา

การเขียนรายงานผลการวิจัยและพัฒนา มีจุดเน้นที่การบอกเล่ากระบวนการพัฒนาและผลการใช้นวัตกรรม พร้อมทั้งต้องแสดงผลงานที่ได้จากการพัฒนา คือ สื่อ อุปกรณ์ ชิ้นงาน หรือรูปแบบทำงานอย่างชัดเจนในการนำเสนอผลงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ลักษณะการนำเสนอโดยทั่วไป จะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ

1. ผลงานประเภทสิ่งประดิษฐ์ เช่น พัฒนาสื่อ อุปกรณ์ ชิ้นงาน ฯลฯ การนำเสนอจะประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ 1) ตัวสื่อ นวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ และ 2) รายงานการพัฒนาหรือรายงานผลการทดลองใช้ ผลงานวิจัยและพัฒนาในลักษณะนี้จะมีคุณค่ามาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจ ความสร้างสรรค์ของตัวผลงาน สื่อ อุปกรณ์หรือชิ้นงาน เป็นสำคัญ

2. ผลงานประเภททดลองรูปแบบการบริหาร หรือรูปแบบการปฏิบัติการ อาทิ ทดลองรูปแบบการสอน รูปแบบการทำงานใหม่ ๆ ฯลฯ ผลงานประเภทนี้จะนำเสนอเป็นเล่มเดียว ในลักษณะของรายงานการทดลองหรือรายงานการพัฒนา โดยจะต้องอธิบายให้เห็นรูปแบบของนวัตกรรมอย่างเป็น รูปธรรมชัดเจน

กระบวนการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการ ดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

2. การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ เฉพาะของ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระยะเวลา หลังจากนั้นจึง ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตาม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ จะพัฒนามีลักษณะอย่างไรหรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มีอะไรบ้างจะขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์นั้นๆ ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์ แต่ละชนิด

3. การทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ เมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึง พอใจหรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จะดำเนินการ ดังนี้

3.1 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก เป็นการทดลองเบื้องต้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ รวบรวมผลประเมินเชิงคุณภาพเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์ มักนิยมทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ในโรงเรียน 1 - 3 โรงเรียน เด็กนักเรียน 6 - 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลไป วิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของผลิตภัณฑ์

3.2 การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ เป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่ มีขนาดใหญ่ หรือเรียกว่ากลุ่มนำร่อง (Pilot group) ซึ่งได้แก่การนำไปใช้ในโรงเรียน 5-15 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 30 - 100 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ผลิตภัณฑ์ นำผลที่ประเมิน เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือกลุ่มควบคุมที่เหมาะสม วัตถุประสงค์หลักของการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ใน กลุ่มขนาดใหญ่ เพื่อต้องการที่จะบ่งชี้ว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหรือไม่ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการของขั้นตอนนี้จะใช้การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental design) แล้วนำผลการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์

3.3 การทดลองความพร้อมนำไปใช้ หลังจากปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์จนมีความมั่นใจในด้าน คุณภาพ ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติ โดยนำไปใช้ในโรงเรียน

10 – 30 โรงเรียน นักเรียน 40 - 200 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความพร้อมที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนได้หรือไม่เพียงใด แล้วนำสารสนเทศที่ได้จากขั้นตอนนี้มาแก้ไขปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เช่น คู่มือในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความชัดเจนหรือไม่ เป็นต้น การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นประเมินผลการใช้ผลิตภัณฑ์ในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งจะประเมินทั้งตัวผลิตภัณฑ์กระบวนการใช้ผลิตภัณฑ์ ผลที่ได้รับจากการใช้ผลิตภัณฑ์ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เป็นต้น ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงผลิตภัณฑ์นั้นๆ หากพิจารณาแล้วพบว่าไม่คุ้มค่าหรือเสี่ยงอันตรายก็จะยุติการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น แต่ถ้าหากผลการประเมินพบว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไปคือการจดลิขสิทธิ์ การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

4. การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ เป็นการนำผลการวิจัยและผลิตภัณฑ์ไปเผยแพร่ เช่น การนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในโรงเรียนต่างๆ หรือติดต่อกับบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายและเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

ลักษณะของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นแบบใช้งาน เป็นการทำวิจัยเพื่อแสวงหาหรือสร้างสรรค์ภูมิปัญญาใหม่ แล้วทำการพัฒนาด้วยการคิดค้นต่อยอดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปแบบการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างได้ เช่น ผลผลิตกระบวนการหรือการบริการใหม่ๆ ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ใช้และสังคม

2. เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากจุดแข็งของการวิจัยและพัฒนา มี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ การวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ได้ความรู้หรือความเข้าใจในแง่มุมใหม่สำหรับนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดไปสู่ผู้ใช้ในวงกว้าง จึงต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ที่กล่าวว่าอย่างเป็นระบบ เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา ส่วนที่กล่าวว่า “อย่างต่อเนื่อง” เป็นกระบวนการดำเนินงานที่จะต้องกระทำติดต่อกันโดยใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา และเผยแพร่ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมค่อนข้างยาวนานมาก

3. มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้จะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตาม และตรวจสอบซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิตจากการทำวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอนขั้นสุดท้าย (End of product) ของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม

4. มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัย การวิจัยและพัฒนา โดยทั่วไปนักวิจัยมักใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามฐานคติที่อยู่ภายใต้กระบวนการ

ทัศน์แบบปฏิบัตินิยม ประโยชน์นิยมเป็นหลัก เช่น ผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการวิจัยเชิงทดลองในขั้นตอนทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาเฉพาะกรณีในขั้นตอนการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มผู้ใช้หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง

5. มุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนา จุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนาคือการดำเนินการวิจัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้งาน หรือประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาที่มีอยู่ในหน่วยงานองค์การหรือดังนั้น ในการออกแบบการวิจัยและพัฒนา นักวิจัยมักกำหนดให้ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของการวิจัยและพัฒนา ตั้งคำถามหรือโจทย์การวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากจะเป็นการสร้างความรู้สึกเป็นหุ้นส่วนในการทำวิจัยและพัฒนา ร่วมกับนักวิจัยแล้ว ยังจะส่งผลดีต่อการยอมรับและการนำผลิตภัณฑ์ไปใช้อีกด้วย

6. ผลของการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนเป็นสิทธิบัตรได้ ผลของการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะที่อยู่ในรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสรรค์และการลงทุนลงแรงของนักวิจัย อาจจะมีคุณค่า (Value) และมูลค่า (Worth) เชิงพาณิชย์หรือเป็นประโยชน์ในแง่การทำการค้าสูง นักวิจัยสามารถจดทะเบียนเพื่อคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสิทธิ และพระราชบัญญัติสิทธิบัตรทั้งในประเทศและนานาชาติได้ชุมชน

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

1. ข้อดีของการวิจัยและพัฒนา

1.1 ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ซึ่งนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรหรือองค์การ การวิจัยและพัฒนา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและองค์การ

1.2 ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความหมายว่าจะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายโจทย์การวิจัย และสนับสนุนการวิจัย ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่เป็นไปได้สูงที่จะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างสอดคล้องกลมกลืน รวมทั้งตอบสนองความต้องการจำเป็นในการใช้งานของผู้ใช้อย่างแท้จริง

1.3 มีส่วนส่งเสริมชื่อเสียงและรายได้แก่นักวิจัยผู้สร้างสรรค์งานวิจัย ในการทำวิจัยและพัฒนา ถ้าผู้วิจัยใช้ความรู้และภูมิปัญญาของตนในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางสังคมและมีมูลค่าทางการตลาดก็จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีชื่อเสียงและรายได้จากการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้น

2. ข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาจะใช้ระยะเวลา พลังสติปัญญาและจิตใจ รวมทั้งค่าใช้จ่ายจำนวนมาก การวิจัยประเภทนี้ส่วนมากมักต้องการระยะเวลาในการทำวิจัย รวมทั้งบุคลากรทางการวิจัยที่มีสติปัญญาดีเยี่ยม มีจิตใจที่มุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องใช้งบประมาณในการลงทุนค่อนข้างสูง

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ พอสรุปได้ว่าการสร้างรูปแบบ (Mode) นั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องการทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาสมมติฐาน และหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนาแล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้นและนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบและประเมินผลหาคุณภาพของรูปแบบ โดยสรุปแล้วการพัฒนาารูปแบบมีการดำเนินการเป็นสองขั้นตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการหาคุณภาพของรูปแบบ

6. หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพื่อให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร จัดให้มีการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผู้เรียนได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับขั้นของผู้เรียนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

5. การประเมินผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการจัดการเรียน และตัดสินผลการเรียน

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลระหว่างเรียนการประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการดำเนินการในระดับชั้นเรียน จุดหมายสำคัญเพื่อมุ่งหาคำตอบว่านักเรียนมีพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพียงใด นักเรียนคนใดต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขด้านใดบ้าง ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องมีการวัดประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นระยะ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ในทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกแผนได้จัดทำแบบประเมินไว้ ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนหรือประเมินทักษะการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของนักเรียนได้ ครูต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและครูสามารถใช้เทคนิคการประเมินอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ การซักถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจการบ้านตรวจผลงาน ตรวจแฟ้มสะสมงาน การทดสอบ เป็นต้น ทั้งนี้ วิธีการประเมินอาจให้นักเรียนประเมินตนเอง ครูเป็นผู้ประเมิน เพื่อนนักเรียนประเมินหรือผู้ปกครองร่วมประเมินก็ได้ การประเมินผลในระดับชั้นเรียนจะทำให้ครูทราบว่านักเรียนคนไหนเก่งหรืออ่อน ในสมรรถภาพใด สาระการเรียนรู้ใด และควรต้องได้รับการช่วยเหลือในเรื่องใด ครูต้องแก้ไขข้อบกพร่องหรือส่งเสริมนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การสอนซ่อมเสริม การให้ฝึกทักษะเพิ่มเติมหรือร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขช่วยเหลือร่วมกับครู การวัดประเมินผลระหว่างเรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบคณะชั้น แม้ว่าจะมีนักเรียนต่างชั้นมาจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ในการวัดประเมินความสามารถของนักเรียนครูผู้สอนต้องสามารถตอบคำถามได้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ มีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง การประเมินผลเป็นระยะ เป็นรายเรื่องรายสมรรถภาพจะช่วยให้ครูสามารถพัฒนา ช่วยเหลือนักเรียนได้ ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริง ทั้งยังช่วยให้ครูสามารถแบ่งกลุ่มเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสื่อ อุปกรณ์ แบบฝึก ฯลฯ ให้กับนักเรียนได้ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงอีกด้วย

2. การวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน

การวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการดำเนินการในระดับโรงเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้ เพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นรายปี/รายภาคการประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลจากการวัดประเมินผลนี้ โรงเรียนสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาการเรียน

การสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการวัดประเมินไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้น กรณีที่นักเรียนไม่ผ่านการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดโรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการวัดประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนในการสอนแบบคละชั้น ใช้แนวทางของการวัดประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

7. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลกลางชั้น ประกอบด้วย

1. การตัดสินผลการเรียน
2. การให้ระดับผลการเรียน การรายงานผลการเรียน
3. เกณฑ์การจบหลักสูตรระดับประถมศึกษา
4. เกณฑ์การจบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
5. เกณฑ์การจบหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. การพิจารณาเลื่อนชั้น
7. การจัดให้เรียนซ้ำชั้น
8. เอกสารหลักฐานการศึกษา
9. การเทียบโอนผลการเรียน

โรงเรียนต้องศึกษาเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกำหนดระเบียบของโรงเรียนว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยในการศึกษาเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำใบความรู้สรุปแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์การวัดและประเมินผลระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และสรุปเกณฑ์การตัดสิน การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเกณฑ์การตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

8. แนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหลักสูตรอิงมาตรฐานการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลหลักสูตรอิงมาตรฐานดังมีแนวคิดที่ศึกษาต่อไปนี้

แนวคิดการประเมินผล คือแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลอิงหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลอิงหลักสูตร(Curriculum Based Assessment; CBA and Curriculum Based easurement)

1. นิยามการประเมิน (Definitions of Evaluation)

“การประเมิน” บางท่านนึกถึงการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การติดตามผลการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือทดสอบ การวิเคราะห์ข้อมูลหรือการเขียนบรรยายสรุปผลการปฏิบัติงาน แท้จริงแล้วการประเมินมีความสลับซับซ้อนกว่านั้นมาก และมีความแตกต่างจากกระบวนการซึ่งเรารู้จักกันดีโดยทั่วไป เช่น “การวัดผล” หรือ “การวิจัย” เป็นต้น ความสับสนในความหมายของคำเกิดขึ้นได้เสมอ

การประเมิน (Evaluation) คือ การตรวจสอบความสอดคล้อง (Determining Congruence)

จากการศึกษาของ Ralph W. Tyler ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มการประเมินโครงการมัธยมศึกษาของสหรัฐอเมริกาติดต่อกันเป็นเวลา 8 ปี (1932-1940) Tyler ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ถ้าโครงการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จแล้วนักเรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษานั้น

จากแนวคิดของ Tyler ดังกล่าว ได้สร้างมิติใหม่ให้กับการประเมินซึ่งได้ข้อสรุปความหมายของการประเมินว่า การประเมินหมายถึงกระบวนการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง “ผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้” ซึ่งเป็นคำจำกัดความที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการประเมินผลสืบเนื่องจนถึงปัจจุบัน Tyler ได้วางรากฐานแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินโดยมองหลักสูตรเป็นกลุ่มประสบการณ์ของการเรียนการสอนที่ได้รับการวางแผนออกแบบและนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ Tyler ได้ใช้คำว่า “การประเมินทางการศึกษา” ซึ่งหมายถึง “กระบวนการวัดคุณค่าของผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์อันเกิดจากการเรียนการสอน” โครงการดังกล่าวได้สร้างแนวคิดในการประเมินที่มีความชัดเจนเป็นครั้งแรกโดยมุ่งการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่คาดหวังและผลสัมฤทธิ์เชิงพฤติกรรมของนักเรียนตามที่เกิดขึ้นจริง วิธีการประเมิน Tyler จึงเน้นการวัดผลการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นจริงเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นซึ่งวิเคราะห์ได้จากเนื้อหาวิชาในหลักสูตร จากนั้นจึงนำรายละเอียดของการเปรียบเทียบมาเป็นเครื่องชี้ถึงส่วนที่เป็นจุดเด่นจุดด้อยของหลักสูตรเพื่อทำการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อไปจะเห็นได้ว่า Tyler ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง “การวัด” และ “การประเมิน” ในลักษณะที่ว่า การวัดผลเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่น่ามาใช้สนับสนุนการประเมิน Guba and Lincoln (1981) หลักการของ Tyler ในขณะนั้นถือได้ว่าเป็นแนวทางที่เข้าใจง่าย ชัดเจน สมเหตุสมผล สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนการสอน จึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อแนวคิดในการประเมินของนักทฤษฎีในยุคต่อ ๆ มา Tyler จึงเป็นบุคคลที่เหมาะสมต่อการขนานนามว่า “บิดาแห่งการประเมิน” Joint Committee On Standards For Educational Evaluation (1981)

ใน ค.ศ. 1950-1960 แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินของ Tyler ได้รับการพัฒนาขยายออกไปในหลายแนวทางเป็นที่ทราบกันดีว่าขั้นตอนสำคัญของการประเมินตามแนวคิดของ Tyler ต้องอาศัยการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของหลักสูตรและการเรียนการสอน ซึ่งขณะนั้นยังขาดเทคนิคในการระบุลำดับขั้นตอนของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน Bloom (1956) ตลอดจน Krathwohl and

others (1964) ได้สร้างระบบการจำแนกวัตถุประสงค์ทางการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสมอง และอารมณ์ความรู้สึกซึ่งช่วยให้นักประเมินสามารถระบุลำดับขั้นพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น หลักการของ Tyler จึงเป็นที่นิยมนกันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการฝึกหัดครู เพื่อเตรียมบุคคลกรที่มีความสามารถในการพัฒนาแบบทดสอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

บทบาทของการประเมินว่ากิจกรรมการประเมินใด ๆ ก็ตามมีบทบาทที่สำคัญอยู่ 2 ลักษณะ คือ บทบาทของการประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) และบทบาทของการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) และบทบาทของการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) ซึ่งบทบาททั้งสองนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการการสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจแบบใดระหว่างการตัดสินใจเกี่ยวกับการประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น เช่น ทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้ดีขึ้นและการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสรุปรวมของโครงการ เช่น โครงการก่อให้เกิดผลอะไรสมควรยุติหรือสนับสนุนโครงการต่อไปหรือไม่ เป็นต้น

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้นเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบ

2.2 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาตามภาระความรับผิดชอบสามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดย

เขตพื้นที่การศึกษาหรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใดรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

2.4 การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ การจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินในกรณีที่ไม่มีผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาจะต้องทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับพื้นฐานสำหรับการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน

การวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นกระบวนการกำหนดค่าเป็นตัวเลขอย่างมีเกณฑ์ สำหรับใช้เป็นตัวแทนความสามารถจากการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ตัดสินคุณค่าของผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้ประเมินควรเริ่มต้นวางแผนดำเนินกิจกรรมด้วยการตอบคำถามหลัก 4 คำถาม ได้แก่ 1) วัดและประเมินไปทำไม 2) วัดและประเมินอะไร 3) ประเมินอย่างไร 4) ตัดสินใจผลด้วยวิธีใด

4. ขั้นตอนสำคัญสำหรับการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากแนวคิดพื้นฐานสำหรับการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ประเมินจะต้องคิดวางแผนการดำเนินกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานของการตอบคำถามหลัก 4 คำถาม คือวัดและประเมิน

ไปทำไม วัดและประเมินอะไร วัดและประเมินอย่างไรและตัดสินผลด้วยวิธีใดการตอบคำถามดังกล่าว จะช่วยกำหนดทิศทางและกรอบของกระบวนการวัดและการประเมินให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอน สำคัญได้ 3 ขั้นตอนหลัก ตามที่ได้รายงานผลการศึกษาไปในหัวข้อก่อนหน้านี้

5. ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการวัดและประเมินทำให้ผู้สอนได้สารสนเทศที่เป็นปรนัยและเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียนการสอนการวัดและประเมินในกระบวนการเรียนการสอนสามารถแบ่งเป็นประเภทตามขั้นตอนหรือช่วงเวลาของการดำเนินการเรียนการสอนได้ดังนี้

5.1 การวัดและประเมินก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน การวัดและประเมินก่อนเริ่มต้นดำเนินการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อวางตำแหน่งผู้เรียน (Placement Evaluation) ก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน ซึ่งสามารถแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินที่อาจมีความจำเป็นจะต้องทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมหรือมีความรอบรู้ในเรื่องราวที่ตั้งใจจะสอนมากน้อยเพียงใดได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 การวัดและประเมินความพร้อมก่อนเริ่มต้นการเรียนการสอน เป็นการวัดและประเมินก่อนเริ่มต้นการสอน เพื่อทราบว่าผู้เรียนมีทักษะและความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นพอเพียงหรือไม่ต่อการเรียนรู้วิชานั้น ๆ เครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบทดสอบความพร้อม (Readiness Test) แบบสอบก่อนเรียน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถามครูประจำชั้นเดิมหรือผู้ที่เคยสอนผู้เรียนกลุ่มนั้นมาแล้ว สารสนเทศที่ได้จากการวัดและประเมินความพร้อมก่อนเริ่มต้นการสอนนี้เป็นประโยชน์ในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและใช้ในการตัดสินใจว่าผู้เรียนมีความพร้อมหรือไม่ ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมก็สามารถเริ่มทำการสอนได้เลยและถ้ายังไม่พร้อมผู้สอนจะได้จัดประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมก่อนดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้

5.1.2 การวัดและประเมินความรอบรู้ก่อนการสอนเป็นการวัดและประเมินก่อนการสอน เพื่อทราบว่าผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถที่ครอบคลุมผลการเรียนที่ตั้งใจให้เกิดขึ้นตามที่วางแผนไว้ในหลักสูตรหรือยัง

5.2 การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนขณะการเรียนการสอนยังคงดำเนินอยู่ การวัดและประเมินผลประเภทนี้สามารถจำแนกออกเป็นการวัดและประเมินความก้าวหน้ากับการวัดและประเมินปัญหาอุปสรรคของการเรียนรู้

5.2.1 การวัดและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ (Formative Evaluation) เป็นการวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความสามารถหรือทักษะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการสอนหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบสอบประจำหน่วย แบบสอบย่อย การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น สารสนเทศที่ได้จากการวัดและประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงการเรียนและเป็นข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

การสอน เพื่อทำการปรับปรุงการสอน ตลอดจนใช้ในการตัดสินว่าผู้เรียนคนใดสามารถผ่านหรือไม่ผ่าน จุดประสงค์ประจำหน่วย ถ้าทุกคนผ่านจะได้ทำการสอนหน่วยต่อไป แต่ถ้าบางคนผ่านจะได้ทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องให้มีการเรียนรู้ที่เต็มเต็มส่วนที่ขาดหายไปทันทีหลังการสอน

5.2.2 การวัดและประเมินปัญหาอุปสรรคในการเรียนรู้ (Diagnostic Evaluation) หลังจากจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขข้อจุดบกพร่องของการเรียนรู้ระหว่างที่ทำการเรียนการสอนยังคงดำเนินอยู่ แล้วถ้าหากพบจุดบกพร่องหรือความล้มเหลวของการเรียนรู้ยังคงมีอยู่ ซึ่งการสอนซ่อมเสริมไม่สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ก็ควรมีการศึกษาถึงอุปสรรคปัญหานั้นอย่างลึกซึ้ง โดยใช้แบบสอบวินิจฉัย (Diagnostic Test)

5.3 การวัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน การวัดและประเมินหลังการเรียนการสอนได้สิ้นสุดลงแล้วเป็นกิจกรรมเพื่อสรุปผลการเรียน การวัดและประเมินผลประเภทนี้สามารถจำแนกออกเป็นการวัดและประเมินผลสรุปกับการวัดและประเมินผลสรุปรวมอย่างลึกซึ้ง

5.3.1 การวัดและประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการวัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละวิชาเพื่อตัดสินความรู้ความสามารถรวบยอดในวิชาของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้วัดอาจเป็นแบบทดสอบรวบยอด (Summative Test) ซึ่งมักเป็นแบบทดสอบที่ครอบคลุมเนื้อเรื่องอย่างกว้างขวาง หน่วยการสอนและเป็นเนื้อเรื่องที่เป็นตัวแทนสาระหรือการปฏิบัติที่ได้มีการเรียนการสอนไปแล้ว ผู้สอนสามารถใช้การสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือประกอบด้วยสารนิเทศที่ได้จากการวัดและประเมินผลสรุปนี้เป็นประโยชน์ในการตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน หรือเป็นส่วนสำคัญสำหรับการให้ระดับคะแนนหรือเกรด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สามารถใช้ประเมินประสิทธิภาพการสอนได้อีกด้วย

5.3.2 การวัดและประเมินผลสรุปรวมอย่างลึกซึ้ง (Comprehensive Evaluation) เป็นการวัดและประเมินหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนครบตามหลักสูตร เพื่อตัดสินความรู้ความสามารถหรือทักษะของผู้เรียนในเชิงบูรณาการ ความรู้ที่สำคัญจากหลาย ๆ วิชาที่ครอบคลุมหลักสูตรเครื่องมือที่ใช้วัดมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามลักษณะของการสอบ เช่น การสอบอย่างลึกซึ้ง (Comprehensive Examination) การสอบประมวลสาระความรู้ (Qualifying Examination) การสอบก่อนจบการศึกษา (Exit Examination) ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถจากหลายวิชามาบูรณาการเข้าด้วยกัน สารสนที่ได้จากการวัดและประเมินผลสรุปรวมอย่างลึกซึ้งนี้จะนำมาใช้ตัดสินผลการเรียนรู้รวบยอดหลักสูตรก่อนการสำเร็จการศึกษา

สรุป ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้นครูจำเป็นต้องใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายที่จำเป็นต้องออกแบบเครื่องมือให้ตรงกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือตัวชี้วัดของหลักสูตรด้วยซึ่งในการวัดและประเมินผู้เรียนนั้นครูจำเป็นต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการวัดและประเมินจากจุดมุ่งหมาย

กรอบแนวคิดจุดมุ่งหมายการศึกษา

Bloom and others (1956) ได้พัฒนากรอบทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องมือการจัดประเภทพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางปัญญาและการคิดอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การศึกษา เรียกว่า Bloom's Taxonomy ซึ่งกำหนดไว้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย

(Affective Domain) และด้านทักษะทางกายภาพ (Psychomotor Domain) ในการออกแบบหลักสูตรจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ก็ได้อาศัยกรอบทฤษฎีดังกล่าว ซึ่งนักการศึกษาได้จัดการเรียนทางปัญญาได้เป็น 6 ระดับ เรียงจากระดับพื้นฐานถึงระดับสูง ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ จัดเป็นทักษะการคิดระดับพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเป็นทักษะการคิดระดับสูง

Anderson and Krathwohl (2001) ได้นำเสนอแนวคิดปรับปรุง Bloom's Taxonomy ในการจำแนกพฤติกรรมย่อมมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ ๆ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 เปรียบเทียบ Bloom's Taxonomy

Bloom's Revised Anderson and Krathwohl (2001)	Bloom's Taxonomy Bloom (1956)
สร้างสรรค์ (Creating)	การประเมินค่า (Evaluation)
ประเมินค่า (Evaluating)	การสังเคราะห์ (Synthesis)
วิเคราะห์ (Analyzing)	การวิเคราะห์ (Analysis)
นำไปใช้ (Applying)	การนำไปใช้ (Application)
เข้าใจ (Understanding)	ความเข้าใจ (Comprehension)
จำ (Remembering)	ความรู้ (Knowledge)

สรุป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงในระดับคำศัพท์และระดับโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับคำศัพท์

จุดประสงค์การศึกษาของหลักสูตรที่อิงมาตรฐาน (Standards-Based Curriculum) จะระบุในลักษณะว่า ผู้เรียนควรรู้และทำอะไรได้ (เป็นกริยา) ในสิ่งใด (เป็นคำนาม) แต่ในปี 1956 บลูม (Bloom) ใช้คำนามในการอธิบายความรู้ประเภทต่าง ๆ ต่อมาในฉบับปรับปรุง ปี 2001 พฤติกรรมย่อยจึงระบุเป็นกริยาและมีการปรับเปลี่ยนคำว่าความรู้ (Knowledge) เป็นความจำ (Remember)

ในฉบับปรับปรุงได้จัดความรู้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ข้อเท็จจริง (Factual) มโนทัศน์ (Concept) กระบวนการ (Procedural และความรู้ที่เกิดจากตนเอง (Meta Cognition)

ชั้นพฤติกรรมหลักในกรอบเดิม 2 ชั้น คือ ความเข้าใจ (Comprehension) เปลี่ยนเป็นเข้าใจ ความหมาย (Understand) และการประเมิน (Evaluation) เป็นสร้างสรรค์ (Create)

วัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนแปลง คือ

1. กรอบแนวคิดเดิมผู้พัฒนาส่วนใหญ่เป็นผู้ออกข้อสอบในวิทยาลัย/ มหาวิทยาลัย กรอบแนวคิดเดิมจึงให้ตัวอย่างข้อสอบในแต่ละชั้นพฤติกรรม แต่ฉบับปรับปรุงจัดทำเพื่อให้ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้เพื่อประโยชน์ในการออกแบบรายวิชาวางแผนการสอนและการประเมินให้สอดคล้องกันทั้ง 3 ด้าน

2. ให้อธิบายภาระงานการประเมินที่อธิบายความหมายของแต่ละพฤติกรรมให้ชัดเจนมิใช่ใช้ข้อสอบเป็นตัวอธิบายความหมาย

3. ยุติข้อที่เป็นประเด็นทวิภาคีพิจารณาที่กำหนดว่าผู้เรียนต้องพัฒนาตามลำดับขั้นจากพื้นฐานสะสมขึ้นไป โดยไม่สามารถก้าวไปสู่การใช้ความคิดระดับสูงได้ ถ้าไม่ได้ผ่านขั้นที่ต่ำกว่าถัดไป ซึ่ง Anderson and Krathwohl เสนอว่าจากการศึกษาสนับสนุนเฉพาะใน 3 ชั้นของ Bloom คือ ชั้นความเข้าใจ ขั้นการนำไปใช้และขั้นการสังเคราะห์ต้องสั่งสมเป็นลำดับ แต่ทั้งสองคนก็ยังยืนยันในกรอบแนวคิดที่ปรับปรุงใหม่ว่าในภาพแล้วจะต้องพัฒนาเป็นลำดับ และใช้คำถามทั้ง 4 คำถามจุดประกายความคิดของครูในการนำกรอบแนวคิดใหม่นี้ไปใช้ในห้องเรียน คำถามทั้ง 4 ประกอบด้วย

3.1 คำถามด้านการเรียนรู้ อะไรคือสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ภายในเวลาเรียนที่จำกัดที่จัดในชั้นเรียนและภาคเรียน

3.2 คำถามด้านการสอน เราจะวางแผนและจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนจำนวนมาก ๆ มีผลลัพธ์ของการเรียนรู้ในระดับสูง

3.3 คำถามด้านการประเมิน เราจะเลือกหรือออกแบบเครื่องมือการประเมินและใช้วิธีการประเมินอย่างไรที่จะทำให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้องว่าผู้เรียนกำลังเรียนรู้ได้ดีเพียงใด

3.4 คำถามด้านความสอดคล้อง เราจะเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าจุดประสงค์การเรียนการสอนและการประเมินผลมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน

นักการศึกษาได้จัดลำดับขั้นการเรียนรู้หรือลำดับขั้นการคิด (Bloom's Taxonomy) เป็น 6 ชั้น คือ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า Bloom (1956)

กรอบแนวคิดจุดมุ่งหมายการศึกษา

Marzano (2001) ได้จัดลำดับการเรียนรู้คล้ายกับของ Bloom (1956) โดยให้ชื่อว่า New Taxonomy of Educational Objectives

New Taxonomy ได้อธิบายถึงตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการภายในสมองโดยกล่าวถึงระบบภายในสมอง 3 ระบบ คือ ระบบของตนเอง ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองและระบบทางด้านการรู้คิด ซึ่งระบบทั้งสามจะใช้ในการเก็บสะสมความรู้ที่อยู่ในองค์ประกอบที่สี่ของแบบจำลองพฤติกรรม Marzano (2001) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระบบของตนเอง (The Self-System) เป็นตัวตัดสินใจเข้าสู่ภาระงานใหม่ถ้าภาระงานมีความสำคัญหรือมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูง หรือมีความรู้สึทางบวกที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับการงานบุคคลนั้นก็จะเข้าไปพัวพันกับภาระงานนั้น แต่ถ้าภาระงานชิ้นใหม่ถูกประเมินในลักษณะตรงกันข้ามแรงกระตุ้นที่จะเข้าไปพัวพันกับภาระงานนั้นก็จะต่ำ

ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเอง (The Meta-Cognitive System) เป็นการรู้ถึงความคิดของตนเองในการกระทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นการประเมินการคิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเองซึ่งการติดในลักษณะนี้จะครอบคลุมถึงการวางแผน การควบคุม

กำกับ การกระทำของตนเอง การตรวจสอบความก้าวหน้าและประเมินผลบุคคลที่ตระหนักถึงการควบคุม การรู้คิดของตนเองจะสามารถปรับปรุงกระบวนการการคิดของตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลต่อความสามารถทางการคิดของบุคคลนั้นในภาพรวม ถ้าภาระงานใหม่ถูกเลือก ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองจะถูกนำเข้าไปเกี่ยวข้องคนเริ่มต้นภาระงาน โดยใช้ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองจะตั้งจุดมุ่งหมายที่สัมพันธ์กับภาระงานใหม่ ดังนั้นบุคคลนั้นจึงมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งระบบการควบคุมการรู้คิดตนเองจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อเนื่องกับระบบทางด้านการรู้คิด

ระบบการรู้คิด (The Cognitive System) เป็นกระบวนการคิดที่ต้องดำเนินไปเป็นลำดับขั้นตอนที่จะช่วยให้การคิดนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการคิดนั้น ๆ ซึ่งในแต่ละลำดับขั้นตอนอาจต้องอาศัยทักษะการคิดหรือลักษณะการคิดจำนวนมากและเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ เช่น ทำการอ้างอิงเปรียบเทียบ จำแนกประเภท และประมาณ

สำหรับความรู้ (Knowledge) จะมีความสัมพันธ์กับภาระงานใหม่ การที่คนเราจะประสบความสำเร็จอย่างสูงขึ้นอยู่กับปริมาณความรู้ที่แต่ละคนมีเกี่ยวกับภาระงานใหม่นั้น โดยความรู้จะประกอบไปด้วยตัวแปร 3 ด้าน คือ ข้อมูล กระบวนการทางสมองและกระบวนการทางกายภาพแบบจำลองพฤติกรรมใน New Taxonomy ของมาร์ซาโน สองระดับแรกคือระดับที่ 6 และระดับที่ 5 เป็นการจัดการและการกระทำทั่วไปของเด็กที่อยู่ภายนอกกระบวนการรู้คิดส่วนระดับที่ 4 ลงมาถึงระดับที่ 1 จะอยู่ภายในระบบการรู้คิดซึ่งเป็นการอธิบายถึงระดับของความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้ Marzano (2001)

ระดับที่ 6 : ระบบของตนเอง (Self-System)

ระดับที่ 5 : ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเอง (Meta-cognitive System)

ระดับที่ 4 : การใช้ประโยชน์จากความรู้ (Knowledge Utilization)

ระดับที่ 3 : การวิเคราะห์ (Analysis) ระบบการรู้คิด

ระดับที่ 2 : ความเข้าใจ (Comprehension)

ระดับที่ 1 : การตรวจสอบแก้ไข (Retrieval)

ระดับที่ 1 การตรวจสอบแก้ไขเป็นการกระตุ้นและถ่ายโอนความรู้จากความจำถาวร (Permanent Memory) ไปสู่ความจำในการลงมือทำ (Working Memory) การตรวจสอบแก้ไขเป็นกระบวนการที่อยู่ในระบบการรู้คิดและเป็นกระบวนการซึ่งมีมาแต่กระบวนการตามสภาพจริงที่จัดอยู่ใน การตรวจสอบแก้ไขนี้ค่อนข้างจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของความรู้ที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไข ถ้ากล่าวตามนัยของความรู้ที่เป็นข้อมูลการตรวจสอบแก้ไขจะรวมถึงการถ่ายโอนอย่างง่ายเกี่ยวกับรายละเอียดหรือแนวคิดที่รวบรวมมาจากความจำไปสู่ความจำในการลงมือทำซึ่งตาม New Taxonomy การตรวจสอบแก้ไขข้อมูลที่ขัดแย้งกันจากความจำถาวรและสะสมมันไว้ในความจำในการลงมือทำข้อมูลนี้จะรวมถึงการระลึกถึงรายละเอียดจากตัวแปรข้อมูลด้วย นั่นคือเมื่อข้อมูลได้รับการแก้ไขจากความจำถาวร

มันจะบรรจุองค์ประกอบที่ไม่ชัดเจนในประสบการณ์เริ่มต้นของนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลเพราะว่าโดยธรรมชาติคนเราจะวางแผนอย่างละเอียดกับข้อมูลเริ่มต้นที่นำไปสู่ความจำในการลงมือทำ

ระดับที่ 2 ความเข้าใจ ประกอบด้วยกระบวนการที่สัมพันธ์กันสองกระบวนการคือ การสังเคราะห์และการนำเสนอตัวแทนความคิด การสังเคราะห์เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกลั่นความรู้ที่ประกอบด้วยการนำออก (Deletion) การสร้างกรณีทั่วไปและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Construction) ส่วนการนำเสนอตัวแทนความคิดเป็นกระบวนการแห่งความเข้าใจของการสร้างสรรค์สัญลักษณ์ที่มีความต่อเนื่องกันในความรู้ซึ่งให้กำเนิดเส้นทางที่เป็นกระบวนการของการสังเคราะห์ การนำเสนอตัวแทนความคิดเป็นการแปลงความรู้ไปสู่สัญลักษณ์มโนภาพ (ที่ไม่ใช่ภาษา) บางอย่างการนำเสนอตัวแทนความคิดทางสัญลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันดีในชั้นเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ ผังความคิด (Graphic Organizers) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงภาษาและสัญลักษณ์เข้าด้วยกัน

ระดับที่ 3 การวิเคราะห์ในกระบวนการวิเคราะห์จะประกอบด้วยดำเนินการทางการคิด 5 ประการ คือ 1) การจับคู่ (Matching) เป็นการจำแนกความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ 2) การจัดหมวดหมู่ (Classification) เป็นการจัดกลุ่มของข้อมูลตามความเหมาะสม 3) การวิเคราะห์ความคลาดเคลื่อน (Error Analysis) 4) การสร้างกรณีทั่วไป (Generalization) เป็นการอนุมานสิ่งที่เคยเรียนแล้วไปสู่สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ และ 5) รายละเอียด (Specification) เป็นการสร้างข้อมูลที่อาศัยการทํานาย ซึ่งการดำเนินการทางการคิดเหล่านี้จะผุดขึ้นมาอย่างเป็นธรรมชาติโดยปราศจากการคิดอย่างมีจิตสำนึก (Conscious Thought)

ระดับที่ 4 การใช้ประโยชน์จากความรู้ เป็นกระบวนการที่แต่ละคนจะใช้เพื่อทำให้งานของตนประสบผลสำเร็จ ในระดับนี้จะจำแนกการใช้ประโยชน์จากความรู้ออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การตัดสินใจ (Decision Making) 2) การแก้ปัญหา (Problem Solving) 3) การค้นพบที่ได้มาจากการทดลอง (Experimental Inquiry) และ 4) การสืบเสาะหาความรู้ (Investigation)

ระดับที่ 5 ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองเป็นการรับรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของเด็กเป็นความคิดในการรวบรวมกระบวนการคิดของเด็กเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายสามารถสะท้อนและปรับความคิดของตัวเอง ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การกำหนดเป้าหมายเฉพาะ (Goal Specification) 2) การควบคุมกระบวนการ (Process Monitoring) 3) การควบคุมความชัดเจน (Clarity) และ 4) การควบคุมความถูกต้อง (Monitoring Accuracy)

ระดับที่ 6 ระบบของตนเองเป็นตัวบ่งการแรงจูงใจและความสนใจของคนประกอบด้วยระบบที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของเจตคติ ความเชื่อและอารมณ์ซึ่งปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านี้เป็นตัวกำหนดแรงจูงใจและความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบของตนเองจะเป็นตัวกำหนดว่าคนเราจะเข้าไปพัวพันกับภาระงานหรือไม่เข้าไปพัวพันกับภาระงานนั้นถ้ามีความสนใจในภาระงานใด ตัวแปรที่เกี่ยวกับความคิด (ได้แก่ ระบบการควบคุมการรู้คิดของตนเองระบบการรู้คิดและตัวแปรด้านความรู้) จะถูกนำมาใช้ระบบของตนเองประกอบด้วย 1) การตรวจสอบความสำคัญ (Examining Importance)

2) การตรวจสอบประสิทธิภาพ (Examining Efficacy) 3) การตรวจสอบสนองทางอารมณ์ (Examining Emotional Response) และ 4) การตรวจสอบ แรงจูงใจทั้งหมด (Examining Overall Motivation)

แนวคิดของการประเมิน

Briggs and Collis (1982) ได้เสนอแนวคิด The SOLO Taxonomy ซึ่งเป็นชุดของเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ “SOLO” มาจากคำว่า Structure of Overbred Learning Outcome เป็นระบบที่นำมาช่วยอธิบายที่พัฒนาการปฏิบัติที่ซับซ้อนอย่างไรในการเรียนเพื่อรอบรู้ที่มีความหลากหลายของภาระงานทางวิชาการโดยที่นิยามจุดประสงค์ของหลักสูตรในสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่ปฏิบัติได้จริงการใช้ SOLO Taxonomy จะช่วยให้ทั้งครูและผู้เรียนตระหนักถึงองค์ประกอบที่หลากหลายจากหลักสูตรได้แจ่มชัดขึ้นแนวคิดดังกล่าวถูกนำไปกำหนดเป็นนโยบายใช้ในการประเมินในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาหลายแห่ง สืบเนื่องจากสามารถนำไปใช้ได้หลายสาขาวิชา การประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาผู้เรียนในแง่ของความเข้าใจที่ซับซ้อน ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวแบ่งได้เป็น 5 ระดับ 1) ระดับโครงสร้างพื้นฐาน 2) ระดับโครงสร้างเดียว 3) ระดับหลากหลายโครงสร้าง 4) ระดับที่แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้าง 5) ระดับแสดงความต่อเนื่องในโครงสร้างภาคขยายรายละเอียดมีดังนี้

1. ระดับโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ในระดับนี้ผู้เรียนจะได้เพียงแต่เศษเสี้ยวของข้อมูลที่มีอย่างกระจัดกระจาย และไม่ได้รับการจัดการทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อมูลเหล่านั้นได้
2. โครงสร้างเดียว มีการสร้างความสัมพันธ์พื้นฐานที่เห็นได้ชัดเจนข้อมูลแต่ความหมายของข้อมูลเหล่านั้นยังไม่ปรากฏชัด
3. ระดับหลากหลายโครงสร้าง ในระดับนี้อาจจะมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลาย ๆ ชนิด แต่ความสัมพันธ์ในระดับสูงยังไม่ปรากฏทำให้ความหมายโดยรวมไม่เด่นชัด
4. ระดับที่แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายสำคัญเพียงบางส่วนของความสัมพันธ์ทั้งหมด
5. ระดับแสดงความต่อเนื่องในโครงสร้างภาคขยายผู้เรียนไม่เพียงแต่สร้างความสัมพันธ์เกี่ยวโยงในเรื่องที่ได้รับเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเรื่องเกินขอบเขตด้วยผู้เรียนสามารถสรุปและส่งผ่านความสำคัญและแนวคิดที่ซ่อนอยู่ภายใต้กรณีตัวอย่าง

จากการพิจารณาระบบภายในสมองที่ Marzano (2001) ได้จำแนกขึ้นมาใน New Taxonomy เพื่อทำความเข้าใจการคิดและพฤติกรรมของเด็กผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการประเมินคุณภาพการเรียนรู้ ลำดับขั้นพัฒนาการอื่นอีก ได้แก่ โครงสร้างของลักษณะผลการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต (The Structure of the Observed Learning Outcome) ซึ่งเรียกว่า SOLO Model หรือบางครั้งอาจเรียกว่า SOLO Taxonomy ตามที่ Briggs and Collis (1982) ได้พัฒนาขึ้นมามีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 SOLO Model ได้พัฒนามาจากโครงสร้างทั่วไปของการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Stages of Cognitive Development) SOLO Model ได้นำเสนอวิธีการวิเคราะห์และจัดระดับของการปฏิบัติ โดยการศึกษา

ถึงลักษณะในการสังเกตผลของการเรียนรู้จากการตอบสนองของเด็กต่อระดับความซับซ้อนของคำถามที่ตั้งขึ้นในหลากหลายหัวข้อ/วิชาใน SOLO Model จะประกอบด้วยลักษณะเฉพาะ 2 ประการ ได้แก่ 1) ลำดับขั้นพัฒนาการ 5 ขั้น (Five Model of Functioning) และ 2) ลักษณะของการตอบสนอง 5 ระดับ (Five Levels of Response) ลำดับขั้นพัฒนาการ 5 ขั้น ใน SOLO Model 5 ระดับ ได้แก่

1. ระดับโครงสร้างพื้นฐาน (Pre structural ผู้เรียนจะแสดงความวอกแวกบ่อยครั้งหรือเข้าใจสถานการณ์ผิด และไม่เข้าไปพัวพันกับภาระงานหรือไม่ปฏิบัติงาน

2. ระดับมุมมองเดียว (Uni-structural) เด็กจะมุ่งความสนใจไปที่ตัวแปร/ปัญหาแต่จะใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพียงข้อมูลเดียว การสรุปจะไม่เที่ยงตรง (Invalid)

3. ระดับหลายมุมมอง (Multi-structural) เด็กในระดับนี้จะใช้ข้อมูลสองข้อมูลหรือมากกว่านั้น แต่จะไม่มี การสังเคราะห์ข้อมูลหรือไม่เข้าใจความสัมพันธ์ใด ๆ ระหว่างข้อมูลเหล่านั้นไม่มีการบูรณาการ เด็กในระดับนี้จะประสบความสำเร็จในการใช้ข้อมูลที่หลากหลายจากความจำในการลงมือทำ

4. ระดับเห็นความสัมพันธ์ (Relational) เด็กสามารถใช้ข้อมูลทั้งหมดที่หามาได้และจะผสานข้อมูลทั้งหมดตามความสัมพันธ์ ข้อมูลทั้งหมดจะกลายเป็นโครงสร้างที่เชื่อมโยงกันและมีความสอดคล้องกันในระบบที่เป็นที่รู้จักที่ระดับนี้เด็กจะทำการตัดสินใจอย่างถูกต้องกับข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันภายในข้อความที่กำหนดให้

5. ระดับขยายนามธรรม (Extended Abstract) เด็กสามารถขยายแนวคิดนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มีอยู่ มีการให้เหตุผลในระดับสูงขึ้น และสามารถสร้างกรณีทั่วไปใหม่ ๆ รวมทั้งที่เป็นนามธรรม การใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่กำหนดให้มาสร้างสมมุติฐานหรือสร้างหลักการเชิงนามธรรม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำลำดับขั้นพัฒนา 5 ขั้นใน SOLO Model เป็นแนวทางให้ครูพิจารณาสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลในชั้นเรียนตามมาตรฐานตัวชี้วัด โดยจำแนกสถานการณ์ปัญหาตามลำดับขั้นพัฒนาการ คือ สถานการณ์ที่ใช้ประสาทสัมผัสสถานการณ์ที่ใช้ภาพเป็นสื่อ และสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมหรือสัญลักษณ์เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนาคัดเลือกได้ตามโปรแกรมได้ศึกษาพฤติกรรมความคิดของเด็กเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาโดยพิจารณาว่าสถานการณ์ปัญหาหรือภาระงานลักษณะใดที่เด็กมีโอกาสจะประสบความสำเร็จสูงหรือมีความรู้สึทางบวกที่จะเข้าไปสู่สถานการณ์นั้น เมื่อเผชิญภาวะที่ไม่สามารถคิดปัญหาต่อไปได้หรือหยุดคิด เด็กมีการควบคุมการรู้คิดของตนเองหรือปรับการคิดของตนตาม New Taxonomy ของมาร์ซาโน หรือไม่ อย่างไร ดังสรุปปรากฏดังตาราง 2.2

ตาราง 2.2 สรุปภาพรวมของ SOLO Taxonomy

ระดับของความเข้าใจที่นักเรียนแสดงออกจากการเรียนรู้	ระยะของการเรียนรู้ (Phase of Learning)	กิริยาบ่งชี้ (Indicative Verbs)
ระดับขยายนามธรรม (Extended Abstract) - สามารถสร้างเป็นความคิดเชิงมนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนได้	ระยะเชิงคุณภาพ (Qualitative Phase) ลักษณะ/พฤติกรรมของการตอบสนองจากการเรียนรู้ของนักเรียนการบูรณาการ	- สร้างทฤษฎี (Theories) - สรุปอ้างอิง (Generalize) - ตั้งสมมุติฐาน (Hypothesis) - สะท้อน (Reflect)

ระดับของความเข้าใจที่นักเรียน แสดงออกจากการเรียนรู้	ระยะของการเรียนรู้ (Phase of Learning)	กิริยาบ่งชี้ (Indicative Verbs)
- สามารถสรุปอ้างอิง (Generalize) ไปยังเนื้อหาใหม่ ๆ ได้	(Intergraded) สู่แบบแผนเชิง โครงสร้าง (Structural Pattern)	- สร้างขึ้น (Generate)
ระดับเห็นความสัมพันธ์ (Relational) - พฤติกรรมที่แสดงออกชี้ให้เห็นถึง การจัดการระหว่างความจริงและ ทฤษฎีพฤติกรรมและจุดมุ่งหมาย - มีความเข้าใจในหลาย ๆ เนื้อหา/ องค์ประกอบย่อย ๆ ซึ่งสามารถ บูรณาการเป็นมโนทัศน์ - สามารถนำมโนทัศน์ไปประยุกต์ใช้ กับปัญหาอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันหรือ การปฏิบัติงาน		- เปรียบเทียบ/ระบุความแตกต่าง (Compare/Contrast) - อธิบายเชิงเหตุผล (Explain Cause) - บูรณาการ (Integrate) - วิเคราะห์ (Analysis) - แสดงความสัมพันธ์ (Relate) - นำไปใช้ (Apply)
ระดับหลายมุมมอง (Multi- Structural) - พฤติกรรมที่แสดงออกชี้ให้เห็นถึง ความเข้าใจที่กว้างขวางมากขึ้นแต่ ยังไม่เป็นระบบ - มีความเข้าใจในหลายหลายเนื้อหา องค์ประกอบย่อย ๆ เท่านั้น - ไม่สามารถจัดระบบของการ รวบรวมความคิดหรือมโนทัศน์ของ เนื้อหาประเด็นต่างๆได้ไม่สามารถ แสดงความสัมพันธ์ ของรายการย่อย กับข้อรายการทั้งหมด	ระยะเชิงปริมาณ รายละเอียดของ การตอบสนองที่เกิดจากการเรียนรู้ ของนักเรียนมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น	- นัยกตัวอย่าง - จำแนกแยกแยะ - อธิบาย - ลงรายการ - เชื่อมโยงให้ทำตามลำดับขั้นตอน
ระดับมุมมองเดียวกัน (Uni- structural) - พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นรูปธรรม มีความเข้าใจเนื้อหาเพียงเล็กน้อย เน้นเฉพาะเนื้อหาหรือประเด็นที่มี ความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียว		- ระบุ - จำให้ทำตามขั้นตอนง่าย ๆ
ระดับโครงสร้างพื้นฐาน (Pre-Structural) พฤติกรรมที่แสดงขาดความรู้หรือ ความเข้าใจในบางประเด็น		- พลาดจุดสำคัญหรือประเด็นสำคัญ

แนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning)

การประเมิน (Assessment) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนตรวจสอบตนเอง เพื่อให้ได้สาระสำคัญสำหรับใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ Black and Wiliam (1998) ซึ่งความหมายของการประเมินนี้ครอบคลุมการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ (Assessment of Learning) ที่รู้จักกันในชื่อของการประเมินเพื่อสรุปผล (Summative Assessment) การประเมินเพื่อการเรียนรู้และการประเมินผลย่อยไม่ใช่เรื่องเดียวกันแต่บางครั้งสามารถใช้แทนกันได้

การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment of Learning) เป็นกระบวนการในการค้นหาและตีความหมายหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยนักเรียนและครูเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับการเรียนรู้ของนักเรียน เป้าหมายการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องบรรลุ และการบรรลุเป้าหมายที่ต้องไปให้ถึงนั้นทำอย่างไร การประเมินเพื่อการเรียนรู้จึงเป็นองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้และการสอน การประเมินนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับครูในการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผล การพัฒนาในตัวผู้เรียนแต่ละคนอย่างดีที่สุด การประเมินตามแนวคิดนี้ครูจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน บุคคลเพื่อกระตุ้นและช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายในขั้นต่อ ๆ ไป นั่นคือการประเมินเพื่อการเรียนรู้จะเป็นหัวใจสำคัญว่าผู้เรียนจะต้องทำอย่างไรหรือเรียนรู้อย่างไรหลังจากที่รู้ผลการประเมินของตนเองแล้ว

Chappuis and Stiggins (2002) กล่าวถึงกลยุทธ์ 7 ประการ 3 คำถามหลักสำหรับการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

คำถามที่ 1 ฉันกำลังจะไปที่ไหน (Where am I going?) 1) จัดทำเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้ (Provide Clear Learning Targets) 2) ให้นักเรียนตัวอย่างของงานที่ดีและได้ดีและไม่ดี (Use Examples of Strong and Weak Student Work)

คำถามที่ 2 ฉันอยู่ที่ไหน (Where am I now?) 3) ให้ข้อมูลย้อนกลับย่อย ๆ (Offer Regular Descriptive Feedback) 4) สอนให้นักเรียนรู้จักประเมินตนเองและสร้างเป้าหมายการเรียนรู้ (Teach Students to Self-Assess and Set Goals)

คำถามที่ 3 จะลดช่องว่างได้อย่างไร (How can I Close the gap?) 5) ออกแบบการสอนให้เน้นเนื้อหาย่อย ๆ ทีละเรื่อง (Design Lessons to Focus on one Aspect at a time) 6) สอนให้นักเรียนแก้ไขปรับปรุงงานหรือการเรียนรู้ของตน (Teach Students Focused Revision) 7) กระตุ้นให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเอง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (Engage Students in Self-Reflection and Let Them Keep Track of and Share Their Learning)

นอกจากนี้ มิติในการพัฒนาครูด้านการประเมินประกอบด้วยหกมิติของการประเมินระหว่างเรียน (Six Dimensions of Formative Assessment) คือ 1) มิติและการใช้การประเมิน 2) ลำดับคุณภาพและการเชื่อมโยงวิธีการประเมิน 3) ความชัดเจนและเหมาะสมกับเป้าหมายและความคาดหวังของการเรียนรู้

4) โอกาสสำหรับการประเมินตนเอง 5) แกะไขการสอนจากการประเมินผลข้อมูล 6) คุณภาพและเหมาะสมของการให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน

ตาราง 2.3 เปรียบเทียบการประเมินเพื่อการเรียนรู้และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การประเมินเพื่อการเรียนรู้	การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
1. เกิดขึ้นระหว่างสอน	1. เกิดขึ้นเมื่อสอบจบหน่วย
2. ตลอดเวลา	2. เป็นระยะ
3. ข้อมูลย้อนกลับพรรณนา	3. ข้อมูลย้อนกลับประเมิน
4. ไม่มีเกรด	4. มีเกรด
5. เน้นกระบวนการ	5. เน้นผลผลิต

ดังนั้น การวัดและประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้เพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้และพัฒนาหรือปรับปรุงผลการเรียนของตนเองหลังจากรู้ผลการประเมิน ของตัวเองแล้ว ซึ่งคุณครูจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินเพื่อความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) ดังจะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินเพื่อความก้าวหน้าหรือกระบวนการ ดังรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

แนวคิดการประเมินเพื่อความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) การประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) เป็นกิจกรรมของการติดตามดูแลและตัดสินคุณค่าของการปฏิบัติงาน จึงมีบทบาทที่สำคัญในการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยปรับปรุงทรัพยากร/กลไกการดำเนินงาน และพัฒนาการปฏิบัติงานในระหว่างกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ (Improvement-Oriented) การประเมินกระบวนการจึงเน้นการประเมินที่ตอบคำถามที่สำคัญคือ การดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่? มีปัญหาอุปสรรคใดเกิดขึ้นบ้าง? (Implementation Evaluation) และผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนงานหรือไม่เพียงใด (Progress Evaluation) การเขียนรายงานการประเมินจึงควรเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) โดยทั่วไปเป็นการสรุปในเชิงสาเหตุถึงคุณค่าของผลของโครงการหลังจากที่โครงการได้เสร็จสิ้นลงแล้ว จึงมีบทบาทในการให้ข้อสรุป (Conclusion-Oriented) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการการเขียนรายงานการประเมินจึงควรเน้นการลงข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของโครงการและผลลัพธ์ที่ได้จากบทบาทของการประเมินดังกล่าว การประเมินจึงสามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น

ด้านการบริหาร (Administrative) สามารถใช้การประเมินเป็นเครื่องมือของผู้บริหารสำหรับการติดตาม กำกับ การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ด้านจิตวิทยา (Psychological) สามารถใช้การประเมินเป็นกลยุทธ์สำหรับการกระตุ้นเร้าความสนใจและสร้างความตื่นตัวให้แก่ผู้ปฏิบัติ

ด้านรัฐสังคม (Sociopolitical) สามารถใช้การประเมินเครื่องมือในการตรวจสอบความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ (Accountability) ตลอดจนสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างแรงสนับสนุนจากสาธารณะ

Scriven (1967) สนับสนุนแนวคิดดังกล่าวและเน้นว่าการตัดสินคุณค่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากของศาสตร์ทุกแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตร์แห่งการประเมิน Scriven ชี้ว่าบทบาทที่สำคัญที่สุดของนักประเมินคือ “การตัดสินคุณค่า” ถ้านักประเมินไม่สามารถตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินถือว่ายังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์

นอกจากนี้ แนวคิดของการกำหนดคุณค่าของวิธีการและผลลัพธ์ตามแนวคิดของ Dewey ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของประเมินและสอดคล้องกับแนวของนักทฤษฎีการประเมินในเวลาต่อมา เช่น Scriven (1967) ได้เสนอโมทัศน์ของการประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุปรวม (Summative Evaluation) รวมทั้ง Goal- Free Evaluation ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในฐานะเป็นรากฐานความคิดของการประเมินที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประเมินความก้าวหน้าหรือกระบวนการ จึงเป็นกิจกรรมการประเมินที่ครูผู้สอนควรมีการประเมินผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนนั้นมีผลการเรียนมีความก้าวหน้าตามจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้งหรือไม่อย่างไร

9. สมรรถนะที่จำเป็นของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า “สมรรถนะ” ตรงกับคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ คือคำว่า “Competency” คำนี้ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในช่วงต้นของศตวรรษที่ 1970 โดยศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัย Harvard ที่มีชื่อว่า เดวิด แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland)

McClelland ได้เขียนบทความเรื่อง “Testing for Competence Rather than for Intelligence” เพื่อเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ หรือขีดความสามารถในการทำงาน ด้วยความเชื่อที่ว่า ความถนัดความรู้ในงาน สามารถทำนายความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรือความสำเร็จในชีวิตได้ ดังนั้นคนที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกัน สามารถแสดงผลการทำงานที่แตกต่างกันได้ เพราะคนที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีลักษณะสำคัญ ที่เรียกว่า “สมรรถนะ” ที่แตกต่างกัน

McClelland (1973) ได้นิยามคำว่า “Competency” หรือ “สมรรถนะ” ว่า หมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้คน 1 นั้นสร้างผลงานหรือผลการปฏิบัติงานที่ดีได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดในงาน

นอกจากนี้ McClelland (1973) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “สมรรถนะ” เกิดขึ้นจากการรวมกันของ “ความรู้ ทักษะ และเจตคติหรือแรงจูงใจ” เมื่อพิจารณาถึงคำว่าสมรรถนะในบริบทของภาษาไทย มีการนำคำว่า “สมรรถนะ” ไปใช้และให้ความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ (เป็นคำนาม) หมายถึง ความสามารถ (ใช้แก่เครื่องยนต์) เช่น รถยนต์แบบนี้มีสมรรถนะดีเยี่ยมเหมาะสำหรับเดินทางไกล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ ไว้ว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร

ดังนั้น สมรรถนะ จึงหมายถึง คุณลักษณะภายในของบุคคลที่แตกต่างกันซึ่งสะท้อนผ่านผลการทำงานอันเกิดจากการบูรณาการร่วมกันระหว่างความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของบุคคลคนนั้น สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งที่เปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งเป็นส่วนที่เห็นได้เด่นชัดและพัฒนาได้ง่าย เปรียบเทียบกับส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำของภูเขาน้ำแข็ง นั่นก็คือ ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ถัดมาคือส่วนที่มองเห็นได้ยาก พัฒนาได้ยาก เพราะเป็นส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ นั่นคือภาพลักษณ์ภายในของแต่ละบุคคล เช่น แรงจูงใจ อุปนิสัย สิ่งเหล่านี้จะสะท้อนออกมาในรูปแบบของบทบาทที่แต่ละคนแสดงต่อผู้อื่น ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลอย่างยิ่งต่ออุปนิสัย และการทำงานของบุคคล บุคคลจะมีพฤติกรรมในการทำงานอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคล

ความสำคัญของสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสมรรถนะไว้สรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยให้คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับงาน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตรงตามเป้าหมายและความต้องการขององค์กร
2. ช่วยให้บุคคลนั้นทราบถึงระดับความสามารถของตนเอง และทราบว่าตนเองยังต้องพัฒนาในเรื่องใด
3. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น
4. ใช้ประโยชน์ในการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในองค์กร
5. ช่วยสนับสนุนให้ตัวชี้วัดหลักของผลงาน (KPIs) บรรลุเป้าหมาย เพราะสมรรถนะสามารถบอกได้ว่าถ้าบุคคลนั้นต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดหลักแล้วจะต้องมีหรือใช้สมรรถนะใดบ้างในการปฏิบัติงาน
6. ช่วยป้องกันไม่ให้งานที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากโชคชะตาแต่เพียงอย่างเดียว เพราะสมรรถนะจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ว่าการที่บุคคลผู้นั้นประสบผลสำเร็จ แท้ที่จริงแล้วเขาประสบความสำเร็จด้วยความสามารถหรือโชคช่วย
7. ช่วยให้บุคลากรมีการหล่อหลอมพฤติกรรม คุณลักษณะส่วนตัวไปสู่สมรรถนะขององค์กรที่ดีขึ้น เพราะหากทุกคนสามารถปรับสมรรถนะของตนเองให้เข้ากับเป้าหมายที่องค์กรต้องการได้นั้น จะส่งผลให้เกิดเป็นสมรรถนะเฉพาะขององค์กรนั้น ๆ

จากความสำเร็จของสมรรถนะข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นศักยภาพส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละบุคคลต่างมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความชำนาญในการทำงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพส่วนบุคคลในการดึงสิ่งเหล่านั้นออกมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนั้นสมรรถนะมีความสำคัญทั้งในแง่ของความสำเร็จต่อตนเองและความสำคัญต่อองค์กร

ในบริบทของการศึกษา การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบและสมรรถนะที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) มาตราที่ 26 ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและ รูปแบบการศึกษา” และตรงกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวถึงการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนว่า “จุดหมายสำคัญของการประเมินระดับชั้นเรียน คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ หรือไม่/เพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และผลงานจากการเรียน” ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีสมรรถนะทางด้านการวัดและประเมินผล

สมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับครู

Richard J. Stiggins (1995) ได้กล่าวว่า “ครูที่รู้เรื่องการประเมินในห้องเรียนในศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ดควรรู้ถึงวิธีการตอบสนองต่อมาตรฐานทั้ง 5 ของการประเมินในห้องเรียนที่มีคุณภาพสูง” ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินที่ชัดเจน 2) การทำความเข้าใจความสำคัญของการประเมินที่แตกต่างกันของเป้าหมายความสำเร็จที่สัมพันธ์กัน เช่น รอบรู้ในเนื้อหาความรู้ การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผล การได้รับทักษะการปฏิบัติงาน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง 3) การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับรูปแบบที่แตกต่างกันของเป้าหมายความสำเร็จ 4) ตัวอย่างและการรวบรวมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานที่มีความเป็นตัวแทน และ 5) หลีกเลี่ยงอคติในการประเมินและการบิดเบือนที่เกิดขึ้นจากปัญหาทางเทคนิคและการปฏิบัติ (ศุภมาส ชุมแก้ว, 2558) ถึงแม้ว่าแนวคิดของ Richard J. Stiggins (1995) จะไม่ได้กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยตรง แต่แนวคิดและหลักการของทั้ง 5 มาตรฐานนี้สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริงและสามารถเชื่อมโยงกับมาตรฐานและสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการวัดและประเมินผลระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญที่ประเทศไทยได้นำเอามาปรับใช้ในการกำหนดกรอบสมรรถนะการวัดและประเมินผล

ของครูสามารถสรุปเกี่ยวกับสมรรถนะการวัดและประเมินผลในบริบทของต่างประเทศและบริบทของประเทศไทย ดังนี้

กรอบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของครูในบริบทของของสมาพันธ์ระดับนานาชาติ จะใช้แนวคิดของ American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education and National Education Association (1990) ที่ได้กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของครูในการประเมินผล การศึกษาของนักเรียนจากแนวคิดที่บูรณาการการประเมินเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 มาตรฐานสมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะด้านการเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
2. สมรรถนะด้านการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผล
3. สมรรถนะด้านการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความหมายผลการประเมิน ทั้งกระบวนการภายนอกและวิธีการประเมินที่ครูสร้าง
4. สมรรถนะด้านการใช้ผลการประเมินเมื่อต้องตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียน
5. สมรรถนะด้านการพัฒนากระบวนการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน
6. สมรรถนะด้านการสื่อสารผลการประเมินให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไปและบุคลากรทางการศึกษา
7. สมรรถนะด้านจรรยาบรรณ กฎหมายและการกระทำอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสมในการประเมิน และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการประเมิน

กรอบมาตรฐานและสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในบริบทของประเทศไทยนั้น ถูกกำหนดขึ้นโดยคุรุสภาภายใต้มาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

มาตรฐานด้านความรู้การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย หลักการและเทคนิค การสร้างและการใช้เครื่องมือ การประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมิน ภาคปฏิบัติและการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

สมรรถนะด้านความรู้การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย สามารถวัดและประเมินผล ได้ตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และ หลักสูตร มาตรฐานประสบการณ์การวัดและประเมินผลการศึกษาประกอบด้วย การนำผลการประเมินมา พัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะด้านประสบการณ์การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย สามารถประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวัด และประเมินผลของครูจะอิงแนวคิดของกรอบสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของสมาพันธ์ระดับ

นานาชาติ American Federation of Teachers National Council on Measurement in Education and National Education Association (1990) ทั้งนี้เพราะเป็นกรอบแนวคิดที่มีความครอบคลุมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตั้งแต่เริ่มต้นในกระบวนการเรียนการสอนจนสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอน และเมื่อวิเคราะห์ไปถึงวิธีการคิดและการออกแบบเครื่องมือการประเมินจะมี 2 ขั้นตอนสำคัญสำหรับครู เพราะมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความสำคัญก่อนที่จะเลือกหรือไปออกแบบว่าจะใช้วิธีการใด หรือจะกำหนดงานอะไรบ้างให้นักเรียนทำในรายวิชาที่ตนเองสอน เพื่อจะนำงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำงานเหล่านั้นมาเป็นส่วนหนึ่งในการประเมิน ครูจำเป็นต้อง 1) ระบุประเภทของข้อมูลที่จำเป็นจะต้องใช้ และ 2) ค้นหาเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในรายวิชาที่ครูสอนเพื่อที่ครูจะได้เลือกวิธีการประเมินหรือออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสามารถของนักเรียนในรายวิชานั้น โดย Linh (2021) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในการออกแบบเครื่องมือประเมิน ดังตารางที่ 2.4

ตาราง 2.4 สมรรถนะของครูในการออกแบบเครื่องมือประเมิน

สมรรถนะของครูในการออกแบบเครื่องมือประเมิน			
1. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการประเมิน	2. การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	4. การทดลองใช้และปรับปรุงเครื่องมือในการประเมิน
1.1 ระบุเป้าหมายในการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน	2.1 กำหนดรูปแบบของการวัดและหลักฐานเชิงประจักษ์	3.1 กำหนดรูปแบบของข้อมูลที่ต้องการจะใช้ในการวัดและประเมินผล	4.1 นำเครื่องมือที่สร้างไปทดลองใช้
1.2 กำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน	2.2 เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม	3.2 ค้นหาข้อมูลแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่จะนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือ	4.2 วิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือ
1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ของงานที่นำมาใช้วัดและประเมินผลให้ชัดเจน		3.3 ร่างเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล 3.4 สร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการในการวัดและประเมินผล	4.3 ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์

แผนภาพที่นำเสนอไม่ได้มุ่งประเด็นหรือชี้เฉพาะว่าต้องการให้ครูทุกคนต้องมาลงมือสร้างเครื่องมือในการวัดประเมินผลกันเอง เพียงแต่จะเน้นย้ำให้เห็นว่า ในการวัดหรือประเมินผลใด ๆ ก็ตาม จำเป็นที่จะต้อง มีหลักคิดหรือแนวทางที่ชัดเจน และเป็นที่น่าสังเกตว่าปัญหาของการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของประเทศไทยเกิดจากครูผู้สอนมักแยกการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลออกจากกัน ซึ่งแท้จริงแล้วการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลควรดำเนินการไปด้วยกันและเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีความสัมพันธ์กันโดยทุกส่วนเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่าครูผู้สอนมักใช้แบบทดสอบแบบปรนัยวัดผลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าแบบทดสอบปรนัยมีข้อจำกัดหลายประการในการใช้

ประเมินผู้เรียน (รวงทอง ถาพันธุ์, อังคณา อ่อนธานี, วารินทร์ แก้วอุไร และสายฝน วิบูลย์สรณ์, 2558) สอดคล้องกับ เมษา นวลศรีและกุลชาติ พันธวรกุล (2563) ได้สังเคราะห์ไว้ว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เกิดจากการที่ครูยังคงให้นักเรียนทำข้อสอบเลือกตอบที่เน้นความจำ เน้นเนื้อหา เพื่อค้นหาผลสัมฤทธิ์ที่แยกออกเป็นส่วน ๆ ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงแนวคิดในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูควรทำความเข้าใจ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูสามารถกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งใจไว้

ดังนั้นการวัดและประเมินผลก็ต้องนึกถึงผู้เรียน เป็นสำคัญ หากเปรียบเทียบการวัดและประเมินผลแนวปฏิบัติแบบเดิมกับการวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ความมีลักษณะดังนี้

ตาราง 2.5 แสดงการเปรียบเทียบการวัดและประเมินผลแนวปฏิบัติทฤษฎีเดิมและการวัดประเมินผลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อ	แนวปฏิบัติแบบเดิม	การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
1.	วัดว่านักเรียนรู้อะไร	วัดว่านักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้บ้าง
2.	วัดผลเป็นกลุ่มใหญ่	เป็นการวัดผลที่มีหลายรูปแบบ วัดเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย แล้ววัดผลรายบุคคล
3.	วัดเฉพาะข้อสอบเขียนตอบเพียงอย่างเดียว	การประเมินตามสภาพจริงใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสอบภาคปฏิบัติ การเขียนตอบ การสอบปากเปล่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ การสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น
4.	วัดเฉพาะความรู้เรื่องสั้นสั้นไม่ต่อเนื่องเป็นอิสระจากกัน	-วัดความรู้ที่สัมพันธ์กับบริบทที่อยู่รอบๆ -วัดความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการ -วัดความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับความรู้เดิม
5.	วัดในสิ่งที่วัดง่าย วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ระดับต่ำ ๆ (สร้างและตรวจสอบง่าย) วัดผลความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเป็นหลัก	-วัดในสิ่งที่มีคุณค่าตามเป้าหมายของการศึกษา -วัดความสามารถด้านกระบวนการวิคิดและการแสดงออก รวมทั้งวัดคุณลักษณะต่างๆทางด้านเจตพิสัย และทักษะปฏิบัติการ
6.	ทดสอบว่านักเรียนไม่รู้อะไร (ถามในสิ่งที่คิดว่าผู้เรียนจะตอบไม่ได้ การตรวจข้อสอบพยายามหาที่หักคะแนน)	ประเมินว่านักเรียนรู้อะไรและเข้าใจอย่างไร การตรวจคำตอบต้องการพยายามพิจารณาว่านักเรียนเข้าใจอย่างไร จึงตอบเช่นนั้น
7.	วัดผลเพื่อตัดสินได้ - ตกผ่าน - ไม่ผ่าน	นอกจากตัดสินการสอบแล้วยังวัดผลเพื่อตรวจหาจุดอ่อนจุดแข็งเพื่อการจัดกลุ่มเข้าชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยพื้นฐานของ

ข้อ	แนวปฏิบัติแบบเดิม	การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
		ผู้เรียนก่อนวางแผนการสอน เพื่อการแนะแนวและเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
8.	วัดผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ (กลางภาค ปลายภาค)	วัดผลเกิดขึ้นหลายครั้งและต่อเนื่องนักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
9.	วัดผลเฉพาะผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว	วัดผลเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่นการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน พฤติกรรมการสอนของตัวครู การวัดและประเมินหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
10.	วัดจากเครื่องมือหรือข้อสอบที่ผู้สอนเป็นผู้สร้างขึ้นเอง	ใช้เครื่องมือวัดที่ผู้สอนสร้างและผู้อื่นสร้างขึ้น เช่น ข้อสอบมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเครื่องมือที่หน่วยงานหรือโครงการต่างๆเป็นผู้สร้างขึ้น
11.	ประเมินผลโดยพิจารณาจากคะแนนรวมของข้อสอบทุกข้อที่ฉบับ	พิจารณาผลการสอบเป็นรายข้อหรือรายกลุ่มของข้อสอบที่มี. มุ่งหมายการวัดอย่างเดียวกันหรือวัดในพฤติกรรมเดียวกัน
12.	วัดผลแบบอิงกลุ่ม	เป็นการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ การวัดผลแบบประเมินตนเองและเพื่อนประเมินเพื่อน
13.	ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผล	บุคคลหลายฝ่ายร่วมกัน นอกจากประเมินผลการเรียนของนักเรียนแล้ว ยังมีการประเมินหลักสูตรประเมินการสอนของครูการจัดการของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้น
14.	รายงานผลเป็นระดับคะแนนเพียงตัวเดียวในหนึ่งวิชา	เป็นการขยายรายงานผลที่แยกรายงานเป็นหลายๆด้าน เช่น ด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการ ด้านทักษะปฏิบัติการ ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านการอภิปรายซักถามในชั้นเรียน เป็นต้น

และประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง มาตรฐานความรู้ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ สาระความรู้ สมรรถนะ และมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 30 มีนาคม 2553 คณะกรรมการคุรุสภา จึงออกประกาศคณะกรรมการคุรุสากำหนดสาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมวดที่ 1 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ดังต่อไปนี้

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้

1. ความเป็นครู ประกอบด้วย

1.1 สาระความรู้

- 1.1.1 สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพ
- 1.1.2 การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู
- 1.1.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและวิชาชีพครู
- 1.1.4 การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ
- 1.1.5 การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 สมรรถนะ
 - 1.2.1 รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้
 - 1.2.2 แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
 - 1.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
 - 1.2.4 มีจิตวิญญาณความเป็นครู
2. ปรัชญาการศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 สาระความรู้
 - 2.1.1 ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎีทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
 - 2.1.2 แนวคิด และกลวิธีจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน
 - 2.2 สมรรถนะ
 - 2.2.1 ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
 - 2.2.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. ภาษาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย
 - 3.1 สาระความรู้
 - 3.1.1 ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู
 - 3.1.2 ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
 - 3.2 สมรรถนะ
 - 3.2.1 สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้อง
 - 3.2.2 ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
4. จิตวิทยาสำหรับครู ประกอบด้วย
 - 4.1 สาระความรู้
 - 4.1.1 จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์
 - 4.1.2 จิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการศึกษา
 - 4.1.3 จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

4.2 สมรรถนะ

4.2.1 สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

4.2.2 ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

5. หลักสูตร ประกอบด้วย

5.1 สารความรู้

5.1.1 หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร

5.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้

5.1.3 การพัฒนาหลักสูตร

5.2 สมรรถนะ

5.2.1 วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้

5.2.2 ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

6. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

6.1 สารความรู้

6.1.1 หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้

6.1.2 ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้

6.1.3 การบูรณาการเรียนรู้อย่างบูรณาการ

6.1.4 การจัดการชั้นเรียน

6.1.5 การพัฒนาศูนย์การเรียนในสถานศึกษา

6.2 สมรรถนะ

6.1.1 สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง

6.1.2 สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วย

7.1 สารความรู้

7.1.1 หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติในการวิจัย

7.1.2 การใช้และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

7.2 สมรรถนะ

7.2.1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

7.2.2 สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ประกอบด้วย
 - 8.1 สารความรู้
 - 8.1.1 หลักการ แนวคิด การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
 - 8.1.2 เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร
 - 8.2 สมรรถนะ
 - 8.2.1 ประยุกต์ใช้และประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้
 - 8.2.2 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 9.1 สารความรู้
 - 9.1.1 หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 9.1.2 ปฏิบัติการวัดและประเมินผล
 - 9.2 สมรรถนะ
 - 9.2.1 สามารถวัดและประเมินผลได้
 - 9.2.2 สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
10. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - 10.1 สารความรู้
 - 10.1.1 หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา
 - 10.1.2 การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 10.2 สมรรถนะ
 - 10.2.1 สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 - 10.2.2 สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย
 - 11.1 สารความรู้
 - 11.1.1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต
 - 11.1.2 คุณธรรม และจริยธรรมของวิชาชีพครู
 - 11.1.3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด
 - 11.2 สมรรถนะ
 - 11.2.1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม

11.2.2 ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

12. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

12.1 สาระการฝึกทักษะ

- 12.1.1 การสังเกตการจัดการเรียนรู้
- 12.1.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 12.1.3 การทดลองสอนในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริง
- 12.1.4 การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล
- 12.1.5 การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน การตัดสินผลการเรียน
- 12.1.6 การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน
- 12.1.7 การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน
- 12.1.8 การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ

12.2 สมรรถนะ

- 12.2.1 สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจุดประสงค์การสอนที่

หลากหลาย

- 12.2.2 สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบ วัดและประเมินผลผู้เรียน

13. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

13.1 สาระการฝึกทักษะ

- 13.1.1 การปฏิบัติการสอนวิชาเอก
- 13.1.2 การวัดและประเมินผล และนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 13.1.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 13.1.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือแบ่งปันความรู้ในการสัมมนาการศึกษา

13.2 สมรรถนะ

- 13.2.1 สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก
- 13.2.2 สามารถประเมิน ปรับปรุง และศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 13.2.3 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้ข้อ 9 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. สาระความรู้

- 1.1 หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 1.2 ปฏิบัติการวัดและประเมินผล

2. สมรรถนะ

2.1 สามารถวัดและประเมินผลได้

2.2 สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมาตรฐานวิชาชีพครู

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550) ได้กล่าวถึงมาตรฐานวิชาชีพครูไว้ว่า

มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพได้มีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ครูต้องมีความรู้ดังต่อไปนี้

1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้
4. จิตวิทยาสำหรับครู
5. การวัดและประเมินผลการศึกษา
6. การบริหารจัดการในห้องเรียน
7. การวิจัยทางการศึกษา
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
9. ความเป็นครู

โดยมีมาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนี้

ตาราง 2.6 มาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
การวัดและประเมินผลการศึกษา	1. หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 2. การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3. การประเมินตามสภาพจริง 4. การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน 5. การประเมินภาคปฏิบัติ 6. การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม	1. สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

มาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้านสาระความรู้ ได้แก่ หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา การประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินภาคปฏิบัติและการประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ส่วนมาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลด้านสมรรถนะ ได้แก่ สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

สรุปได้ว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึงความสามารถหรือพฤติกรรมที่บ่งบอกคุณลักษณะของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มาจากความรู้และทักษะหรือพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. สามารถวัดและประเมินผลได้
2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพครู

ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
12. สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานความรู้

1. การพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย

1.1 สาระความรู้

- 1.1.1 จิตวิญญาณ อุดมการณ์ของผู้บริหาร
- 1.1.2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1.3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

1.1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

1.2 สมรรถนะ

1.2.1 มีอุดมการณ์ของผู้บริหารและแนวทางการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

1.2.2 สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

2. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

2.1 สาระความรู้

2.1.1 การเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ

2.1.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.1.3 การนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เติบโตตามศักยภาพ

2.1.4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง

2.1.5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน

2.1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและท้องถิ่น

2.2 สมรรถนะ

2.2.1 สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.2.2 สามารถบริหารการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและท้องถิ่น

3. การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1 สาระความรู้

3.1.1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร

3.1.2 การบริหารงานวิชาการเพื่อคุณภาพและความเป็นเลิศ

3.1.3 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

3.1.4 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

3.1.5 การบริหารงานบุคคล

3.1.6 การบริหารงานธุรการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่

3.1.7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.8 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

3.2 สมรรถนะ

3.2.1 สามารถกำหนดนโยบาย แผน กลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

3.2.2 เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับบริบทมหภาคและภูมิสังคม

3.2.3 สามารถบริหารงานวิชาการ บริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

4. หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย

4.1 สารความรู้

4.1.1 พัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษา

4.1.2 การจัดการเรียนการสอนและการสอนเสริม

4.1.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4.2 สมรรถนะ

4.2.1 สามารถพัฒนาหลักสูตรและบริหารการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่

4.2.2 ปฏิบัติการประเมิน ปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

5. กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

5.1 สารความรู้

5.1.1 บริหารกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนักเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้รู้จักการจัดการและคิดเป็น

5.1.2 บริหารจัดการให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

5.1.3 บริหารจัดการให้เกิดการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

5.2 สมรรถนะ

5.2.1 สามารถบริหารจัดการให้เกิดกิจกรรมพัฒนาการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

5.2.2 สามารถส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และความสามัคคีในหมู่คณะ

6. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

6.1 สารความรู้

6.1.1 หลักการและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา

6.1.2 การประกันคุณภาพภายในและภายนอก

6.2 สมรรถนะ

6.2.1 สามารถจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

6.2.2 นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา

7. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย

7.1 สารความรู้

7.1.1 หลักธรรมาภิบาลและความซื่อสัตย์สุจริต

7.1.2 คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

7.1.3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

7.2 สมรรถนะ

7.2.1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม

7.2.2 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

8. การพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย

8.1 สาระความรู้

8.1.1 จิตวิญญาณ อุทิศการณ์ของผู้บริหาร

8.1.2 การจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

8.1.3 ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

8.1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

8.2 สมรรถนะ

8.2.1 มีอุดมการณ์ของผู้บริหารและแนวทางการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพ

8.2.2 สามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ

9. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

9.1 สาระความรู้

9.1.1 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้นำ ภาวะผู้นำ

9.1.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

9.1.3 การบริหารงานระบบเครือข่าย

9.1.4 การบริหารความเสี่ยงและความขัดแย้ง

9.1.5 ปฏิสัมพันธ์และการพัฒนาเพื่อนร่วมงาน

9.1.6 การนิเทศการศึกษา

9.2 สมรรถนะ

9.2.1 สามารถบริหารงานระบบเครือข่าย

9.2.2 สามารถบริหารการศึกษา กำกับ ติดตาม ส่งเสริมและประเมินสถานศึกษา

10. การบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

10.1 สาระความรู้

10.1.1 ทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และหน้าที่ในการบริหาร

10.1.2 การบริหารองค์การ สำนักงาน และองค์คณะบุคคล

10.1.3 การบริหารงานบุคคล

10.1.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

10.1.5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

10.1.6 การวางแผนเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการบริหารการศึกษา

10.2 สมรรถนะ

10.2.1 กำหนดนโยบาย แผน กลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับ
บริบทของหน่วยงานทางการศึกษา

10.2.2 เลือกใช้ทฤษฎี หลักการ และกระบวนการบริหารให้สอดคล้องกับ
บริบทมหภาคและภูมิสังคม

10.2.3 สามารถบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการเรียนรู้

11. การส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

11.1 สารความรู้

11.1.1 การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

11.1.2 การบริหารแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

11.1.3 การพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา

11.1.4 การประเมินหลักสูตร

11.2 สมรรถนะ

11.2.1 สามารถพัฒนาหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพ
ผู้เรียน

11.2.2 ติดตาม ประเมินผล รายงาน และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

12. การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

12.1 สารความรู้

12.1.1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

12.1.2 การกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

12.2 สมรรถนะ

12.2.1 สามารถกำกับติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

12.2.2 นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา

13. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ประกอบด้วย

13.1 สารความรู้

13.1.1 หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์สุจริต

13.1.2 คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา

13.1.3 จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด

13.2 สมรรถนะ

13.2.1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะและเสียสละให้สังคม

13.2.2 ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพมาตรฐานการปฏิบัติงานวิชาชีพ
ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาให้ก้าวหน้า
 2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนา
 ของผู้เรียนบุคลากร และชุมชน

3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
4. พัฒนาแผนงานขององค์การให้มีคุณภาพสูง สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง
5. พัฒนาและใช้วัตรกรรมการบริหารเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ
6. ปฏิบัติงานขององค์การโดยเน้นผลถาวร
7. ดำเนินการและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
10. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการในหน่วยงานของตนได้
12. สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยในประเทศ

สุภาวดี เหลี้ยวเจริญ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ โดยใช้วงจรเดมมิง ด้วยการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของครูฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1.ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการโดยใช้วงจรเดมมิง ของครูฝ่ายวิชาการก่อนและหลังการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ แตกต่างกัน โดยหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ 2.ครูฝ่ายวิชาการมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการโดยใช้วงจรเดมมิงทุกขั้นตอนอยู่ในระดับดี 3.ครูฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครูฝ่ายวิชาการ มีบรรยากาศของความช่วยเหลือ สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงาน และเหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา 4.ผู้นิเทศมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย เป็นระบบและต่อเนื่อง มีบรรยากาศของความช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมการปฏิบัติงาน และเหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา

สุพิชฌาย์ แสงลี (2545) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านโจทย์ปัญหาเพิ่มขึ้นและมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน

วิชาคณิตศาสตร์ที่สอนโดยครูซึ่งได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพมีสมรรถการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นที่ดีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความคิดเห็นด้วยอย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ

สมุทร ชำนาญ (2546) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมุ่งศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีกำหนดองค์ประกอบและสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนาแบบบริหารสถานศึกษาที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยใช้เทคนิคเคลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 4 เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ศักดิ์ชัย บ่อคำ(2547) ได้ศึกษากระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 2) ความสามารถในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน 3) ความสามารถในการรายงานผลการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน 4) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 5) ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่สอนโดยครูที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ 6) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ผลการวิจัยพบว่า 1. หลังการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูมีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานโดยมีคะแนนการพัฒนาอยู่ในระดับดีมาก มีความสามารถในการประเมินผลตามสภาพจริงมีความสามารถในการเขียนรายงานผลการประเมินผลอยู่ในระดับดีมาก และมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง และทีมงาน ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบและมีศักยภาพมากขึ้นและช่วยให้โรงเรียนมีศักยภาพในการทำงานสูง นอกจากนั้นการนิเทศยังสามารถช่วยให้ครูสามารถประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานได้ 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากต่อการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครู โดยมีความคิดเห็นว่าได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงมากที่สุด

รุ่งรัชดาพร เวณะชาติ (2548) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็น โครงการนำร่องการวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากการรายงานประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

ภาคิน สมุทรวานิช (2549) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของครูประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้มากขึ้น 2) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพมาก และ 3) ความคิดเห็นของผู้นิเทศภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสามารถพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของครู และส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น

สุภาพ จัดละ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าก่อนและหลังการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ครูมีสมรรถภาพความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่างกัน โดยสมรรถภาพหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศ และมีสมรรถภาพการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ในระดับดี ครูมีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพช่วยให้สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ได้และช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ผลการเรียนรู้ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแตกต่าง

กัน โดยมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับมาก และผู้นิเทศภายในและภายนอกโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของครู และส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น จึงควรนำรูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพไปเผยแพร่ต่อไป

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของการนิเทศ มี 5 ประเด็นย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ มี 6 ประเด็นย่อย คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศการนิเทศการเรียนการสอน การประเมิน ติดตามผลการขยายผล สร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศ มี 4 ประเด็นย่อย คือ การนิเทศแบบตรวจตราการนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศ มี 3 ประเด็นย่อยคือ ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ 1. การจัดทำระบอบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรมเพื่อการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัดการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น 2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ 3. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความ

ต้องการการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศมี 1 ประเด็นย่อย คือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของการนิเทศ มี 5 ประเด็นย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ มี 6 ประเด็นย่อย คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การประเมิน ติดตาม ผล การขยายผล สร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศ มี 4 ประเด็นย่อย คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ 1. การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรมเพื่อการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัดการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น 2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ 3. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์ (2555) ได้ศึกษาการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) เพื่อทราบการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของสถานศึกษาใน

จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวัดและประเมินผลการศึกษาที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของกมล ภูประเสริฐ และคณะกับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. การปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กัน

นพพรพรรณ ญาณโกมุท (2558) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนมีองค์ประกอบด้วยกัน 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการนิเทศภายใน และส่วนที่ 4 การประเมินผล ผลการพิจารณาและประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมี ค่าเฉลี่ย 4.51 และผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสามารถไปใช้ ทดลองได้ 2. ผลการใช้รูปแบบ พบว่า หลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้นโดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายในหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้ รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายในหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิรดา สายเพชร และ จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้ศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ขั้นตอนการวางแผนร่วมกันมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยขั้นตอนการวางแผนร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ รองลงมาคือ การให้ ข้อมูลย้อนกลับ และการวางแผนร่วมกัน สำหรับกลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียน มัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 8 กล ยุทธ์รอง และ 24 วิธีดำเนินการ ดังนี้ กลยุทธ์หลัก 1 ยกระดับการวางแผนการพัฒนาวิชาชีพ กลยุทธ์รอง 1.1) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันวิเคราะห์ประเด็น 1.2) สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนพัฒนาตนเอง กลยุทธ์หลัก 2 เร่งพัฒนาให้ครูร่วมกันพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศ กลยุทธ์รอง 2.1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันเตรียมความ พร้อมก่อนปฏิบัติจริง 2.2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์หลัก 3 ผลักดัน ให้ครูร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กลยุทธ์รอง 3.1) เสริมสร้างให้ครูร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับเชิง บวก 3.2) ส่งเสริมการสรุปผลการเรียนรู้ และกลยุทธ์หลัก 4 พัฒนาให้ครูสามารถพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน กลยุทธ์รอง 4.1) สนับสนุนให้ครูร่วมกันประมวลความรู้และประสบการณ์ 4.2) ส่งเสริมให้ครูร่วมกันกำหนด แนวทางพัฒนาวิชาชีพให้ประสบผลสำเร็จ

วราเสฏฐ์ เกษสังข์ (2559) ได้ศึกษาการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 โดยการวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ มีทั้งการวิจัย เชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบของ การบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 และ 2) เพื่อ เสนอแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานใน ศตวรรษที่ 21 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของการบริหารจัดการการวัดและ ประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) ส่งเสริมความรู้ และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา 2) จัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) จัด กระบวนการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) กำกับติดตามงานการวัดและประเมินผล การศึกษา และ 5) จัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา 2. แนวปฏิบัติของการบริหาร จัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 5 ด้าน คือ 1) ด้าน การส่งเสริมความรู้และทักษะในการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ 2) ด้าน การจัดระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 24 ข้อ 3) ด้านการจัดกระบวนการ ดำเนินงานการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 18 ข้อ 4) ด้านการกำกับติดตามงาน

การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ และ 5) ด้านการจัดระบบสนับสนุนการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 15 ข้อ รวมแนวปฏิบัติทั้งหมด 96 ข้อ

อามีเนาะ สาเล้ง (2562) ได้ศึกษาการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และรวบรวมข้อเสนอแนะการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 จำนวน 242 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Muti-Stage Sampling) เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า 1. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูที่มี เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะ ได้แก่ การนิเทศการศึกษากับการบริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก ต่างก็มุ่งหวังที่คุณภาพงาน แต่การให้ได้มาซึ่งผลงานหรือผลผลิตที่มีคุณภาพดังกล่าวนี้ ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการดำเนินงานที่ชัดเจน รัดกุม จัดให้มีการแต่งตั้งและมอบหมายงานให้ถูกคนถูกงานชัดเจนเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานในหน้าที่และพัฒนาความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในบางกิจกรรม มีการวัดประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพความเป็นจริง ให้คำแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษากับบุคลากรเกี่ยวกับผลงานที่จะนำไปเผยแพร่ เพื่อประโยชน์สูงสุดกับองค์กร

จิณณณิดา ทับทิม (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนสำหรับครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ และศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ โดยวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล รองลงมาได้แก่ ด้านการ

สะท้อนการวัดและประเมินผล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินการสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือในการวัดและประเมินผล 2. ผลการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุดรดิตถ์ พบว่า ควรสนับสนุนให้ครูมีการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย และพฤติกรรมต้องการในการวัดและประเมินผลทุกครั้งว่าต้องการวัดนักเรียนเพื่อสิ่งใด มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และสะท้อนเครื่องมือการวัดและประเมินผลหลังจากการใช้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนของครูคณิตศาสตร์ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูคณิตศาสตร์เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

10.2 งานวิจัยนอกประเทศ

Robinson (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูและระดับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการปฏิบัติการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของซินเดอร์พาเวน ในโรงเรียน 15 แห่ง เพื่อแยกความพึงพอใจในงานของครูโดยเลือกจากโรงเรียนแต่ละระดับโดยการสุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มการนิเทศแบบมีส่วนร่วมการสะท้อนผลข้อมูลย้อนกลับสามารถเพิ่มความพึงพอใจในงานของครูระหว่างกันโรงเรียนประถมศึกษา

Seymour (2002) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคู่มือการนิเทศการสอนในชั้นเรียนครูใหญ่ผลการศึกษาพบว่า ครูใหญ่หรือผู้บริหารควรสนับสนุนการนิเทศการสอนในการเรียนการสอนและควรเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้กับครูผู้สอน รวมทั้งใช้กลยุทธ์ร่วมมือกันการนิเทศการสอน

Marsa Arsana (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงความร่วมมือการดำเนินการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือการค้นหาประสิทธิผลของการพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของผู้นำกับความร่วมมือ วิธีการวิจัยใช้การออกแบบการทดลองประกอบด้วยกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง การทดสอบเบื้องต้นและการทดสอบขั้นสุดท้ายได้รับทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อค้นหาผลลัพธ์ของการกำกับดูแลของกลุ่มทดลองที่ได้รับกระบวนการ และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยโดยใช้รูปแบบการพัฒนาการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการกำกับดูแลในความร่วมมือได้ แบบจำลองการพัฒนาการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพมีส่วนสนับสนุนของหมวดหมู่สูงที่แต่ละองค์ประกอบของแบบจำลองจากมากไปน้อย ได้แก่ หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลภายในที่ รองลงมาคือความเป็นมืออาชีพของหัวหน้างาน เทคนิคการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ และสุดท้ายคือการจัดการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าแบบจำลองการพัฒนาการนิเทศที่มีประสิทธิภาพสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของหัวหน้างานความร่วมมือได้ด้วยส่วนสนับสนุนที่มีประสิทธิผลในหมวดหมู่สูง ซึ่งมีส่วนสนับสนุนจากตัวบ่งชี้แบบจำลองจากมากไปน้อย

ได้แก่ หน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลภายใน ความเป็นมืออาชีพของหัวหน้างาน เทคนิคการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การจัดการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

Ali Ahmad Al-Barakat (2022) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกำกับดูแลของการนิเทศครูในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อมวิชาชีพของนักศึกษาฝึกสอน โดยวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานกำกับดูแลของครูผู้สอนร่วมในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพของนักศึกษาฝึกสอนในสาขาเฉพาะทางของการศึกษาปฐมวัย ในประเทศจอร์แดน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงได้พัฒนาแบบสอบถามขึ้นหลังจากตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือแล้ว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าตามค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคำถามในแบบสอบถาม ครูผู้สอนร่วมไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพของนักศึกษาฝึกสอนระหว่างการฝึกอบรมภาคสนามด้านการศึกษา ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นด้วยว่าไม่มี ความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติในประสิทธิผลของการปฏิบัติงานกำกับดูแลของครูผู้สอนร่วมเนื่องมาจากเพศ คุณสมบัติทางวิชาการ และประสบการณ์การสอน ซึ่งบ่งชี้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีผลต่อบทบาทการกำกับดูแลของครูผู้สอนร่วมในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพของนักศึกษาฝึกสอน การศึกษานี้มีส่วนช่วยให้เข้าใจการปฏิบัติงานกำกับดูแลของครูผู้สอนร่วมในการปรับปรุงการเตรียมความพร้อมทางวิชาชีพของนักศึกษาฝึกสอนได้ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กระบวนการนิเทศของนักการศึกษาในประเทศไทยและนักการศึกษาต่างประเทศ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาหรือศึกษาสภาพของปัญหาหรือประเมินสภาพการทำงาน เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการ โดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จากนั้นก็ดำเนินการตามแนวทางขั้นตอนตามลำดับที่กำหนดไว้ ในขั้นตอนนี้อาจจะต้องมีการประสานงาน ส่งเสริมทรัพยากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน จนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไปและสิ่งสำคัญของการดำเนินควรให้ขวัญกำลังใจทั้งในขณะปฏิบัติงานและเมื่อสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในครั้งนี้เป็นระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหน่วยงานที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแตลศิริวิทยา เพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นสภาพปัจจุบันปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว จำนวน 18 คน และคณะทำงานนิเทศ 4 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายและผลิตผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

เป้าหมายเชิงปริมาณ

ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 26 คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

2. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

3. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้และความต้องการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม จำนวน 3 คน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน วิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้แบบประเมินมาตรฐานความเหมาะสม และความเป็นไป ได้ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกโรงเรียน จำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โดยมีขั้นตอนการวิจัยและรายละเอียด คือ ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้รับ ปรากฏดังภาพประกอบ 3.1

ภาพประกอบที่ 3.1 แสดงการดำเนินการ ขั้นตอน และผลที่ได้รับในการทำวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศโดยยึดกรอบแนวคิดของนักการศึกษา (Hiris, 1985; Glatthorn, 1984; Glickman and others, 1995; Copeland and Boyan, 1978 และสงัด อุทรานันท์, 2530) วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลได้ข้อสรุปจากการวิเคราะห์แล้วนำมาสังเคราะห์ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู (Procedure : P) 2) การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Development : D) และ 3) การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Assessment : A) และได้องค์ประกอบของการวัดผลและประเมินผล 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การนำผลการเรียนรู้ไปประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหน่วยงานที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการนิเทศและการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแตลศิริวิทยา โดยเป็นโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายและเป็นเลิศ ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน และผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอน และนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาและความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย แบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งประยุกต์ใช้เทคนิคแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหา และการจัดอันดับความสำคัญและการแก้ไขปัญหา และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายในการประชุมคือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 4 คน หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 18 คน และคณะทำงานนิเทศ 4 คน รวมทั้งสิ้น 26 คนที่ได้รับการอบรมการปฏิบัติการนิเทศใช้กระบวนการ Coaching and Mentoring การให้ความรู้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนากระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างวันที่ 8-9 ตุลาคม 2564 ณ ห้องประชุมทวิวิชา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยมีวิทยากรมาให้ความรู้ ดังนี้ นายปิยนัฐ ธนะบุตร ศึกษาพิเศษ และนางปริมฤดี แทนพิทักษ์ ศึกษาพิเศษหัวหน้ากลุ่มงานวัดผลและ

ประเมินผลการจัดการศึกษา และ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามลำดับ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้วิจัย นายบุญพงศ์ โพธิ์วัฒน์นันต์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการพิเศษ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 18 คน และคณะทำงานนิเทศ 4 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน โดยดำเนินการอบรม ปรากฏดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

วัน	เวลา	กิจกรรมการอบรม
วันที่ 1	8.30 – 9.00 น.	ทดสอบความรู้ (ก่อนอบรม ฯ)
วันที่ 8 พ.ย. 64	9.00 – 12.00 น.	การร่วมมือแบบพัฒนาวิชาชีพ
	12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร
	13.00 – 14.30 น.	การสร้างความตระหนักเรื่องการประเมิน - สภาพปัจจุบันและปัญหา - วิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลที่ดี
	14.30 – 16.00 น.	แนวคิดการวัดและประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ - การประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment as/for/of Learning) - การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) - การประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในปัจจุบัน (Performance-standards Assessment)
	16.00 – 16.30 น.	สรุป/อภิปราย ชักถาม
วันที่ 2	9.00 – 10.30 น.	ฝึกการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
วันที่ 9 พ.ย. 64	10.30 – 12.00 น.	Teaching and Mentoring
	12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร
	13.00 – 16.00 น.	แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการ (Teaching and Mentoring)
	16.00 – 16.30 น.	ทดสอบวัดความรู้ (หลังการอบรม)

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม จำนวน 3 คน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 1 คน เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา 1 คน และนักวัดผลและประเมินผล 1 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทำแบบสอบถามครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวนทั้งสิ้น 152 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ คือครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็นคือการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้

ชั้นที่ 1 ประชากรคือข้าราชการครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ทั้งหมด 152 คน

ชั้นที่ 2 จำแนกข้าราชการครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ออกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ การงานอาชีพ และกิจกรรมแนะแนว

ชั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยให้ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้และ กิจกรรมแนะแนวมกลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 27 คนในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้สร้างจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออก เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การสอน จบวิชาเอก แบบเลือกที่กำหนดไว้เป็นตัวเลือก (Force Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2556)

ระดับ 5	หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบันและปัญหาที่ระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบันและปัญหาที่ระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบันและปัญหาที่ระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบันและปัญหาที่ระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีการปฏิบัติในปัจจุบันและปัญหาที่ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Form)

เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.2 สร้างเป็นข้อคำถามของแบบประเมินองค์ประกอบ

2.3 นำไปให้หัวหน้างานวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม ตรวจสอบเครื่องมือ ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เป็นลำดับถัดไป

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objectives Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์รายข้อมีค่าเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจพิจารณาความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง ตรวจสอบความถูกต้อง สำนวนภาษาที่ใช้ และพิจารณารายข้อ ถ้าข้อคำถามใดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of item-Objectives Congruence : IOC) มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ตัดทิ้ง แล้วแก้ไขให้สมบูรณ์

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระฯ และกิจกรรมแนะแนว ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบและร่องรอยการตั้งใจตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เลือกเอาเฉพาะฉบับที่มีการตอบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกตอนของแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วน (Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำเอาข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากระยะที่ 1 มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1. จากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในระยะที่ 1 จนได้มาซึ่งรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

2. ดำเนินการร่างรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ร่วมกันกับหัวหน้างานวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และหัวหน้างานวัดและประเมินผลการเรียนรู้โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

3. นำเสนอยกร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดำเนินการดังนี้

1. นำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 5 คน โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา หรือ ผู้ปฏิบัติการนิเทศที่เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการพัฒนารูปแบบ

2. ปรับปรุงแก้ไข รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ตามคำแนะนำ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

นำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยไปใช้จริง โดยใช้ร่วมการปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะทำงานนิเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสังเกตการสอน ประกอบด้วย

การประชุมก่อนการสังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอน และการประชุมหลังการสังเกตการสอน กำหนดปฏิทินการนิเทศและชี้แจงทำความเข้าใจในการปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศแบบร่วมพัฒนางานวิชาชีพตามปฏิทินกำหนด ปรากฏดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 ปฏิทินการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนางานวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้รับ การนิเทศคนที่	ระยะเวลา				ผู้นิเทศ
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	
1. ครูผู้สอนวิชา ว32102 วิทยาศาสตร์	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
2. ครูผู้สอนวิชา ค22102 คณิตศาสตร์	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
3. ครูผู้สอนวิชา อ33202 ภาษาอังกฤษ	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
4. ครูผู้สอนวิชา ท32102 ภาษาไทย	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
5. ครูผู้สอนวิชา ส23102 สังคม ศึกษา	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
6. ครูผู้สอนวิชา ก21102 การงาน อาชีพ	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
7. ครูผู้สอนวิชา พ21102 สุขและ พลศึกษา	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก
8. ครูผู้สอนวิชา ศ32102 ศิลปะ	10 พ.ย. 64 (เช้า)	11 ธ.ค. 64 (บ่าย)	20 ม.ค. 65 (เช้า)	13 ก.พ. 64 (บ่าย)	- ผู้บริหาร - ครูผู้ผ่านการทดสอบวัด ทักษะการนิเทศระดับดีมาก

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ คือคณะทำงานนิเทศ ที่ได้รับการอบรมการปฏิบัติการนิเทศใช้กระบวนการ Coaching and Mentoring และครูผู้รับการนิเทศ คือครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ความน่าจะเป็นคือการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประชากรคือข้าราชการครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ทั้งหมด 152 คน

ขั้นที่ 2 จำแนกครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1.คณิตศาสตร์ 2.วิทยาศาสตร์ 3.ภาษาไทย 4.สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 5.สุขศึกษาและพลศึกษา 6.ภาษาต่างประเทศ 7.ศิลปะ 8.การงานอาชีพและกิจกรรมแนะแนว ให้เป็นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มเป้าหมายแบบง่าย (Simple random sampling) โดยครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับละ 1 คน เป็นผู้รับการนิเทศ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนครูผู้สอนแต่ละระดับชั้น					
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6
1.คณิตศาสตร์	1	1	1	1	1	1
2.วิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	1
3.ภาษาไทย	1	1	1	1	1	1
4.สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	1
5.สุขศึกษาและพลศึกษา	1	1	1	1	1	1
6.ภาษาต่างประเทศ	1	1	1	1	1	1
7.ศิลปะ	1	1	1	1	1	1
8.การงานอาชีพและกิจกรรมแนะแนว	1	1	1	1	1	1
รวม	8	8	8	8	8	8
รวมครูที่เป็นผู้รับการนิเทศทั้งสิ้น	48 คน					

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้รับการนิเทศระหว่างดำเนินการนิเทศ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย ชื่อผู้ได้รับการนิเทศ ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเรื่องที่ทำกำจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลพฤติกรรมกำจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสรุปบทเรียน และ ด้าน

บุคลิกภาพของครู ซึ่งแบบสังเกตพฤติกรรมมีลักษณะเป็นแบบ มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ดังนี้

- 3 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับดี
- 2 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
- 1 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับดี
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
- คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. สร้างประเด็นความสอดคล้องเพื่อใช้สอบถามพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการสรุปบทเรียน และ ด้านบุคลิกภาพของครู
3. ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรม ด้วยการตรวจสอบความถูกต้องด้านความตรงของข้อความตามวัตถุประสงค์และด้านการใช้ภาษา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ของแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ในการประเมินความสอดคล้อง มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 1 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
- +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

3.2 นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.3 พิจารณาเลือกข้อคำถามพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุง เพิ่มรายละเอียด ของข้อคำถามบางข้อ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อให้ได้ข้อแบบพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่มีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้ พบว่าจากข้อคำถาม 20 ข้อ มีข้อคำถามที่ผ่านค่าดัชนีความ สอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.60 ขึ้นไป) จำนวน 20 ข้อ

3.4 จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดำเนินการปฏิบัตินิเทศ โดยการให้ความรู้คณะทำงาน นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
2. การปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะทำงานนิเทศ ซึ่งมีการประชุมก่อนการสังเกตการสอน
3. การสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศในสังเกตพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอนและการประชุมหลังการ สังเกตการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมา แปลความหมายตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำรูปแบบและคู่มือรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมแนะแนวโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้วิจัยโดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือบันทึกข้อความประสานขอความร่วมมือพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและความสมัครใจของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่พร้อมใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยมีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ความยินยอมการเข้าร่วมโครงการการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และมีกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants)

1. ผู้วิจัยหลัก คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยร่วม ประกอบด้วย
 - 2.1 รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน
 - 2.2 ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน
 - 2.3 คณะทำงานนิเทศ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดความรู้ เรื่องการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเองลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนการอบรมและหลังการอบรมชุดเดียวกัน โดยขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี และแนวทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมากำหนดหัวข้อที่ต้องการวัด

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย และแบบวัดความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา

1.3 สร้างแบบทดสอบ เรื่องการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 20 ข้อ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ลักษณะการใช้คำถาม ความสอดคล้องของเนื้อหา ใช้การประเมินความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาเลือกแบบทดสอบ ข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งถือว่าอยู่

ในเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุง เพิ่มรายละเอียด ของแบบทดสอบบางข้อตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ พบว่า จากแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ มีแบบทดสอบ ที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.60 ขึ้นไป) จำนวน 20 ข้อ

1.4 นำแบบทดสอบเรื่องการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ที่ได้ปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับ ครู ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ จากการใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

1.5 จัดทำแบบทดสอบ เรื่องการพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้สำหรับทีมงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังจากที่มีการนำรูปแบบไปใช้ แบบประเมินเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 4 ด้าน ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านคู่มือการใช้ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ และด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

2.2 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อพัฒนาแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) ซึ่งเป็นข้อคำถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านคู่มือการใช้ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ และด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยการประเมินความพึงพอใจแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยมาก

3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

2.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่สร้างขึ้นให้

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้การประเมินความสอดคล้อง (IOC) หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ของแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ในการประเมินความสอดคล้อง มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

-1	หมายถึง	แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
+1	หมายถึง	แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

(2) นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(3) พิจารณาเลือกข้อคำถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุง เพิ่มรายละเอียด ของข้อคำถามบางข้อตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อให้ได้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่มีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้ พบว่าจากข้อคำถาม 30 ข้อ มีข้อคำถามที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.60 ขึ้นไป) จำนวน 28 ข้อ

2.4 จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. แบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ เพื่อทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรูปแบบ

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

3.2 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อพัฒนาแบบประเมิน โดยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale) ซึ่งเป็นข้อคำถามครอบคลุมประเด็นด้านความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายการนิเทศ เนื้อหาและการใช้ภาษาในคู่มือการนิเทศ การนำไปใช้ปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน รวมถึงความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้การประเมินความสอดคล้อง (IOC) หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (วรณีย์ แกมเกตุ, 2551) ของแบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินความสอดคล้อง มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

-1	หมายถึง	แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
+1	หมายถึง	แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

(2) นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์

ΣR คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

(3) พิจารณาเลือกข้อคำถามของแบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุง เพิ่มรายละเอียด ของข้อคำถามบางข้อตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ สามารถนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้ พบว่าจากข้อคำถาม 15 ข้อ มีข้อคำถามที่ผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (0.60 ขึ้นไป) จำนวน 13 ข้อ

(4) จัดทำแบบของแบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำคู่มือการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้กับครูในโรงเรียน โดยกำหนดระยะเวลาในการเข้าติดตามการใช้รูปแบบเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 หลังการประชุม วางแผนการดำเนินการนิเทศ

ระยะที่ 2 การติดตามผลการใช้รูปแบบ

ระยะที่ 3 การติดตามผลการใช้รูปแบบครั้งที่ 2

2. ประเมินความเปลี่ยนแปลงในการวัดประเมินผลของครูโดยการสังเกตการสอนของครูและการพูดคุยกันภายหลังการสังเกต

3. ประชุมเพื่อสรุปผลการใช้รูปแบบการนิเทศถึงจุดเด่นจุดด้อยของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึก คือ แบบประเมินความสามารถในการนิเทศ แบบแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ นำมาวิเคราะห์ วิเคราะห์สรุปเป็นประเด็นและจัดแยกเป็นหมวดหมู่ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จัดเก็บผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกแต่ละกลุ่มไว้ในตารางบันทึกข้อมูล การปฏิบัติงานจะทำการพรรณนา

2. การวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ บุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนของข้อคำถามแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระดับ 5	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน กลุ่มตัวอย่าง

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศและองค์ประกอบของการนิเทศ โดยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแนวคิดของ (Hiris, 1985; Glatthorn, 1984; Glickman and others, 1995; Copeland and Boyan, 1978 และสัจด์ อุทรานันท์, 2530) ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าการนิเทศมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1.1 ประชุมก่อนการสังเกต
- 1.1.2 สังเกตการสอน
- 1.1.3 วิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน
- 1.1.4 ประชุมเพื่อการนิเทศ
- 1.1.5 ประชุมเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์การสอน

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักการ ทฤษฎีการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแนวคิดของ (Glatthorn, 1984; สิต ทิวงนอม, 2540 และวัชร เล่าเรียนดี, 2544) ได้เป็นกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.2.1 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู
(Procedure : P)
- 1.2.2 การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D)
- 1.2.3 การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

ผู้นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ คือ ครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และคณะทำงานนิเทศ ร่วมกันชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน รวมทั้งสิ้น 26 คน

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ แนวปฏิบัติของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัดที่ 1 โรงเรียนมีการดำเนินการ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร

ตัวชี้วัดที่ 2 โรงเรียนมีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดและประเมิน ผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร

ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดที่ 4 ครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมิน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 5 ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตัวชี้วัดที่ 6 ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตัวชี้วัดที่ 7 ครูได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 8 ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ตัวชี้วัดที่ 9 ครูได้จัดทำเอกสาร หลักฐานในชั้นเรียนตามระเบียบการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ได้ถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด

ตัวชี้วัดที่ 10 โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบ ตามเวลากำหนด

องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 1 ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนา

ตัวชี้วัดที่ 2 ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมิน

ตัวชี้วัดที่ 3 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและให้คำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้ เดิมกับความรู้ใหม่

ตัวชี้วัดที่ 4 ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ อย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดที่ 5 ครูได้รายงานผลการประเมินจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหน่วยงานที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ไปศึกษาหน่วยงานที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดราชโอรส 2) โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และ 3) โรงเรียนแตลศิริวิทยา และในการศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการศึกษา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1) ข้อมูลพื้นฐาน 2.2) ศึกษาเอกสาร 2.3) การสัมภาษณ์กลุ่ม 2.4) สังเกตการสอน ผลปรากฏดังนี้

2.1 ข้อมูลพื้นฐาน

2.1.1 โรงเรียนวัดราชโอรส เลขที่ 4 ซอยเอกชัย 4 ถนนเอกชัย แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยมีนายนายบุญชู กล้าแข็ง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 3,058 คน โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ในระดับดีเยี่ยมทุกมาตรฐาน ได้รับรางวัลโรงเรียนมาตรฐานสากล ครุมีความกระตือรือร้นในการเตรียมการสอน เขียนแผนการสอนตามโครงการ ครูใช้สื่อที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการสอนทุกคน นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีการวัดผลก่อนทำการเรียนการสอนและวัดผลหลังการสอนทุกครั้ง เพื่อดูพัฒนาการของนักเรียน มีผลงานที่ดีเด่นคือโครงการนิเทศภายในจนได้รับรางวัลยกย่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งศึกษานิเทศก์ก็ต้องออกนิเทศโรงเรียนเพื่อแนะนำให้คำปรึกษาแก่คณะครูอย่างจริงจัง

2.1.2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ที่ 10 ถนนศรียานุสรณ์ ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยมี นายเสนอนวนกระโทก เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ปัจจุบัน มีบุคลากร จำนวน 204 คน มีนักเรียนจำนวน 2,885 คน เป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับและยังมีการจัดทำการเรียนการสอนแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้ดำเนินโครงการอย่างจริงจังและสม่ำเสมอต่อเนื่องจนทำให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และทำให้ผู้ปกครองส่งลูกมาเข้าเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูช่วยกันสังเกตการสอนของครูและนำมาสะท้อนผลหลังการสอนทุกครั้ง ทำให้ครุมีความกระตือรือร้นในการสอนและเตรียมการสอนทุกครั้ง ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข มีการประเมินผลการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อดูพัฒนาการเรียนของนักเรียนทุกเรื่องที่ทำการสอน

2.1.3 โรงเรียนแตลศิริวิทยา ตั้งอยู่ที่ ตำบลแตล อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยมี นางพิจิตรา คำมันตรี เป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนได้มีการวางแผนทางการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสำนึกในความเป็นชาติไทย สำนึกในความเป็นไทย

วัฒนธรรมไทย การสร้างโอกาสให้กับผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนจนจบหลักสูตรในเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ผู้ปกครองย้ายบุตรหลานมาศึกษาเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ประกอบกับโรงเรียนมีการนิเทศ เยี่ยมชั้นเรียน ทุกเดือนร่วมกับศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่ม ทำให้ครูผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองขึ้นได้ไขปัญหาในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันทำให้ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นทุกปี และมีสถานศึกษาหลายแห่งมาศึกษาดูงานเพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ

สรุปจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า แต่ละโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนของครูที่ดี ผลการทดสอบ O-NET สูงขึ้นทุกปีการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติครูมีการวัดผลและประเมินผลหลังการสอนและระหว่างทำการสอน

2.2 การศึกษาเอกสาร

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ทั้ง 3 สถานศึกษามีการดำเนินงานในการนิเทศการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ดังนี้

2.2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการนิเทศ

รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้จัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี แผนการนิเทศ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา แบบสรุปผลความต้องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน รายงานการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โรงเรียนมีความต้องการในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้แบบหลากหลาย และมีความต้องการการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและทันสมัยตามยุคตามสมัย

2.2.2 การสร้างคณะทำงานนิเทศของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โรงเรียนได้จัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน โครงสร้างการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีบันทึกการประชุม รายงานอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนาบุคลากร การศึกษาดูงาน แต่โรงเรียนยังเป็นการนิเทศภายในไม่ได้มีบุคคลภายนอกเข้าไปร่วมนิเทศเพื่อพัฒนางานให้ทันสมัยตามยุคตามสมัย และมีคณะทำงานนิเทศและแผนการนิเทศของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมและเป็นดำเนินงานนิเทศที่มีผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมในการนิเทศ เพื่อพัฒนางานการเรียนการสอนของตนเอง

2.2.3 การปฏิบัติการนิเทศ พบว่า โรงเรียนมีแผนนิเทศภายในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ปฏิทินการนิเทศภายใน บันทึกการนิเทศภายใน โรงเรียนได้จัดทำบันทึกรายงานการประชุม คณะกรรมการนิเทศภายใน บันทึกรายงานการประชุมครูและบุคลากรประจำเดือน รายงานโครงการฝ่ายงานวิชาการ และให้มีการรายงานความก้าวหน้าและปัญหาที่พบเห็น

2.2.4 การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนได้ทำรายงานผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตร ครุมีข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครุมีบันทึกการสังเกตการสอน บันทึกการสังเกตการสอนในชั้นเรียน แต่พบว่าโรงเรียนมีความต้องการที่จะวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี

สรุปผลการศึกษาเอกสารทั้ง 3 สถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียนวัดราชโอรส จังหวัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแตลศิริวิทยา จังหวัดสุรินทร์ หลักฐานในการดำเนินการนิเทศที่เป็นระบบสามารถตรวจสอบได้มีรูปแบบการนิเทศที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองในการนิเทศ และมีการวัดผลและประเมินผลที่สามารถตรวจสอบได้และเป็นระบบจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสูงทุกปีและมีผลการทดสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศในทุกปี และมีการนิเทศที่เข้มแข็ง

2.3 การสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ทั้ง 3 สถานศึกษา ได้ผลดังนี้

ผลการดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการนิเทศ เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 1) รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานเป็นอย่างไร 2) การสร้างทีมงานในการนิเทศการศึกษาของหน่วยงานเป็นอย่างไร 3) การบริหารงานและคณะทำงานงานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร 4) การนิเทศการศึกษาที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นควรทำอย่างไร 5) กระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ดีควรทำอย่างไร ผลการดำเนินการมีรายละเอียด ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้

“...การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้น ช่วยเหลือ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอย่างเต็มศักยภาพการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชโอรส , วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีรูปแบบการนิเทศที่เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการกำกับติดตามและให้คำแนะนำที่เป็นมาตรฐาน ควรมีคณะทำงานที่เต็มใจทำงาน มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ, วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...รูปแบบการนิเทศ สิ่งสำคัญของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จคือการสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในหน่วยงานให้ยอมรับและให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยความเต็มใจทั้งนี้ต้องสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ความจริงใจต่อกันและกันของผู้ร่วมพัฒนาวิชาชีพที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนแตลศิริวิทยา, วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงทุกขณะการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นต่อการรักษามาตรฐานการศึกษาเพราะช่วยให้ครูมีความคิดที่กว้างไกลก้าวหน้า ท้นต่อความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการใหม่ ๆ...”

(ครูโรงเรียนวัดราชโอรส , วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารหรือผู้ที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญร่วมกับผู้รับการนิเทศ ควรดำเนินการ ตามหลักการของประชาธิปไตย ยอมรับ เคารพ รับฟัง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด...”

(ครูโรงเรียนเบญจมราชูทิศ, วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

“...การนิเทศการศึกษาที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นควรให้ความสำคัญกับวิธีการแก้ไขปัญหาย่างมีเหตุผล มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การนิเทศมีความกันเองและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู ช่วยให้ครูรู้มีแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียน...”

(ครูโรงเรียนแตลศิริวิทยา, วันที่ 20 พฤศจิกายน 2564 : การสัมภาษณ์)

โดยสรุปพบว่า 1) รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก ร่วมมือวางแผนกำหนดเป้าหมายร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนา 2) การสร้างทีมงานในการนิเทศการศึกษา สมาชิกภายในทีมจะต้องมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป บุคลากรในทีมต้องมีความรู้ความสามารถความเต็มใจในการร่วมทีมทำงาน และมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในการทำงานมีการกำหนดเป้าหมายและกรอบการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน สอดคล้องกับองค์กร มีการทำงานร่วมกันบ่อยๆ จะช่วยให้บุคลากรในทีมมีความผูกพันกัน มีความเชื่อมั่นภายในทีมงานมากยิ่งขึ้น 3) คณะทำงาน งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ต้องมีความไว้วางใจกันมีการสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) ทำงานอย่างชัดเจนตรงไปตรงมา มีเป้าหมายเดียวกัน รู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่าจะทำอะไรให้เป็นผลสำเร็จ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มร่วมมือประสานงานกัน ตัดสินใจร่วมกันจนสำเร็จ 4) การนิเทศการศึกษาที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนของครูจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ประกอบด้วย การให้ความสำคัญกับวิธีการแก้ไขปัญหาย่างมีเหตุผล การมีจุดหมายที่แน่นอน มีการพิจารณาดกลองร่วมกันระหว่างครูและผู้ทำหน้าที่นิเทศ การนิเทศมีความกันเองและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการช่วยเหลือครู ทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้พบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานให้บรรลุจุดประสงค์ ครูมีอิสระที่

จะพัฒนาการเรียนการสอนตามแบบฉบับของตนเอง ในขณะเดียวกันต้องจัดให้มีการกระตุ้นทางปัญญา และทางวิชาชีพที่เหมาะสม 5) กระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ดี ควรดำเนินการทั้ง ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อนำข้อมูลแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ อย่างเต็มตามศักยภาพ และเนื่องจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ ระดับชาติ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและ ดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน ควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย สอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

2.4 การสังเกตการสอน

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการสอนจากโรงเรียนวัดราชโอรสเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564 เวลา 14.00-15.00 น. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแตลศิริวิทยา 1 พุศิจายน และ 2 พุศิจายน เวลา 10.00-12.00 น.ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตการสอนโรงเรียน ทั้ง 3 โรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.4.1 ด้านการเตรียมการสอนของครู พบว่า ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ มีผลการเรียนรู้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีแบบทดสอบก่อนการสอน บอจุดประสงค์ และข้อตกลงก่อนดำเนินการสอน

2.4.2 ด้านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูมีกระบวนการนำเข้าสู่บทเรียน เนื้อหาที่สอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ อธิบายตามขั้นตอนทำให้เข้าใจง่าย และใช้ภาษาถูกต้องใช้เทคนิค การตั้งคำถามหลายแบบ มีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นให้ความสนใจนักเรียนอย่างทั่วถึงประเมินผลการเรียนระหว่างการสอนโดยใช้ วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจระหว่างการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียน สอบถามใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา มีการเสริมแรงนักเรียนอย่างเหมาะสม มีการดำเนินการ สอนเป็นไปตามขั้นตอนมีการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการแทรกคุณธรรม จริยธรรมมี เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมีการสรุป ประเมินผลการเรียนการสอนชัดเจน มีการประเมินผล หลังการสอนโดยการตอบคำถามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน มีคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน

2.4.3 ด้านสื่อการสอนที่ใช้ พบว่า มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้มีความชัดเจน ได้รับความสนใจของนักเรียน ใช้สื่อการสอนคุ้มค่า

2.4.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา พบว่า ครูมีการวัดผลการเรียนรู้ก่อนการสอนโดย ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ขณะทำการสอนสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนว่ามีความ เข้าใจมากน้อยขนาดไหน และประเมินผลการเรียนโดยให้ทำแบบทดสอบเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

สรุปผลการสังเกตการสอนของทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยพบว่า ครูมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีแผนการสอน มีแบบทดสอบก่อนเรียน มีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน นักเรียนได้ลงมือร่วมกิจกรรมทุกคน สุดท้ายครูมีแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นจะมีคณะทำงานนิเทศ เข้าไปนิเทศครูเรื่อย ๆ โดยจะมีศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่ม ผู้บริหาร ครูวิชาการที่ทำการสังเกตการสอนเดือนละ 2 ครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนเสมอและมีการสะท้อนผลหลังการสังเกตการสอน จึงทำให้การสังเกตการสอนในครั้งนี้นำให้ครูไม่ประมาทครูและนักเรียนทำการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

2.5 สรุปผลการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

จากการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และโรงเรียนแตลศิริวิทยา ผู้วิจัยพบว่า แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ทั้ง 3 โรงเรียน โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตการสอน ผู้วิจัยสรุป ดังนี้

2.5.1 การนิเทศเป็นงานที่ช่วยในการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การนิเทศจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์และมีความรู้ ความสามารถ และประการสำคัญสถานศึกษาเป็นผู้เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาได้ดี รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือและการแก้ปัญหาร่วมกันในสถานศึกษา โดยการให้ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศร่วมกัน เชิญวิทยากร ศึกษานิเทศก์มาให้ความรู้เรื่องหลักการนิเทศเทคนิคและวิธีการนิเทศ และขั้นตอนกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ โดยมีรูปแบบการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานการศึกษาความต้องการของบุคลากรวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการนิเทศตามรูปแบบที่สถานศึกษากำหนด

2.5.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการนิเทศ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการนิเทศ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาแบบสรุปผลความต้องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน รายงานการนิเทศ มีการรวบรวมคณะทำงาน งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน โครงสร้างการนิเทศ คู่มือการนิเทศ การให้ความรู้คณะทำงานในการนิเทศมีการบันทึกการประชุม รายงานอบรมเชิงปฏิบัติการ โครงการพัฒนาบุคลากร การศึกษาดูงานดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ จัดทำแผนนิเทศ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ บันทึกการนิเทศ มีการสะท้อนผลการนิเทศภายในบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการนิเทศภายใน บันทึกรายงานการประชุมครูและบุคลากรประจำเดือน รายงานโครงการฝ่ายงานวิชาการ มีการประเมินผลการนิเทศ

ร่วมกันจัดทำรายงานโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา บันทึกการนิเทศ บันทึกการสังเกตการสอน บันทึกการเยี่ยมชั้นเรียน และครูยังต้องการการนิเทศแบบพัฒนาวิชาชีพเข้ามาช่วย เพื่อให้ได้คำชี้แนะแนะนำจากบุคคลอื่นด้วย เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้ถูกต้องและตรงจุด

2.5.3 ด้านพฤติกรรมการสอนครูมีการปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนตามธรรมชาติการรับรู้ของผู้เรียน ครูยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2.5.4 ครูมีการปรับการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดความตื่นตัวของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประมาณค่า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการประเมินตามสภาพจริงและยังพบอีกว่าครูมีความต้องการการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อครูจะได้จัดกิจกรรมการสอนให้ทันสมัย เช่น การสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนแบบ Active Learning การสอนให้เด็กได้เน้นวิธีการคิด การสอนแบบการแก้ปัญหา อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการสอนทันสมัย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ครูมีความต้องการการนิเทศแบบร่วมวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ผู้วิจัยได้จัดประชุมปฏิบัติการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 8-9 ตุลาคม 2564 ณ ห้องประชุมทวิวิชา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้เข้าร่วมรับการอบรมเป็นครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 4 คน หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมแนะแนว โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 18 คน และคณะทำงานนิเทศ 4 คน รวมทั้งสิ้น 26 คน รายละเอียด ดังนี้

โครงการการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อหาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดและประเมินผลของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดและประเมินผลของผู้เรียน เพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการวัดและประเมินผลของนักเรียน

4. เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติและระดับนานาชาติ

5. เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

เป้าหมาย/ผลผลิต

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายและผลผลิตจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

เป้าหมายเชิงปริมาณ

ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 26 คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

2. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

3. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้สภาพปัจจุบัน และ ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

2. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล

3. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ผ่านการอบรม มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานทางด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ และพัฒนาขับเคลื่อนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานทางด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความคิดเห็นต่อการดำเนินการโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านเนื้อหาการบรรยายเรื่องการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ของวิทยากร ปรากฏดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมเนื้อหาในการบรรยาย

ด้านเนื้อหา	N = 26	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านวิทยากรและเนื้อหา (ภาคทฤษฎี)		
1. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง “การประเมินผลการเรียนรู้”		
1.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	15	56.94
1.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	10	42.13
1.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	1	0.93
2. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด”		
2.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	23	87.04
2.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	3	12.96
2.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์		0
3. การบรรยายของวิทยากรในหัวข้อเรื่อง “การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล”		
3.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	21	81.48
3.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	5	18.52
3.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์		0

จากตาราง 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาการบรรยายของวิทยากร เมื่อพิจารณาในแต่ละหัวข้อการบรรยาย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดมีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.04 รองลงมาคือ การออกแบบเครื่องมือการประเมินผลมีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้คิดเป็น ร้อย

ละ 81.48 และการประเมินผลการเรียนรู้ มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากเป็นอันดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ 56.94 การประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติ (Workshop) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของตนเอง

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาในการประเมินผลและแนวทางการแก้ปัญหา

กิจกรรมที่ 3 การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด

กิจกรรมที่ 4 การเขียนข้อสอบ

กิจกรรมที่ 5 การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล

ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติ (Workshop) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมเนื้อหาในการบรรยาย

การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้	N = 26	
	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติการ : การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้		
กิจกรรมที่ 1 : การวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของตนเอง		
1.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	14	53.70
1.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	11	44.91
1.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	1	1.39
กิจกรรมที่ 2 : การวิเคราะห์สภาพปัญหาในการประเมินผลและแนวทางการแก้ปัญหา		
2.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	16	61.57
2.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	9	37.50
2.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	1	0.93
สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข		
1. ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	22	84.26
2. ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	4	15.74
3. ครอบคลุมและมีประโยชน์	0	0
ผลการวิเคราะห์แนวคิด/หลักการในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
1. ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	21	81.48
2. ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	5	18.52
3. ครอบคลุมและมีประโยชน์	0	0

การพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้	N = 26	
	จำนวน	ร้อยละ
กิจกรรมที่ 3 : การวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด		
3.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	22	85.19
3.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	4	14.81
3.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	0	0
กิจกรรมที่ 4 : การเขียนข้อสอบ		
4.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	20	77.78
4.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	6	22.22
4.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	0	0
กิจกรรมที่ 5 : การออกแบบเครื่องมือการประเมินผล		
5.1 ครอบคลุมและมีประโยชน์มากที่สุด	21	79.63
5.2 ครอบคลุมและมีประโยชน์มาก	5	20.37
5.3 ครอบคลุมและมีประโยชน์	0	0

จากตาราง 4.2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ด้านการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นจำแนกตามค่าร้อยละเรียงจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า กิจกรรมด้านการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.19 รองลงมาคือกิจกรรมการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 84.26 และกิจกรรม ผลการวิเคราะห์แนวคิด /หลักการ ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.48 ตามลำดับ

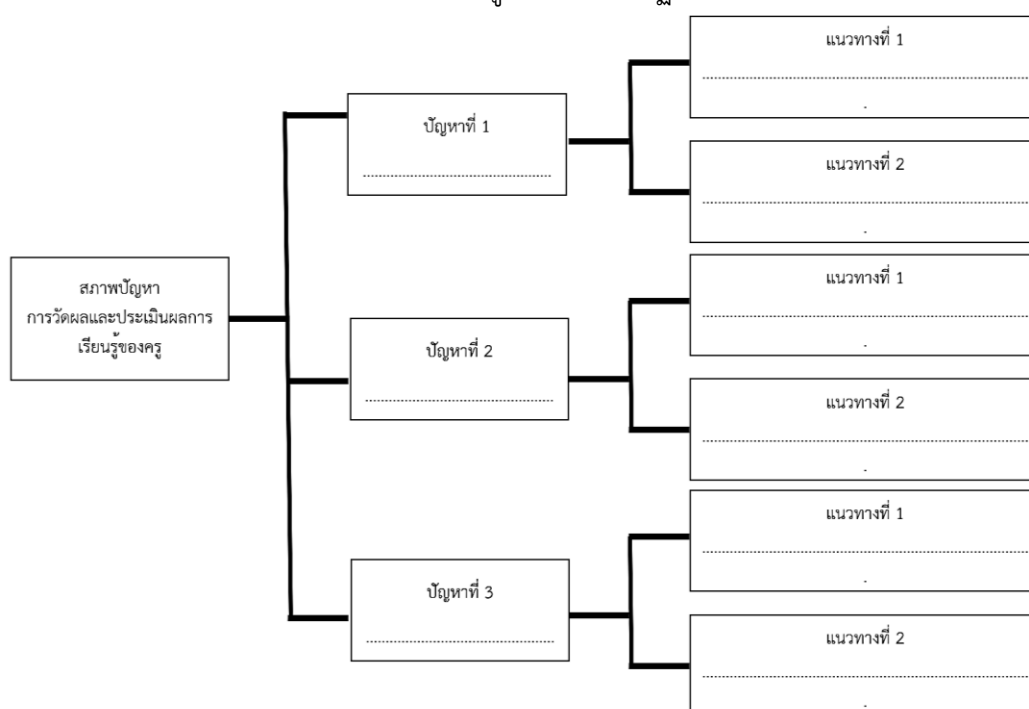
สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา ศักยภาพครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีผู้เข้าอบรมทั้งสิ้นจำนวน 26 คน และผู้ผ่านการอบรมตามเงื่อนไขและเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จจำนวนทั้งสิ้น 26 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสิ่งสำคัญที่ทำให้การอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จ เกิดจากการร่วมวางแผนงานที่และการกำหนดประเด็นหัวข้อ เนื้อหา วิธีการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร ตลอดจนความตั้งใจของผู้เข้าร่วมอบรม ทำให้สามารถดำเนินการอบรมได้ครบถ้วนตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการอบรมได้ทันที

ในด้านความพึงพอใจของผู้เข้าอบรม พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.04 รองลงมาคือประเด็นเรื่องการออกแบบเครื่องมือการประเมินผลมีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้คิดเป็นร้อยละ 81.48 และประเด็นเรื่องการประเมินผลการเรียนรู้ มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากเป็นอันดับที่สามคิดเป็นร้อยละ 56.94

ส่วนผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอบรมด้านการปฏิบัติประเด็นการพัฒนาศักยภาพครูด้านการประเมินผลการเรียนรู้พบว่า มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุดทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นประเด็น พบว่า กิจกรรมด้านการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด มีความครอบคลุมและมีประโยชน์สามารถนำแนวคิดลงสู่การปฏิบัติได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.19 รองลงมาคือ กิจกรรมการสรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไข คิดเป็นร้อยละ 84.26

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศของครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยการและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยจำนวน 26 คน พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จากการให้คุณครู ทำกิจกรรมใบงานวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหาจากครูทำกิจกรรมใบงานแผนภูมิต้นไม้ แต่ละคนและนำมาสรุปเป็นภาพรวมของแต่ละกลุ่ม พบว่า สาเหตุของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ เนื่องจากครูไม่ได้เตรียมแผนการสอน ไม่มีแบบทดสอบเพื่อวัดผลและประเมินผลนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ไม่มีสื่อการเรียนการสอน ไม่มีเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย ครูส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูไม่สามารถออกแบบเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเองได้ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควรการหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หาได้จากการทำกิจกรรมใบงานแผนภูมิต้นไม้ ปรากฏดังภาพประกอบ 4.1

ภาพประกอบ 4.1 ตัวอย่างภาพแผนภูมิต้นไม้ หาสภาพปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหา

2. ครูในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยมีความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผลเนื่องจากโรงเรียนโดยส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบการนิเทศ และการนิเทศยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควรทำให้ระบบการเรียนการสอนยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร และมีความต้องการให้ศึกษานิเทศก์เข้าไปร่วมนิเทศในโรงเรียนด้วยเนื่องจากครูภายในโรงเรียนเดียวกันจะไม่ค่อยเชื่อถือครูด้วยกันจึงมีความต้องการผู้นิเทศภายนอกมาร่วมนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จึงสรุปได้ว่า ครูมีความต้องการการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันสมัยกับกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนเน้นให้เด็กได้คิดแก้ปัญหา และการสอนแบบ Active Learning และเพื่อการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตนเองได้ทำการเรียนการสอน

สรุปจากการศึกษา ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา งานวิจัย ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และขั้นตอนที่ 3 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาสภาพปัจจุบันปัญหาของการวัดผลและประเมินผล และความต้องการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จึงได้องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มี 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศ (Procedure : P) 2) การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D) และ 3) การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Assessment : A) และองค์ประกอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบทั้งหมดมากำหนดเป็นข้อแบบสอบถาม โดยนำเสนอผลดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายละเอียดปรากฏตาราง 4.3

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	N = 26	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	8	30.77
2) หญิง	18	69.23
อายุ		
1) ต่ำกว่า 30 ปี	2	7.69
2) 31-40 ปี	11	42.31
3) 41-50 ปี	10	38.46

ข้อมูลทั่วไป	N = 26	
	จำนวน	ร้อยละ
4) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	3	11.54
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1) ปริญญาตรี	10	38.46
2) ปริญญาโท	15	57.69
3) ปริญญาเอก	1	3.85
วิทยฐานะ		
1) ครู คศ.2	9	34.62
2) ครู คศ.3	17	65.38
ประสบการณ์สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย		
1) 5 – 10 ปี	6	23.08
2) 11 – 15 ปี	9	34.62
3) มากกว่า 15 ปี	11	42.31
กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม		
1) คณิตศาสตร์	3	11.54
2) วิทยาศาสตร์	4	15.38
3) ภาษาไทย	4	15.38
4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	5	19.23
5) สุขศึกษาและพลศึกษา	2	7.69
6) ภาษาต่างประเทศ	2	7.69
7) ศิลปะ-ดนตรี-นาฏศิลป์	2	7.69
8) การงานอาชีพ	2	7.69
9) กิจกรรมแนะแนว	2	7.69

จากตาราง 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.13) มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 42.31) จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 57.69) มีตำแหน่งเป็นครู ค.ศ.3 (ร้อยละ 65.38) และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 42.31)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในภาพรวมทั้งฉบับ ปรากฏดังตาราง 4.4

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในภาพรวม

ที่	องค์ประกอบ การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	2.38	1.05	น้อย
2	การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน	2.31	1.15	น้อย
รวม		2.34	1.10	น้อย

จากตาราง 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันของงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ = 2.34) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย อยู่ในลำดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.38) รองลงมา คือ การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$ = 2.31) สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยรวมและรายข้อ ปรากฏดังตาราง 4.5

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ

ที่	องค์ประกอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน				
1	โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร	2.46	1.07	น้อย
2	โรงเรียนมีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร	2.23	1.06	น้อย
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	2.41	1.05	น้อย
4	ครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมินเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	2.27	0.97	น้อย
5	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	1.32	1.03	น้อย
6	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	2.57	1.08	น้อย
7	ครูได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น	2.64	0.95	น้อย

ที่	องค์ประกอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8	ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ	2.32	1.02	น้อย
9	ครูได้จัดทำเอกสาร หลักฐานในชั้นเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด	2.49	1.18	น้อย
10	โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบตามเวลากำหนด	2.16	1.08	น้อย
รวม		2.38	1.05	น้อย

จากตาราง 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบตามเวลากำหนด มีการปฏิบัติในปัจจุบันน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.16$) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบ และสอดคล้องกับหลักสูตรด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 2.23$) และครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมิน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.27$) สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ ปรากฏดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลของการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ที่	องค์ประกอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน				
11	ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนาผู้เรียน	2.19	1.10	น้อย
12	ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน	2.22	1.23	น้อย
13	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและให้คำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	2.42	1.17	น้อย
14	ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	2.23	1.14	น้อย
15	ครูได้รายงานผลการประเมินจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	2.52	1.11	น้อย
รวม		2.31	1.15	น้อย

จากตาราง 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนาผู้เรียนมีการปฏิบัติในปัจจุบันน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.19$) รองลงมา คือ ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 2.22$) และครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.23$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียงลำดับสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลที่มีปัญหามากที่สุดไปน้อยที่สุด มากที่สุดคือ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 60.40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือการสร้างเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 57.80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือการประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คิดเป็นร้อยละ 43.40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ถัดมาคือการประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 40.20 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สุดท้ายคือการประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 32.40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียงลำดับความต้องการที่จะพัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีความต้องการมากที่สุดไปน้อยที่สุด มากที่สุดคือ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 62.80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาคือการสร้างเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 54.20 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ถัดมาคือ การประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คิดเป็นร้อยละ 47.60 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ถัดมาคือ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 41.40

ของผู้ตอบแบบสอบถาม สู่ท้ายคือ การประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 34.40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นคำถามปลายเปิด สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ของครูโดยส่วนใหญ่ไม่ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ครูไม่มีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างจริงจังทำให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาในบทเรียนการประเมินผลการเรียนรู้ของครูและการจัดกิจกรรมการสอนของครูไม่สัมพันธ์กัน ครูประเมินผลการเรียนรู้ไม่ตรงตามตัวชี้วัด ต้องการผู้ที่จะมาชี้แนะ ให้คำปรึกษาในการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลนักเรียนที่ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และชี้แนะ แนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

สรุปผลการตอบแบบสอบถามการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นผู้หญิง ที่มีอายุ 31-40 ปี พบว่า 1) องค์กรประกอบด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษามีปัญหามากกว่าองค์กรประกอบ ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตัวชี้วัดที่มีปัญหามากที่สุด คือ โรงเรียนไม่มีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร รองลงมาคือผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้มากไม่เพียงพอ ส่วนสภาพปัจจุบัน คือ ครูไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น รองลงมาคือ ครูไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และครูยังต้องการผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1.1 การจัดทำกรยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 การศึกษาองค์กรประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์กรประกอบ จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

และผู้เชี่ยวชาญยืนยัน ประเมินผลความเหมาะสมขององค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด และศึกษา หน่วยงานที่เป็นต้นแบบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง ประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิด เห็นเกี่ยวกับสภาพการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ใน โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 26 คน และสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา วิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ ผู้วิจัยสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อยกร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้าน การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ปรากฏผลดังนี้ องค์ประกอบหลักของการ นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศ (Procedure : P) 2) การ ดำเนินพัฒนาการนิเทศ (Development : D) 3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) และ องค์ประกอบการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงได้รูปแบบ การยกร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ปรากฏดังภาพประกอบ 4.2

ภาพประกอบ 4.2 ร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1.2 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หมายถึง โครงสร้างของกระบวนการวิธีการที่สำคัญในการนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ได้ดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพด้านการปฏิบัติงาน ด้านการ จัด กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลลัพธ์ (Output) ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วม พัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มี องค์ประกอบดังนี้

1.2.1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตร วัตถุประสงค์การวัด วิธีและเกณฑ์การวัด เครื่องมือวัด และการตัดสินผล

1.2.2 กระบวนการการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงได้ร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยได้นำแนวคิดและหลักการจากการศึกษาองค์ประกอบ ตัวชี้วัด การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การประชุมปฏิบัติการ และจากแบบสอบถามการวิจัย มาสังเคราะห์ร่วมกับกระบวนการนิเทศออกมาเป็นรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ “SS-PDA” มีรายละเอียดดังนี้

1) SS Samsen Supervision : SS เป็นการร่วมมือกันของคณะทำงานนิเทศ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย S แรกคือ Samsen ชื่อโรงเรียนในภาษาอังกฤษ S คือ งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศที่ต้องร่วมมือกันเพื่อนิเทศการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

2) Procedure : P การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู

3) Development : D การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

4) Assessment : A การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

1.2.3 ผลลัพธ์ (Output) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการร่วมมือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจะเกิดผลลัพธ์ ดังนี้

1) คุณภาพการนิเทศ

- 1.1) เกณฑ์ ตัวชี้วัดของการนิเทศ
- 1.2) เกณฑ์คุณภาพของครู
- 1.3) คุณภาพของงานวัดผลและประเมินผล
- 1.4) มาตรฐาน สมรรถนะของผู้นิเทศ

2) คุณภาพของครู

- 2.1) เกณฑ์ ตัวชี้วัด การประเมิน
- 2.2) ความรู้ความสามารถของครู
- 2.3) ความเข้าใจการวัดผลและประเมินผล
- 2.4) ได้มาตรฐานและสมรรถนะวิชาชีพครู

3) คุณภาพสถานศึกษาและคุณภาพผู้บริหาร

- 3.1) การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ
- 3.2) การวัดผลและประเมินผลเป็นระบบตรวจสอบได้
- 3.3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพ
- 3.4) โรงเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ

1.2.4 หลักการ

- 1) วัตถุประสงค์การวัด หมายถึง เพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
- 2) วิธีการวัด หมายถึง เครื่องมือที่นำไปใช้ในการวัดผล แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ
- 3) การตัดสินผล หมายถึง การตัดสินผลการประเมิน ตามวัตถุประสงค์ของการวัด เพื่อนำผลไปพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

1.2.5 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) Win1 ผู้นิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะสูงขึ้น
- 2) Win2 ผู้รับการนิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ
- 3) Win3 สถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผลตามมาตรฐาน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ปรากฏดังตาราง 4.7

ตาราง 4.7 กระบวนการและตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

กระบวนการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. วางแผนการนิเทศ	1. มีคณะทำงาน ตามกำหนดคุณสมบัติของคณะทำงานการนิเทศที่มีความรู้ความสามารถ
	2. มีการกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจสร้างความผูกพันและในคณะทำงานนิเทศ
	3. มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในคณะทำงาน
	4. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในคณะทำงานนิเทศ
2. การดำเนินการนิเทศ	1. มีแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนการพัฒนา (Pretest)
	2. มีปฏิทินการนิเทศ
	3. มีแผนการสอนและนิเทศตามแผนการสอน
	4. มีการวิเคราะห์ข้อมูลผลการนิเทศ (สังเกตพฤติกรรมการสอน)

กระบวนการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
3. ประเมินผลการนิเทศ	1. มีผลสรุปจากการแสดงความคิดเห็นของครูจากการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ
	2. มีผลสรุปจากการเรียนรู้นักเรียนหลังการพัฒนา
	3. มีผลสรุปจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
	4. มีผลสรุปจากการสัมภาษณ์ร่วมนิเทศ (ผู้บริหารและครูวิชาการ)
	5. ผลสรุปจากผลประเมินครูผู้สอน
	6. มีผลสรุปจากการประเมินนักเรียน

กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีกระบวนการการทำงานกิจกรรมและตัวชี้วัด ปรากฏดังตาราง 4.8 ตาราง 4.8 กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ SS-PDA Goal₃

ผู้เกี่ยวข้อง	กระบวนการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด
ผู้บริหาร สถานศึกษา	Procedure	1. กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร	1. มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรที่ชัดเจน
		2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้	2. มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน
		3. กำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลในหลักสูตร	3. มีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลในหลักสูตร
		4. กำหนดปฏิทินการนิเทศภายในโรงเรียน	4. จัดทำเครื่องมือนิเทศภายในโรงเรียน
ผู้บริหาร สถานศึกษา	Development	1. ประชุมชี้แจงนโยบายการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร	1. มีนโยบายการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร
		2. ตรวจสอบมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้	2. มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้

ผู้เกี่ยวข้อง	กระบวนการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด
		3. ตรวจสอบเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร	3. มีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร
		4. ตรวจสอบวิธีการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร	4. มีวิธีการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร
		5. ติดตามเกณฑ์การจบหลักสูตร	5. มีเกณฑ์การจบหลักสูตร
		6. ติดตามและนิเทศภายในโรงเรียน	6. มีผลการติดตามและนิเทศภายในโรงเรียน
ผู้บริหาร สถานศึกษา	Assessment	1. วิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน	1. มีผลการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน
		2. สะท้อนกลับให้คณะครูในโรงเรียนทราบ	2. มีข้อมูลการสะท้อนกลับให้กับคณะครูในโรงเรียน
		3. ให้ข้อเสนอแนะและกำหนดเป้าหมายในครั้งต่อไป	3. มีข้อเสนอแนะและกำหนดเป้าหมายในครั้งต่อไป
ผู้นิเทศ	Procedure	1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ	1. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ
		2. วางแผนและกำหนดปฏิทินการนิเทศ	2. มีการประชุมวางแผน/ทำปฏิทินการนิเทศ
		3. จัดทำเครื่องมือนิเทศ	3. มีเครื่องมือนิเทศ
		4. จัดทำคู่มือการวัดผลและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้	4. มีคู่มือการวัดผล/ประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้
ผู้นิเทศ	Development	1. นิเทศตามแผนการนิเทศ	1. มีการนิเทศติดตามตามแผนนิเทศ
		2. สังเกตการสอน	2. มีการสังเกตการสอน
		3. ประเมินโดยใช้เครื่องมือการนิเทศ	3. การประเมินผลการสอนโดยใช้เครื่องมือนิเทศที่เตรียมไว้

ผู้เกี่ยวข้อง	กระบวนการ	กิจกรรม	ตัวชี้วัด
ผู้นิเทศ	Assessment	1. วิเคราะห์และตัดสินผล	1. มีการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน
		2. สะท้อนกลับให้ครูทราบ	2. มีการสะท้อนผลการสังเกตการสอน
		3. ให้ข้อเสนอแนะ	3. มีการให้ข้อเสนอแนะ
		4. นัดหมายการนิเทศครั้งต่อไป	4. มีการนัดหมายการนิเทศครั้งต่อไป
ผู้รับการนิเทศ	Procedure	1. กำหนดวัตถุประสงค์การสอน	1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์การสอน
		2. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้	2. ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้
		3. กำหนดวิธีการวัด (ก่อนเรียนหลังเรียนและระหว่างเรียน)	3. มีวิธีการวัด (ก่อนเรียนหลังเรียนและระหว่างเรียน)
		4. ออกแบบเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย
		5. กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้	5. มีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน
ผู้รับการนิเทศ	Development	1. การดำเนินการพัฒนาการสอน	1. มีการจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่กำหนดไว้
		2. วัดผลและประเมินผล (ก่อนเรียนหลังเรียนและระหว่างเรียน)	2. ทำการวัดผลนักเรียน (ก่อนเรียนหลังเรียนและระหว่างเรียน)
ผู้รับการนิเทศ	Assessment	1. วิเคราะห์และตัดสินผลการเรียนรู้	1. มีผลการวิเคราะห์และตัดสินผลการเรียนรู้
		2. สะท้อนกลับให้ครูทราบผลการนิเทศ	2. มีผลการสะท้อนให้ครูสร้าง
		3. ให้ข้อเสนอแนะกับนักเรียน	3. มีข้อเสนอแนะกับนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และใช้แบบประเมินมาตรฐานความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดำเนินการดังนี้

2.1 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้เสนอร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อยืนยันถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในวันที่ 12 ตุลาคม 2564 ณ ห้องประชุมทวิวิชา โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา สรุปสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การยกร่างรูปแบบ และการร่างเอกสารประกอบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ท่านมีความเห็นว่าเนื้อหา ครอบคลุมครบถ้วนแล้วหรือไม่อย่างไร โดยภาพรวมของร่างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ แล้ว ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า เอกสารประกอบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีเนื้อหาครอบคลุมตามองค์ประกอบ สรุปตามองค์ประกอบดังนี้

1) ด้านหลักการ มีเนื้อหาครอบคลุมตามหลักการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ คือ มุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู การเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนของครู ต้องมาจากตัวของครูเอง ครูต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการใช้สื่อการเรียนการสอน และหลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพต้องเป็นแบบกัลยาณมิตร โดยยึดหลักการวางแผน หลักความร่วมมือ หลักบูรณาการ และหลักการประเมิน

2) ด้านจุดมุ่งหมาย มีเนื้อหาครอบคลุม คือ มีการมุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมในการประกอบวิชาชีพ พัฒนาการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน เกิดการพัฒนาด้านวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านกระบวนการ มีเนื้อหาครอบคลุมถูกต้องตามกระบวนการนิเทศมีการวางแผนเป็นขั้นตอน โดยการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา กำหนดแนวทางจัดทำปฏิทินการดำเนินการ ปฏิบัติการนิเทศโดยการสร้างความร่วมมือในการนิเทศ มีการติดตามปรับปรุงและประเมินผลการนิเทศ

4) ด้านตัวชี้วัดความสำเร็จ มีเนื้อหาครบถูกต้อง ที่จะทำให้กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศต้องมีความเชื่อถือ ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศ

5) ด้านผลลัพธ์ มีเนื้อหาครอบคลุมถูกต้อง ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ มีการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนโดยไม่มองปัญหาอุปสรรคหรือ มองว่าเป็นสิ่งอคติหรือสิ่งที่เกิดพลังงานด้านลบต่อการเรียนการสอน แต่มองตามหลักความเป็นจริงว่าเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อเกิดโอกาสให้การเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และร่างเอกสารประกอบ ทั้ง 6 องค์ประกอบอย่างไร

1) ด้านหลักการ หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูพัฒนาวิชาการ โดยผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศต้องสร้างเป้าหมาย และข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติการนิเทศ

2) ด้านจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพต้องมีเป้าหมายร่วมกันและเสริมสร้างทักษะการนิเทศ การสะท้อนคิดเชิงบวกเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศมองเห็นวิธีการที่เหมาะสมเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) ด้านกระบวนการ คณะทำงาน งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ต้องวางแผนการนิเทศ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ การจัดทำแผนการนิเทศ และโครงการนิเทศการปฏิบัติการตามแผน การปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศ การกำกับติดตาม การรายงานความก้าวหน้าการประเมินความสำเร็จเป็นระยะ การตรวจสอบและประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการประเมิน การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่จะประสบผลสำเร็จ ผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศต้องมีความเชื่อถือ ไว้วางใจ ยอมรับการตัดสินซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือในการวางแผน การประเมินและการสะท้อนผลตลอดจนการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) ด้านผลลัพธ์ คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ มีความรู้ มีทักษะความสามารถในคณะทำงานนิเทศ และมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ คณะทำงานนิเทศ ร่วมปรับปรุงพัฒนางานโดยไม่มองปัญหาอุปสรรคเป็นเรื่องยาก แต่มองด้านบวกเพื่อเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทีมงานให้ประสบความสำเร็จในการนิเทศ

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นว่าส่วนสำคัญที่ทำให้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้นั้นแต่ละส่วนต้องดำเนินการอย่างไร

1) ด้านหลักการ หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป้าหมายหลักอยู่ที่วิธีการแก้ไข และปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจึงมุ่งไปที่ตัวครู เพื่อให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เพราะพฤติกรรมของครูมีผลต่อการเรียนของนักเรียน หากครูได้แสดงความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมและมีศักยภาพอย่างเต็มที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้นตามไปด้วย

2) ด้านจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพใช้หลักการโค้ช จะสามารถช่วยให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เพราะการโค้ชเป็นการใช้คำถามเชิงบวก เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศมองเห็นปัญหาและวิธีการที่เหมาะสมเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการสอน

3) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศต้องมีร่วมมือกันในการสร้างและพัฒนาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ กำหนดเป้าหมายในการนิเทศร่วมกัน และจัดลำดับความสำคัญในการนิเทศ กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสม โดยการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพต้องมีการร่วมมือกันในการสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์ปัญหา ให้การสนับสนุน เห็นชอบเป้าหมายร่วมกัน สร้างข้อตกลงและมีบทบาทในการนิเทศร่วมกัน การปฏิบัติการนิเทศ โดยใช้กระบวนการโค้ช และการเป็นพี่เลี้ยงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติการนิเทศ ติดตามตรวจสอบประเมินผลการนิเทศมีการประเมินทบทวนงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ การได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และการร่วมมือของทุกฝ่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้

5) ด้านผลลัพธ์ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพจะทำให้สถานศึกษามีแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาด้านการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 ผลการตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศที่การนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ปรากฏดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และ การใช้ประโยชน์ของการนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ที่	รายงานการประเมิน	ความเป็นได้			การใช้ประโยชน์			ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการของรูปแบบ										
1.1	ทักษะการนิเทศ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
1.2	กระบวนการนิเทศ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.44	0.73	มาก
1.3	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
1.4	กระบวนการ (ขั้นตอนการดำเนินงาน)	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.22	0.44	มาก
1.5	การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
รวม		4.93	0.14	มากที่สุด	4.87	0.17	มากที่สุด	4.62	0.29	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ										
2.1	เพื่อพัฒนาการบริหารและครูผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจและนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2.2	เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการวัดผลและประเมินผล	4.89	0.33	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก
2.3	เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
รวม		4.89	0.17	มากที่สุด	4.44	0.53	มากที่สุด	4.41	0.47	มาก
3. กลไกการดำเนินการ										
3.1	การจัดกลไกการดำเนินการระดับโรงเรียน	4.67	0.50	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.41	0.47	มาก
3.2	การจัดกลไกการดำเนินการระดับห้องเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.11	0.33	มาก
รวม		4.77	0.44	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด	4.11	0.41	มาก

ที่	รายงานการประเมิน	ความเป็นได้			การใช้ประโยชน์			ความเหมาะสม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4. เนื้อหาการนิเทศ										
4.1	การวิเคราะห์ปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.2	การออกแบบจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3	การจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4.4	การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		5.00	0.00	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.94	0.17	มากที่สุด
5. กระบวนการนิเทศ										
5.1	ขั้นที่ 1 วางแผนขั้นตอนการนิเทศ (Procedure : P)	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
5.2	ขั้นที่ 2 ดำเนินการพัฒนากการนิเทศ (Development : D)	4.89	0.33	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด	4.44	0.53	มาก
5.3	ขั้นที่ 3 ประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)	4.67	0.50	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มาก
รวม		4.82	0.24	มากที่สุด	4.67	0.41	มากที่สุด	4.52	0.48	มากที่สุด
6. การประเมินรูปแบบ										
6.1	ประเมินรูปแบบด้านความรู้ความเข้าใจความสามารถและความพึงพอใจ	4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มาก
รวม		4.56	0.53	มากที่สุด	4.33	0.50	มาก	4.33	0.50	มากที่สุด
7. เงื่อนไขความสำเร็จ										
7.1	เงื่อนไขความสำเร็จของสถานศึกษาผู้บริหารครูผู้สอนและบุคลากร	4.89	0.33	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
รวม		4.89	0.33	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.85	0.07	มากที่สุด	4.60	0.16	มากที่สุด	4.52	0.19	มากที่สุด

จากตาราง 4.9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ เนื้อหาการนิเทศภายใน หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เงื่อนไขความสำเร็จ กลไกดำเนินการ กระบวนการนิเทศและการประเมินรูปแบบ ($\bar{X} = 5.00$, $\bar{X} = 4.93$, $\bar{X} = 4.89$, $\bar{X} = 4.89$, $\bar{X} = 4.86$ และ $\bar{X} = 4.82$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับมากที่สุดทุกข้อการประเมินการของรูปใช้ประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ามีการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 5 คือ ด้าน

หลักการของรูปแบบ กลไกดำเนินการ กระบวนการนิเทศ เนื้อหานิเทศภายใน และเงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.87$, $\bar{X} = 4.78$, $\bar{X} = 4.67$, $\bar{X} = 4.56$ และ $\bar{X} = 4.56$ ตามลำดับ) และระดับมาก 2 ด้านคือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบและการประเมินรูปแบบ ($\bar{X} = 4.44$ และ $X = 4.33$ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับมากที่สุด จำนวน 15 ข้อ และระดับมากจำนวน 5 ข้อ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่ามี การใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 คือ ด้านเนื้อหาการนิเทศภายใน เงื่อนไขความสำเร็จ หลักการของรูปแบบ และ กระบวนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.94$, $\bar{X} = 4.67$, $\bar{X} = 4.62$ และ $\bar{X} = 4.52$ ตามลำดับ) และระดับมาก 3 ด้าน คือ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ การประเมินรูปแบบ และกลไกดำเนินการ ($\bar{X} = 4.41$, $\bar{X} = 4.33$, $\bar{X} = 4.11$) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับมากที่สุด จำนวน 9 ข้อ และระดับมาก จำนวน 11 ข้อ

สรุปผลจาก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนา วิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้มีข้อมูลปรับเปลี่ยนองค์ประกอบย่อยดังนี้

1. องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการนิเทศ (Procedure : P)

ตัวชี้วัดที่ 1 ร่วมกำหนดกลยุทธ์เป้าหมายในคณะทำงาน งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (Goal : G)

ตัวชี้วัดที่ 2 ร่วมวัดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนการนิเทศ (Responsibility : R)

องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการนิเทศ (Do : D)

ตัวชี้วัดที่ 1 ร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดการนิเทศ (Consult : C)

ตัวชี้วัดที่ 2 ร่วมสร้างแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Pre-test : P)

ตัวชี้วัดที่ 3 ร่วมดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ Coaching and Mentoring (Activity : A)

ตัวชี้วัดที่ 4 ร่วมการปฏิบัติการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ผลการนิเทศ (Gather : G)

องค์ประกอบที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

ตัวชี้วัดที่ 1 ร่วมประชุมคณะทำงาน งานนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect : R)

ตัวชี้วัดที่ 2 วิชาชีพเพื่อการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (Measure : M)

ตัวชี้วัดที่ 3 ร่วมสะท้อนผล สรุปการปฏิบัติการนิเทศ (Conclude : C)

2. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ (ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัด 1 การดำเนินการ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตาม

หลักสูตร

ตัวชี้วัด 2 การประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไป

ตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร

ตัวชี้วัด 3 ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด 4 ครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมินเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตัวชี้วัด 5 ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัด และ ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตัวชี้วัด 6 ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ตัวชี้วัด 7 ครูได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

ตัวชี้วัด 8 ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ตัวชี้วัด 9 ครูได้จัดทำเอกสาร หลักฐานในชั้นเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด

ตัวชี้วัด 10 โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบ,ตามเวลากำหนด
องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัด 1 ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนาผู้เรียน

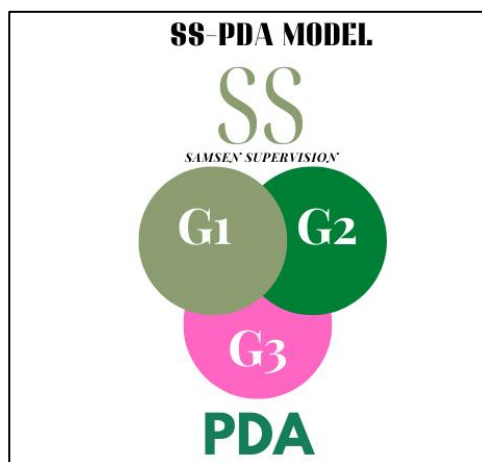
ตัวชี้วัด 2 ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตัวชี้วัด 3 ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนให้คำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

ตัวชี้วัด 4 ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด 5 ครูได้รายงานผลการประเมินจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร

จึงได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยให้ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ปรากฏดังภาพประกอบ 4.3

ภาพประกอบ 4.3 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังผ่านผู้เชี่ยวชาญ สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อการนำไปใช้ในการทดลองแล้วนำมาประเมิน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

จากการดำเนินงานในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำรูปแบบ และคู่มือรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนจำนวน 48 คนแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสังเกตพฤติกรรมการทำงานตามรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพโดยการบันทึกข้อมูลการสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม บันทึกเสียง บันทึกภาพการนำเสนอตาม รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีกระบวนการนิเทศ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนขั้นตอนการนิเทศ (Procedure: P) การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) มาเป็นแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย “SS-PDA Model” มีรายละเอียดดังนี้

1. การนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศ (Samsen Supervision : SS) เป็นกระบวนการนิเทศที่มีผู้นิเทศเป็นอาชีพร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงคณะทำงานนิเทศร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนร่วมกันและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายใต้สถานศึกษา “โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย” เดียวกัน

2. การวางแผนขั้นตอนการนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศ (Procedure : P) โดยผู้วิจัยร่วมกับสถานศึกษาร่วมกันวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตการดำเนินงาน กำหนดโครงสร้าง คณะทำงาน มอบหมายความรับผิดชอบ กำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย สำรวจสภาพการณ์ปัจจุบันด้านการนิเทศ ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อวางแผนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ การจัดทำแผนนิเทศ การจัดทำโครงการนิเทศ โดยมีการดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ รับฟังและทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้นิเทศตอบสนองการรับรู้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกัน นำข้อเสนอแนะ มาร่วมแลกเปลี่ยนทางเลือกในการแก้ปัญหาหาข้อตกลงร่วมกันและหาข้อยุติเพื่อการดำเนินการนิเทศพร้อมทั้งจัดทำโครงการนิเทศตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและพัฒนาคณะทำงานในการนิเทศ ในการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ ระหว่างคณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการนิเทศ ศึกษาจุดเด่น จุดด้อยและจุดที่ควรพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกันกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศสร้างเครื่องมือที่จะรวบรวม ตรวจสอบ ประเมินเรื่องที่จะนิเทศตลอดจนกำหนดระดับคุณภาพการนิเทศ สร้างเสริมความเข้าใจให้ทีมงานในการนิเทศ และกำหนดนัดหมายการนิเทศระหว่างคณะทำงานนิเทศ ผู้รับการนิเทศ ร่วมมือในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนานิเทศ กำหนดเป้าหมายการดำเนินการนิเทศโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 Goal : G คณะทำงานนิเทศ ได้ร่วมมือกันเพื่อกำหนดเป้าหมายในการนิเทศ กระตุ้นให้สมาชิกในทีม บรรลุเป้าหมายรวมอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา และต้องให้สมาชิกทุกคนเห็นด้วยกับสิ่งที่คณะทำงานนิเทศกระทำอยู่ว่ากำลังทำอะไร ทำเมื่อใด ทำอย่างไร เพราะจะช่วยให้เกิดการประสานงานและทำงานด้วยกันอย่างสามัคคีกลมเกลียว โดยคณะทำงานนิเทศ เสนอมุมมองและความคิดเห็นภายใต้คณะทำงานที่อาจจะเกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาตามความคิดเห็นของครู เสนอข้อมูลที่ครูอาจจะมองข้ามความสำคัญซึ่งคณะทำงานนิเทศจะช่วยให้ครูผู้รับการนิเทศมองเห็นสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูได้ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้เข้าร่วม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงคณะทำงานนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศเป็นครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1 กิจกรรมแนะแนว โดยใน 1 กลุ่มสาระฯ ให้เป็นครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 48 คน หลังจากนั้นก็ประชุมครูที่เข้าร่วมคณะทำงาน งานนิเทศ

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเสนอความคิดเห็นและริเริ่มสร้างสรรค์ วิเคราะห์ปัญหาความต้องการในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพรวมถึงวิธีแก้ไขปัญหาคำถามต่าง ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ ในการพิจารณาปัญหาจากการนิเทศ คณะทำงาน นิเทศทำความเข้าใจกับปัญหาและแลกเปลี่ยนกับครูผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ครูได้เสนอ โดยพยายามกระตุ้นให้ครูระบุสาเหตุของปัญหาและประเด็นปัญหาให้ชัดเจน ทำความเข้าใจตอบสนองต่อการรับรู้ความคิดเห็นของครู เพื่อให้แน่ใจตรงกันว่าปัญหาที่แท้จริงของครูคืออะไร และรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานให้ครูทราบ ผู้วิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อจะดำเนินการในระยะต่อไป

2.2 Responsibility : R คณะทำงานนิเทศ ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการนิเทศแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการเสริมแรง และการส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจให้ค้ายกย่องชมเชยหรือยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในคณะทำงานนิเทศและเป็นการแสดงออกถึงความเป็นปึกแผ่นสร้างความอบอุ่นและผูกพันภายในคณะทำงานนิเทศ รวมถึงการยอมรับสมาชิกทุกคนในคณะทำงานนิเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ สร้างพลังคณะทำงานในการนิเทศ โดยคณะทำงานนิเทศและครูผู้รับการนิเทศพึงอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการนิเทศความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนของตนเองก่อนที่คณะทำงานนิเทศ จะคิดพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศนั้น เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันของการนิเทศมีประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 นโยบายของสถานศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอนสอนศึกษาเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งบรรจุไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี มีโครงการนิเทศและปฏิทินการดำเนินการนิเทศ

ประเด็นที่ 2 สภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีครูมีความสามารถหลากหลาย การดูแลอาจยังไม่ทั่วถึงทำให้ครูที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการสร้างแบบทดสอบไม่ได้รับการดูแล กำกับติดตามและทำให้เข้าใจเนื้อหาการวัดและประเมินที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยิ่งในสถานการณ์ออนไลน์ เนื่องมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 (COVID-19) จึงทำให้ครูยังขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนครูส่วนมากยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ คือการบรรยายเนื้อหา มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนเพียงเล็กน้อย ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปรับปรุงการเรียนการสอนน้อย และไม่ได้สรุป รายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้ปกครองทราบทันตามกำหนด

ประเด็นที่ 3 การวัดผลและประเมินผลที่มีอยู่ในสถานศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ครูให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่จะสอนนักเรียนโดยลืมหรือให้ความสำคัญกับการวัดผลและประเมินผลในชั้นเรียน ที่เน้นกระบวนการเก็บรวบรวมของข้อมูลตีความหลักฐานการเรียนรู้เพื่อใช้ในการสรุปผลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน โดยไม่ได้มีการวัดและประเมินผลขณะที่นักเรียนกำลังเรียนรู้ซึ่งจะช่วยทำให้ครู

ติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอบนเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละช่วงที่ครูตั้งเอาไว้ รวมไปถึงไม่สามารถวัดและประเมินผลได้หลากหลายรูปแบบในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส

ประเด็นที่ 4 แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศและส่งเสริมการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อจัดประสบการณ์ด้านต่างๆให้กับผู้เรียนให้ได้ครบทุกโครงการ ภายใต้นโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากจำนวนครูกับภาระงานที่มีไม่จำกัด การนิเทศจึงเป็นการนิเทศจากเอกสารร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงานในภาคเรียนนั้น ๆ ซึ่งก็มีการนิเทศทุกภาคเรียน ส่วนการนิเทศการสอนจะเป็นการประเมินจากการส่งงานของครูผู้สอนในแต่ละช่วงที่มีการนิเทศและฝ่ายวิชาการก็ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง ยังขาดการนิเทศการสอนที่เป็นระบบ เช่น การสังเกตการสอนของครูตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ประเด็นที่ 5 ความต้องการการนิเทศในการสนับสนุนจากต้นสังกัดและหน่วยงานทางการศึกษาอยากให้องค์งานต้นสังกัดจัดทำแผนการนิเทศแนวทางการนิเทศและขั้นตอนวิธีการนิเทศในรูปแบบที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถนำไปนิเทศเพื่อครูด้วยกันได้ทุกคน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการดำเนินการตามกระบวนการวางแผนการนิเทศ ตามรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันของการนิเทศผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ผลการดำเนินการตามปรากฏดังตาราง 4.10 ดังนี้

ตาราง 4.10 วิเคราะห์ผลการศึกษาการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

สภาพที่เป็นจริง	สภาพที่กำลังเป็นอยู่
ด้านการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	
1. สถานศึกษาเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศ 2. มีแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี มีโครงการนิเทศ และปฏิทินการดำเนินการนิเทศ	1. ไม่มีรูปแบบ วิธีการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพที่ถูกต้อง 2. บุคลากรขาดความเข้าใจกระบวนการนิเทศ 3. การนิเทศขาดความต่อเนื่อง 4. เป็นการนิเทศจากเอกสารร่องรอย 5. ขาดการสังเกตการสอนในชั้นเรียน
ด้านการจัดการเรียนการสอน	
1. ครูผู้สอนทุกคนมีประสบการณ์สอน 2. ครูมีการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ 3. ครูมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	1. ครูผู้สอนไม่ครบวิชาเอก 2. ครูบางคนยังใช้รูปแบบการสอนเดิม ๆ 3. ครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการสอน 4. กิจกรรมการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง
ด้านการวัดผลและประเมินผล	
1. ครูมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	1. ครูมีแบบทดสอบทดสอบเดิม ๆ ไม่ทันสมัย

	2. ครูมีแบบทดสอบการวัดผลไม่ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด 3. ครูมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ไม่ 4. ครูไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
--	--

จากตาราง 4.10 พบว่า ผลการศึกษาการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า สภาพความเป็นจริงด้านการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สถานศึกษาเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศ มีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี มีโครงการนิเทศ และปฏิทินการดำเนินการนิเทศ แต่จากสภาพที่กำลังเป็นอยู่พบว่าสถานศึกษาไม่มีรูปแบบวิธีการนิเทศที่ถูกต้อง บุคลากรขาดความเข้าใจกระบวนการนิเทศ การนิเทศขาดความต่อเนื่อง การนิเทศเป็นการนิเทศจากเอกสารร่องรอยการส่งงานของครูและขาดการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า สภาพที่เป็นจริงครูผู้สอนทุกคนมีประสบการณ์สอนครูมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ ครูมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน แต่สภาพกำลังที่เป็นอยู่ พบว่า ครูผู้สอนบางคนยังใช้รูปแบบการสอนเดิม ๆ วัดและประเมินนักเรียนไม่หลากหลาย กิจกรรมการเรียนการสอนขาดความต่อเนื่อง ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า สภาพที่เป็นจริงครูมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ แต่สภาพที่กำลังเป็นอยู่ พบว่า ครูมีแบบทดสอบเดิม ๆ ไม่ทันสมัย ครูมีแบบทดสอบการวัดผลไม่ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด ครูมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ครูไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนผู้วิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศ ร่วมกันกำหนดบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการนิเทศโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 4.11

ตาราง 4.11 บทบาทหน้าที่ในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่	บทบาทหน้าที่	ผู้รับผิดชอบ
1.	- เชิญประชุมผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการนิเทศ - คัดเลือกคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - เข้าร่วมอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย - ร่วมวางแผนการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศ ประเมิน และกำกับติดตามการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - สนับสนุนอำนวยความสะดวกด้านการจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	ผู้บริหาร คณะทำงาน นิเทศ

ที่	บทบาทหน้าที่	ผู้รับผิดชอบ
2.	- ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - เข้ารับการอบรมการให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - ร่วมทีมนิเทศ และรับการนิเทศการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย - ให้ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	คณะทำงาน นิเทศ
3.	- ร่วมมือออกแบบการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - รับการนิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน - ให้ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	ครูผู้รับการ นิเทศ
4.	- ชี้แจงวัตถุประสงค์และความเป็นมาของการวิจัย - เชิญวิทยากร ประสานงานมาร่วมให้ความรู้ แลกเปลี่ยนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ - ร่วมกำหนดกิจกรรม ตาราง และปฏิทินการนิเทศ - ประสานการดำเนินงานการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	ผู้วิจัย

3. การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D) เป็นกระบวนการปฏิบัติการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ให้ดำเนินงานเป็นไปตามการวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผนนิเทศการกำกับติดตาม การควบคุมคุณภาพ การรายงานความก้าวหน้า ความสำเร็จเป็นระยะ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศปฏิบัติการนิเทศ Coaching & Mentoring และเพื่อให้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศสรุปผลการประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้ โดยการชี้แจงรายละเอียดการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพวัดความรู้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศก่อนการนิเทศ ใช้หลักการดังนี้

3.1 Consult : C ร่วมประชุมชี้แจงรายละเอียดการนิเทศ เพื่อชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการนำรูปแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยไปใช้

3.2 Pre-test : P ร่วมวัดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนการนิเทศ การประเมินผลการอบรมให้ความรู้ฝึกปฏิบัติการนิเทศ โดยผู้วิจัยนำผลจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรมมาตรวจเพื่อหาข้อมูลสรุปคะแนนผู้เข้าอบรมแต่ละคนดังตารางผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของคณะทำงานนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ก่อนและหลังการอบรม ผลปรากฏดังตาราง 4.12

ตาราง 4.12 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพก่อนและหลังการอบรม

คนที่	ผู้ทำแบบทดสอบ	คะแนนก่อน (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนหลัง (20 คะแนน)	ร้อยละ	ร้อยละ การพัฒนา	ผลการ ประเมิน
1	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	11	55	18	90	35	ผ่าน
2	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	11	55	19	95	40	ผ่าน
3	คณะทำงานนิเทศ	10	50	18	90	40	ผ่าน
4	คณะทำงานนิเทศ	9	45	18	90	45	ผ่าน
5	คณะทำงานนิเทศ	11	55	18	90	35	ผ่าน
6	คณะทำงานนิเทศ	11	55	19	95	40	ผ่าน
เฉลี่ย		10.50	52.50	18.33	91.67	39.17	ผ่าน
7	ครูผู้รับการนิเทศ	10	50	18	90	40	ผ่าน
8	ครูผู้รับการนิเทศ	9	45	18	90	45	ผ่าน
9	ครูผู้รับการนิเทศ	9	45	18	90	45	ผ่าน
เฉลี่ย		9.33	46.67	18.00	90.00	43.33	ผ่าน
เฉลี่ยรวม		10.11	50.56	18.22	91.11	40.56	ผ่าน

(คะแนนหลังการอบรมมากกว่า 75 คือ ผ่าน)

จากตาราง 4.12 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม กระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน ซึ่งมีคะแนนการประเมินหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมทุกคนโดยมีผลการพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้นดังนี้ 1) หัวหน้าฝ่ายวิชาการและคณะทำงานนิเทศมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.00 2) ครูผู้รับการนิเทศมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.33 เฉลี่ยรวมผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.56

3.3 Activity : A คณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดำเนินการปฏิบัตินิเทศใช้กระบวนการ Coaching and Mentoring โดยให้ความรู้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

3.4 Gather : G ร่วมการปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะทำงานนิเทศใช้การสังเกตการสอนการจัดการเรียนรู้ประกอบการประชุมก่อนการสังเกตการสอนการสังเกตการสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตการสอนและการประชุมหลังการสังเกตการสอน

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับครูผู้รับการนิเทศ โดยระบุขั้นตอนวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การวัดการประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ

2. เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ สามารถนิเทศการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้

3. ครูผู้รับการนิเทศมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

4. ครูผู้รับการนิเทศมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายในทุกเนื้อหาที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอน

2. การประเมินความสามารถของตนเองในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยมีผลการประเมิน ปรากฏดังตาราง 4.13

ตาราง 4.13 ผลการประเมินระดับความสามารถการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ของคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ข้อ	รายการ	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน	5.00	0.00	4.80	0.44	5.00	0.00
2	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.44	4.80	0.44	4.80	0.44
3	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.80	0.44	4.60	0.54	4.60	0.54
4	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้วิธีการศึกษา และการทำงานในวิชาที่เรียนให้สำเร็จ	5.00	0.00	4.80	0.44	4.80	0.44
5	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องอ่าน ฟัง คิด และเขียน อย่างกระตือรือร้น	4.60	0.54	4.60	0.54	4.60	0.54
6	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ใช้การเสริมแรงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า	4.60	0.54	4.60	0.54	4.60	0.54
7	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนเอง	5.00	0.00	5.00	0.00	4.80	0.44
8	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถวัดผลและประเมินผลการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย	4.80	0.44	4.80	0.44	4.80	0.44
9	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.60	0.54	5.00	0.00	4.80	0.44

ข้อ	รายการ	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้โดยมีประเมินก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ และมีแบบสังเกตการสอนที่ตรงกับการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	5.00	0.00	5.00	0.00
11	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	0.00	4.80	0.44	5.00	0.00
12	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการวัดผลและประเมินผลที่ตรงกัน	5.00	0.00	5.00	0.44	5.00	0.00
	เฉลี่ย	4.85	0.66	4.81	0.35	4.81	0.35
	ระดับความสามารถ	มากที่สุด		มากที่สุด		มากที่สุด	

จากตาราง 4.13 พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ของคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยมีจำนวนสมาชิก 3 คน ได้ ดังนี้ สมาชิกคณะคนที่ 1 มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) สมาชิกคณะทำงานนิเทศ คนที่ 2 มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) สมาชิกคณะทำงานนิเทศ คนที่ 3 มีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$)

3. การสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศในสังเกตพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีรายละเอียดปรากฏดังตาราง 4.14

ตาราง 4.14 ตัวอย่างผลการสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในรายวิชาคณิตศาสตร์ ค 22102

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน					
1	ใช้กิจกรรมที่เร้าความสนใจของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน	1	2	2	2
2	ใช้เวลาเหมาะสมกับกิจกรรม และเนื้อหาสาระที่สอน	2	2	3	3
3	บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ และแนวทางการเรียนรู้	3	3	3	3
4	ทดสอบก่อนเรียน	2	2	3	3
ด้านการดำเนินการสอน					
5	ปฏิบัติการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	2	2	3	3
6	อธิบายตามขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาถูกต้อง	2	2	3	3
7	ยกตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่สอนเหมาะสมกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับชีวิตจริง	1	1	2	3

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
8	ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น	1	1	2	2
9	ให้ความสนใจกับผู้เรียน	2	2	3	3
10	ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม	2	2	3	3
11	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2	3	3	3
ด้านการประเมินผลการเรียนรู้					
12	ประเมินตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด	1	2	3	3
13	ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพความแตกต่างของผู้เรียน	2	2	3	3
14	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	2	2	3	3
ด้านการสรุปการเรียนรู้					
15	เน้นย้ำสาระสำคัญของเนื้อหาให้กับผู้เรียน	2	2	2	3
16	ครูทำการทดสอบหลังเรียน	1	2	2	3
17	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนให้คำแนะนำเชื่อมโยงความรู้เดิม กับความรู้ใหม่	2	2	3	3
ด้านบุคลิกภาพครู					
18	ควบคุมอารมณ์ตนเองขณะที่สอน	3	3	3	3
19	ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน	3	3	3	3
20	แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	3	3	3	3
	ค่าเฉลี่ย	1.95	2.15	2.75	2.90
	การแสดงพฤติกรรม	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี

จากตาราง 4.14 พบว่า พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น โดยการจำแนกจำนวนครั้งที่สังเกต ได้ดังนี้

ครั้งที่ 1 ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ค22102 มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 1.95$)

ครั้งที่ 2 ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ค22102 มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 2.15$)

ครั้งที่ 3 ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ค22102 มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.75$)

ครั้งที่ 4 ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ค22102 มีพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.90$)

4. การดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ในแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เป็นการดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพให้คณะทำงานนิเทศ ให้สามารถนิเทศครูผู้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีขั้นตอนหลักสำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ และขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะ รายละเอียดการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศ จะคอยแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากผู้ชี้แนะจะเสนอแนะแล้ว ต้องให้ครูได้วิเคราะห์ตนเอง ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป การให้คำชี้แนะจะช่วยให้ครูสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้ตระหนักว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นจะต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีคุณภาพจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ขณะเดียวกันผู้ให้คำชี้แนะจะได้ข้อมูล ความรู้ ที่จำเป็น ซึ่งครูยังขาดอยู่

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการให้คำชี้แนะ

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ครูนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่ หรือที่ได้รับจากการอบรมไป ปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคน ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด โดยขั้นตอนการให้คำชี้แนะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

2.1 การศึกษาต้นทุนเดิม เป็นขั้นที่ผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศแนะนำความเข้าใจวิธีคิด วิธีการและนำผลจากการประเมินการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลในการต่อยอดประสบการณ์ในระดับที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน ซึ่งในขั้นนี้อาจใช้วิธีการต่าง ๆ กันไปตามสถานการณ์ ได้แก่

2.1.1 การให้ครูบอกเล่า อธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น

2.1.2 การพิจารณาร่องรอยการทำงานร่วมกัน เช่น การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ชิ้นงานของนักเรียน

2.1.3 การนำผลจากการสังเกตการสอนมาปรับปรุงพัฒนา

2.2 การให้ครูประเมินการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของตนเอง เป็นขั้นที่ช่วยให้ครูได้ทบทวนการสอนที่ผ่านมาของตนเอง โดยใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การสอนที่เพิ่งสอนจบไปแล้ว ชิ้นงานที่นักเรียนทำเสร็จมาใช้ประกอบการประเมิน จัดให้ครูมีโอกาสได้ “นิกย้อนและสะท้อนผลการทำงาน” ช่วยให้ครูได้ทบทวนและไตร่ตรองว่าตนเองได้ใช้ความรู้ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติอย่างไร มีอุปสรรคปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง คำถามที่มักใช้กันในขั้นนี้มี 2 คำถามหลัก คือ “อะไรที่ทำได้ดี..” “จะดีกว่านี้ ถ้า...”

2.3 ขั้นตอนยอตประสพการณื เป็นขั้นที่ผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศห้คำชี้แนะมีข้อมูลจากการสังเกตการสอน ฟังครูอธิบายความคิดของตนเอง แล้วจึงลงมือยอตประสพการณืในเรื่องเฉพาะนั้นเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศ ต้องอาศัยปฏิภณืในการวินิจฉัยให้ได้ว่าครูต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดหากไม่แน่ใจก็อาจใช้วิธีการสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติม ในขั้นยอตประสพการณืมักมีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.3.1 เมื่อพบว่าคุณครูมีความเข้าใจที่ผิดพลาดบางประการหรือมีปัญหา ก็จำเป็นต้องแก้ไข ปรับความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญห

2.3.2 เมื่อพบว่าคุณครูเข้าใจหลักการสอนดี แต่ยังขาดประสพการณืในการออกแบบการเรียนการสอนก็จำเป็นต้องเพิ่มเติมความรู้ แบ่งปันประสพการณื

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปผลการให้คำชี้แนะวัตุประสงค์ เพื่อให้คำชี้แนะเปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศได้สรุปผลการให้คำชี้แนะเพื่อให้ได้หลักการสำคัญไปปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไปมีการวางแผนที่จะกลับมาชี้แนะร่วมกันอีกครั้งว่า ความรู้ความเข้าใจใหม่ที่ได้รับการชี้แนะครั้งนี้จะเกิดผลในทางปฏิบัติเพียงใด รวมไปถึงการตกลงร่วมกันเรื่องให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ เช่น หาเอกสารมาให้ศึกษา ประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ แนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมจากผลการดำเนินการ พบว่า ผู้รับการนิเทศ มีความไว้วางใจในการรับฟังการชี้แนะจากผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศ ในการให้ข้อคิดเห็นแลกเปลี่ยนการกระบวนกรจัดการเรียนการสอนโดยมีผลการประเมินหลังการนิเทศแบบรว่มนัฒนาวิชาชีพปรากฏดังตาราง 4.15

ตาราง 4.15 ตัวอย่างผลการประเมินการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศ หลังจากได้รับการนิเทศแบบรว่มนัฒนาวิชาชีพ

ข้อ	รายการ	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน	4.60	0.55	4.80	0.44	5.00	0.00
2	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	5.00	0.00	4.80	0.44
3	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.80	0.44	4.60	0.54	4.60	0.54
4	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้วิธีการศึกษา และการทำงานในวิชาที่เรียนให้สำเร็จ	4.60	0.54	4.80	0.44	4.80	0.44
5	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องอ่าน พูด ฟัง คิด และเขียน อย่างกระตือรือร้น	4.60	0.54	4.60	0.54	4.60	0.54
6	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ใช้การเสริมแรงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า	4.40	0.54	4.40	0.54	4.60	0.54

ข้อ	รายการ	คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนเอง	4.80	0.44	5.00	0.00	5.00	0.00
8	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถวัดผลและประเมินผลการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย	4.40	0.54	4.40	0.54	4.60	0.54
9	ครูสามารถจัดการเรียนรู้และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.40	0.54	4.40	0.54	4.60	0.44
10	ครูสามารถจัดการเรียนรู้โดยมีประเมินก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ และมีแบบสังเกตการสอนที่ตรงกับการจัดการเรียนรู้	4.80	0.44	4.80	0.44	5.00	0.00
11	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	5.00	0.00	5.00	0.00	4.80	0.44
12	ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการวัดผลและประเมินผลที่ตรงกัน	4.80	0.44	4.80	0.44	5.00	0.00
	เฉลี่ย	4.72	0.41	4.77	0.36	4.82	0.28
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.77					
	ระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้	มากที่สุด					

จากตาราง 4.15 พบว่า ตัวอย่างผลการประเมินในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศหลังได้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 3 คนมีระดับความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$)

4. การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) เป็นกระบวนการติดตามผลการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สะท้อนผลการปฏิบัติการนิเทศระหว่างคณะทำงานนิเทศและครูผู้รับการนิเทศ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศตามปฏิทินที่กำหนดโดยการสังเกตการสอน การชี้แนะ และเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 Reflect : R ผู้วิจัยร่วมประชุมกับคณะทำงานนิเทศ เพื่อการสะท้อนผลการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ระหว่างคณะทำงานนิเทศ และครูผู้ได้รับการนิเทศ เพื่อนำผลการดำเนินการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยให้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

4.2 Measure : M ร่วมสร้างแบบประเมินผลความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของผู้นิเทศ จำนวน 7 คน และครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 3 คนปรากฏดังตาราง 4.16

ตาราง 4.16 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					
		คณะทำงานนิเทศ (N=8)			ผู้รับการนิเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
1.	มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2.	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูต้องมาจากภายในตัวครูเอง	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
3.	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม	4.75	0.50	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.	บุคคลที่เป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนการสอนคือครู	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.87	0.25	มากที่สุด	4.93	0.50	มากที่สุด
จุดมุ่งหมายของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
5	เพื่อให้ทีมนิเทศใช้หลักการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่กระบวนการนิเทศ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
6	เพื่อให้ทีมนิเทศใช้วิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7	เพื่อให้ทีมนิเทศใช้หลักการโค้ชที่มีแนวความคิดเชิงบวกในการนิเทศ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
รวม		4.83	0.33	มากที่สุด	4.66	0.33	มากที่สุด
กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
8	มีการวางแผนการนิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
9	มีการปฏิบัติการณ์นิเทศ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
10	มีการกำกับติดตามการนิเทศ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.25	0.50	มากที่สุด
11	มีการประเมินผลการนิเทศ	4.75	0.50	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.87	0.25	มากที่สุด	4.68	0.37	มากที่สุด
ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
12	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศมีภาวะผู้นำ	4.75	0.50	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					
		คณะทำงานนิเทศ (N=8)			ผู้รับการนิเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
13	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความไว้วางใจกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
14	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง	4.25	0.50	มากที่สุด	4.25	0.50	มากที่สุด
15	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.25	0.50	มากที่สุด
16	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือกันในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
รวม		4.65	0.30	มากที่สุด	4.65	0.30	มากที่สุด
ผลลัพธ์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
17	คณะทำงานนิเทศมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
18	คณะทำงานนิเทศสามารถนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	4.25	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
19	คณะทำงานนิเทศและผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจในการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม		4.66	0.33	มากที่สุด	4.83	0.33	มากที่สุด
ด้านข้อมูลย้อนกลับของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
20	มีการนำปัญหาอุปสรรคจากการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไปปรับปรุงแก้ไข	4.25	0.50	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด
รวม		4.25	0.50	มาก	4.75	0.50	มากที่สุด
รวมรายด้าน		4.68	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ							
21	มีองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
22	มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจน	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
รวมรายด้าน		4.87	0.25	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
ด้านการนำรูปแบบไปใช้							

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ					
		คณะทำงานนิเทศ (N=8)			ผู้รับการนิเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
23	มีการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
24	มีวิธีการและขั้นตอนในการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
รวมรายด้าน		4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
ด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบ							
25	ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
26	ช่วยพัฒนาวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
27	คณะทำงานนิเทศและครูผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
28	ครูผู้รับการนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้น	4.75	0.50	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
รวมรายด้าน		4.93	0.12	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.80	0.29	มากที่สุด	4.79	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 4.16 พบว่า ความพึงพอใจของคณะทำงานนิเทศ แบบร่วมพัฒนาวิชาชีพต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏ ดังนี้

ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 68$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ หลักการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) กระบวนการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) จุดมุ่งหมายของการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) ผลลัพธ์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) และข้อมูลย้อนกลับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$)

ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

ด้านการนำรูปแบบไปใช้ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และมีวิธีการและขั้นตอนในการนิเทศสามารถนำไปใช้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 9.75$)

ด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ช่วยพัฒนาวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และครูผู้รับการนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

ความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏ ดังนี้

ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) ผลลัพธ์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ข้อมูลย้อนกลับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$)

ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

ด้านการนำรูปแบบไปใช้ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และมีวิธีการและขั้นตอนในการนิเทศสามารถนำไปใช้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

ด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$) โดยจำแนกเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ช่วยพัฒนาวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และครูผู้รับการนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

4.3 Conclude : C เป็นขั้นตอนร่วมสรุปการปฏิบัติการนิเทศ องค์ความรู้ที่ได้จากการนิเทศ การปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการนิเทศ คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศมีการแลกเปลี่ยนข้อแนะนำและทางเลือกใหม่ ๆ จากการนิเทศ หรือเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปได้อย่างเหมาะสมวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะทำงานนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการทบทวนความรู้ที่ได้หลังจากการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ให้คำชี้แนะปรับปรุงและพัฒนาจากผลการนิเทศ ตามขั้นตอนดังนี้

1. Knowledge Conclude : K การทบทวนความรู้ที่ได้หลังจากการดำเนินการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การให้คำชี้แนะ การปรับปรุงและพัฒนาจากผลการนิเทศการรับฟังข้อคิดเห็น โดยการสนับสนุนให้ครูผู้รับการนิเทศสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติ AAR : After Action Review มีผลการดำเนินการ ปรากฏดังตาราง 4.17 ตาราง 4.17 ผลการทบทวนหลังการปฏิบัติ AAR : After Action Review รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ประเด็นการทบทวน ความรู้	ผู้ให้ข้อมูล	
	คณะทำงานนิเทศ	ผู้รับการนิเทศ
1. สิ่งที่เราคาดว่าจะได้รับจากการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพคืออะไร	-ได้เทคนิควิธีการขั้นตอนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ -ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการเป็นพี่เลี้ยงและการสอนงาน -ได้ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามและการทำงานเป็นทีม บุคลากรได้ทำงานร่วมกัน -บุคลากรมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน -องค์กรมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน -มีระบบการทำงานที่ดีขึ้น -บุคลากรมีความรักความสามัคคีเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง -บุคลากรเปิดใจยอมรับและมีความไว้วางใจกันในการปฏิบัติงาน	-ได้ทบทวนหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน -ได้แลกเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอนแบบใหม่ ๆ -ได้เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning -การเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น -ได้มีผลการปฏิบัติที่ดีจากการพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ -มีนวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน
2. สิ่งที่เกิดขึ้นจริงคืออะไร	- คณะทำงานนิเทศไม่สามารถนิเทศตามปฏิทินภายในเวลาที่กำหนด -คณะทำงานนิเทศมีความพร้อมและตื่นตัวในการนิเทศแบบ ร่วมพัฒนาวิชาชีพมากขึ้น -คณะทำงานนิเทศมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะดำเนินการนิเทศให้สำเร็จและสร้างให้	-ผู้เรียนบางคนยังไม่สามารถฝึกปฏิบัติการทำกิจกรรมให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนได้ -ระยะแรกครูผู้รับการนิเทศมีอาการกังวลและตื่นเต้นในการรับการนิเทศแต่พอมีการสร้างความคุ้นเคยและเข้าใจวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ชัดเจนในการนิเทศแล้ว ทำให้ลดความกังวลและให้ความร่วมมือในการนิเทศเป็นอย่างดี

ประเด็นการทบทวน ความรู้	ผู้ให้ข้อมูล	
	คณะทำงานนิเทศ	ผู้รับการนิเทศ
	เป็นวัฒนธรรมในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ	
3. ทำไมสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจึงแตกต่างกันเพราะเหตุใด	มีการงานที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้บางครั้งไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้ครบคณะทำงาน	การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบขั้นตอนเพราะยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตที่เสถียร
4. สิ่งที่ได้เรียนรู้และวิธีการลดหรือแก้ไขความแตกต่างคืออะไร	คณะทำงานนิเทศได้นำอุปสรรคปัญหาจากการนิเทศมาพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้วิธีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนการปรับปรุงวิธีการสอนของครูผู้รับการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการสะท้อนคิดร่วมกัน ระหว่างคณะทำงานนิเทศและครูผู้รับการนิเทศซึ่งเดิมคณะทำงานนิเทศเป็นเพียงการนิเทศจากเอกสารที่ครูส่งมาซึ่งไม่มีขั้นตอนการนิเทศที่เป็นระบบทำให้ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่รู้บทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพคืออะไร	-การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการนำผลจากการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จากการสะท้อนคิดจากคณะทำงานนิเทศ จากการสังเกตการสอน ทำให้ทราบจุดแข็งจุดอ่อนเพื่อที่จะนำไปพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น - นำผลสะท้อนจากการนิเทศที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยการปรับให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล -ใช้หลักบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงของผู้เรียน

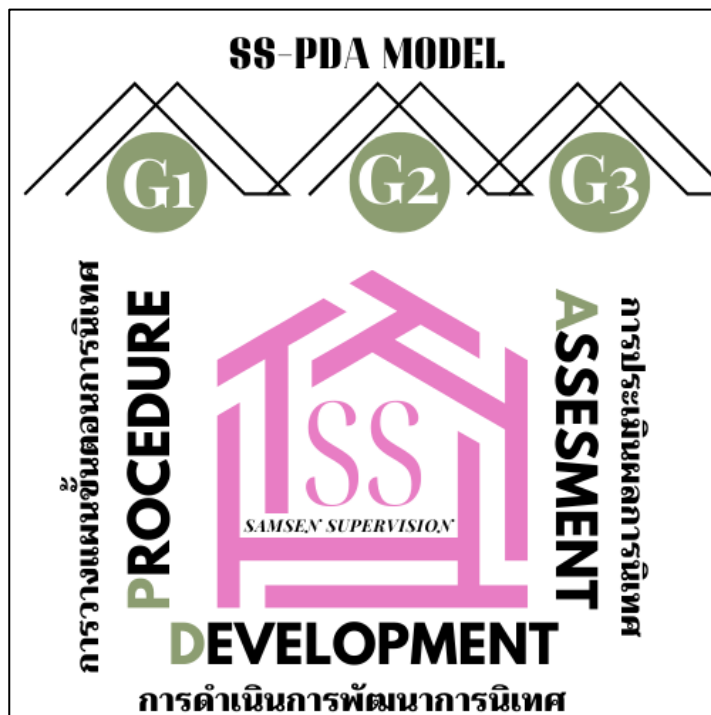
การประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังจากการทดลองใช้โดยผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบและได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมทดลองเพื่อทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเก็บข้อมูลจากครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว และคณะทำงานนิเทศ ในกลุ่มการทดลองในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 60 คน ผลจากการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มมีผลปรากฏดังตาราง 4.18

ตาราง 4.18 แสดงผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.85	0.31	มากที่สุด
2	รูปแบบมีวิธีการขั้นตอนการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.78	0.47	มากที่สุด
3	รูปแบบมีความชัดเจนของจุดมุ่งหมายการนิเทศ	4.84	0.58	มากที่สุด
4	มีความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำรูปแบบนี้ไปใช้	4.68	0.75	มากที่สุด
5	เนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการดำเนินการมีความชัดเจน	4.76	0.79	มากที่สุด
6	เนื้อหาและองค์ประกอบตัวชี้วัดมีความครอบคลุมเหมาะสมชัดเจน	4.87	0.35	มากที่สุด
7	ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	4.83	0.49	มากที่สุด
8	การเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.74	0.56	มากที่สุด
9	รูปแบบนี้ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู	4.82	0.69	มากที่สุด
10	รูปแบบช่วยพัฒนางานวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป	4.75	0.68	มากที่สุด
11	อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.89	0.87	มากที่สุด
12	รูปแบบนี้สามารถทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้น	4.79	0.65	มากที่สุด
13	รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	4.73	0.53	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.78	0.59	มากที่สุด

จากตาราง 4.18 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าและรองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมแนะแนว ในกลุ่มทดลองใช้รูปแบบที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ ที่ 11 อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง มีระดับความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 ข้อที่มีระดับความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 8 มีความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ตามลำดับ

สรุปผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนผู้วิจัยค้นพบเป็นรูปแบบที่มีความสมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาใช้ได้จริง จึงทำให้ได้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ปรากฏดังภาพประกอบ 4.4

ภาพประกอบ 4.4 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

จากภาพประกอบ 4.4 ผู้วิจัยค้นพบเป็นรูปแบบที่มีความสมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาใช้ได้จริง คือ รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย มีชื่อเรียกว่า “SS-PDA Model” มีองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย 1) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Samsen Supervision : SS) 2) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู (Procedure : P) 3) การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Development : D) และ 4) การประเมินผลการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Assessment : A)

ตัวชี้วัดความสำเร็จ ของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ประกอบด้วย

1. Goal 1 : G1 ผู้นิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะสูงขึ้น
2. Goal 2 : G2 ผู้รับการนิเทศมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะสูงขึ้น
3. Goal 3 : G3 สถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านวัดผลและประเมินผลตามมาตรฐาน

“SS-PDA Model” จากภาพประกอบ 4.4 คือรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ได้จากกระบวนการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการวิจัย และจากการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์หลักการทฤษฎีการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ได้กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู (Procedure : P)
- 2) การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Development : D)
- 3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

ผลการวิเคราะห์หลักการทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการแนวปฏิบัติของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ด้านที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสม และการใช้ประโยชน์ จนได้รูปแบบการนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) หลักการนิเทศ 2) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 3) กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ 3) การประเมินผลการนิเทศ ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของรูปแบบ 2) กิจกรรมการพัฒนา 3) โครงสร้างของรูปแบบ 4) เนื้อหา 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดผลและประเมินผล ส่วนที่ 3 การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผลหลังการพัฒนา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และความต้องการในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนไม่มีการประชุม คณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไม่เพียงพอเท่าที่ควรจะเป็น ครูไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ครูไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย และครูต้องการผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนการนิเทศ (Procedure : P) 2) การดำเนินการนิเทศ (Do : D) 3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา มี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ ตัวชี้วัด 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัดที่ 2 ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. การสร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

2.1 องค์ประกอบกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพโดยให้มีการร่วมพัฒนาวิชาชีพในทุกขั้นตอนของการนิเทศได้ดังนี้ องค์ประกอบหลักของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนขั้นตอนการนิเทศ (Procedure : P) องค์ประกอบที่ 2 การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ (Development : D) องค์ประกอบที่ 3 การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A)

2.2 องค์ประกอบของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งได้ 2 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย พบว่า ผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศมีความรู้ความเข้าใจในการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการประเมินจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ คณะทำงานนิเทศผ่านการประเมิน และมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โดยวัดได้จากผลการประเมินคณะร่วมนิเทศคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม คณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning โดยการประเมินตนเองด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ พบว่า คณะทำงานนิเทศทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยคณะทำงานนิเทศ ระหว่างการดำเนินการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีลำดับการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนดีขึ้นทุกคน ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยคณะทำงานนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด คณะทำงานนิเทศมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จากการสรุปผลการวิจัยมีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการวิจัย และจากการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ซึ่งเป็นแบบแผนหรือกระบวนการเชิงระบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ จึงได้องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎี องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการนิเทศและองค์ประกอบของการนิเทศ ได้ว่าการนิเทศมี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ประชุมก่อนการสังเกต 2) สังเกตการสอน 3) วิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 4) ประชุมเพื่อการนิเทศ 5) ประชุมเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์การสอน และผลการวิเคราะห์หลักการทฤษฎีการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ได้เป็นกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู (Procedure : P) 2) การลงมือปฏิบัติ มีการสังเกตการสอนของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา (Development : D) 3) การประเมินผลการนิเทศ (Assessment : A) และผู้นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพประกอบด้วยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ที่มีครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งได้สรุปว่าการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้วิจัยหรือผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะทำงานนิเทศ ครูผู้นิเทศ และ ครูผู้รับการนิเทศ แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ แนวปฏิบัติของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และด้านที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปเพื่อพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับสุพิชฌาย์ แสงลี (2545) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้านโจทย์ปัญหาเพิ่มขึ้นและมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่สอนโดยครูซึ่งได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพมีสมรรถการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นที่ดีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความคิดเห็นด้วยอย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับ อนุนาถ ชื่นจิตร (2547) ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้านกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้านการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์) มี

ผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นจากการสอนของครูที่ได้รับการนิเทศและปฏิบัติตามและกระบวนการนิเทศการสอนแบบ
 ร่วมเพื่อนพัฒนาวิชาชีพ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน
 คณิตศาสตร์ของครู ครูที่ได้รับการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 3) สมรรถภาพการจัดการเรียนการ
 สอนของครูที่ได้รับการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพิ่มขึ้นในระดับสูงทุกด้าน 4) ครูผู้สอนวิชา
 คณิตศาสตร์มีความคิดเห็นที่ดีต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ 5) ผู้นิเทศเห็นด้วย
 อย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับ ภาคิน สมุทรวานิช (2549)
 ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์
 ความรู้ของครูประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน
 คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศผลการวิจัยพบว่า 1
 1) ครูมีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้มากขึ้น 2) ผลการ
 เรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้นและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของครูที่ได้รับ
 การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพมาก และ 3) ความคิดเห็นของผู้นิเทศภายในและภายนอก
 โรงเรียนที่มีต่อการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสามารถพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้
 แบบสร้างองค์ความรู้ของครู และส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ สุภาพ จิตละ (2549)
 ได้ศึกษาการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณา
 การสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา โดยมีขั้นตอนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ
 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการ
 นิเทศ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีสมรรถภาพความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
 สาระคณิตศาสตร์สูงขึ้น 2) ครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพสามารถช่วย
 ให้การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ได้และช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ทักษะการแก้
 โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียน 3 ผลการเรียนรู้ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1-6 สูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับมาก และ
 4) ผู้นิเทศภายในและภายนอกโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ
 สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น

2. สร้างรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและ
 ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ได้ผ่านการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนา
 วิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และ
 คู่มือการใช้รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านความเหมาะสม และการใช้ประโยชน์ จนได้รูปแบบ
 การนิเทศการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
 ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) หลักการนิเทศ 2) จุดมุ่งหมายการนิเทศ 3) กระบวนการ
 นิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ 3) การ
 ประเมินผลการนิเทศ ส่วนที่ 2 รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการ

วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของรูปแบบ 2) กิจกรรมการพัฒนา 3) โครงสร้างของรูปแบบ 4) เนื้อหา 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6) การวัดผลและประเมินผล ส่วนที่ 3 การดำเนินการพัฒนาการนิเทศ ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 ขั้นประเมินผลหลังการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา วิริยากุล (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 3) เพื่อศึกษาผลของวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการสอน โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 9 คน ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 9 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีแววความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และมีผลการเรียนระดับ 3.5 ขึ้นไป จำนวน 60 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการนิเทศการสอน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ สอดคล้องกับ นพพรพรรณ ญาณโกมุท (2558) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน มีองค์ประกอบด้วยกัน 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการนิเทศภายในและ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ผลการพิจารณาและประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมี ค่าเฉลี่ย 4.5 และผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งสามารถไปใช้ทดลองได้ 2) ผลการใช้รูปแบบ พบว่าหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้นโดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้ รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ

แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศมี 1 ประเด็นย่อย คือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาการเรียนการสอน ที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของนิเทศ มี 5 ประเด็นย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศ มี 6 ประเด็นย่อย คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพการวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอนการประเมิน ติดตามผล การขยายผล สร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศ มี 4 ประเด็นย่อย คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิตการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ 1. การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรมเพื่อการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัด การพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น 2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ 3. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยพบว่า รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผ่านการประเมินยืนยันตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากองค์กรทางการศึกษาที่เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีด้านการดำเนินการนิเทศ และการ

จัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น มีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายและผ่านกระบวนการยกย่องโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศ มีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะในการนิเทศ สามารถนิเทศการจัดการเรียนการสอนได้ ส่งผลให้ครูผู้รับการนิเทศมีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สามารถพัฒนาวิชาชีพ และพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นจากการประเมินผลของผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศ พบว่า คณะทำงานนิเทศ มีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการประเมินจากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังอบรม ซึ่งผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 75 ทุกคน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของคณะทำงานนิเทศ ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า คณะทำงานนิเทศ มีความสามารถให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศ และใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอนโดยผู้วิจัยและคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับจุฑารัตน์ ทิมนาค (2544) ได้ศึกษาผลการพัฒนาสมรรถภาพด้านการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยดำเนินการนิเทศ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักและกำหนดจุดพัฒนา 2) การเสนอโครงการพัฒนารายบุคคล 3 สร้างความรู้ความเข้าใจก่อนการพัฒนา 4) การปฏิบัติการพัฒนา 5) ประเมินผลพัฒนาผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ มีความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศอยู่ในระดับมาก 2) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนา สูงขึ้น 4) นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครู 5) ผู้นิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเห็นด้วยอย่างมากต่อกระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ สอดคล้องกับกานดา วิริยากุล (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย สังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย 3.1) ประเมินผลสมรรถภาพการนิเทศต่อการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3.2) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนและ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการสอน โรงเรียนเทศบาลวัดศาลามีชัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการสอนกลุ่ม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 9 คน ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ จำนวน 9 คน และนักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และมีผลการเรียน ระดับ 3.5 ขึ้นไป จำนวน 60 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการนิเทศการสอน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ สอดคล้องกับนพพรพรรณ ญาณโกมุท (2558) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน มีองค์ประกอบด้วยกัน 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของ รูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการนิเทศภายในและ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ผลการพิจารณาและประเมินคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมี ค่าเฉลี่ย 4.5 และผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบ อยู่ระหว่าง 0.80 -1.00 ซึ่งสามารถไปใช้ทดลองได้ 2) ผลการใช้รูปแบบ พบว่าหลังการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน ครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้นโดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้ รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบโดยกระบวนการอิงผู้เชี่ยวชาญ 3) การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และ 23 ประเด็นย่อย ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศมี 1 ประเด็นย่อย คือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของการนิเทศ มี 5 ประเด็นย่อย คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐาน การออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน 3 ด้านกระบวนการนิเทศ มี 6 ประเด็นย่อย คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผนการนิเทศ การสร้างเครื่องมือ สื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การประเมิน ติดตามผล การขยายผลสร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศ มี 4 ประเด็นย่อย คือ การ

นิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศ มี 1 ประเด็นย่อย คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อสำหรับการนิเทศ มี 3 ประเด็นย่อย คือ 1) การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรมเพื่อการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัดการพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น 2) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจ 3) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Robinson (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูและระดับการนิเทศแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการปฏิบัติการนิเทศแบบมีส่วนร่วมของชินเดอร์ พาแวน ในโรงเรียน 15 แห่ง เพื่อแยกความพึงพอใจในงานของครู โดยเลือกจากโรงเรียนแต่ละระดับ โดยการสรุปผลการวิจัยพบว่า การเพิ่มการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ควรมีการดำเนินกิจกรรมการนิเทศการสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

1.2 การนำรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยไปใช้เพื่อให้ได้ผลตรงตามความต้องการ ควรมีการปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นกิจกรรมการดำเนินการนิเทศได้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลที่เกิดกับผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ทำให้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรรทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2543). *การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). *การนิเทศในสถานศึกษา*. เข้าถึงได้ จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- ขวัญใจ เตชเสนสกุล. (2562). *เวียดนามกับการก้าวขึ้นแท่นฐานการผลิตสำคัญของโลก*. การเงินธนาคาร , 447, 155-157.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิณณ์ณิตา ทับทิม. (2565). *ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินผลนักเรียนสำหรับครูคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฑารัตน์ ทิมนาค. (2544). *การพัฒนาสมรรถภาพด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอน แบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ*. มหาวิทยาลัยศิลปากร/กรุงเทพฯ.
- ขวลิต จันทรศรี. (2556). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. เข้าถึงได้จาก http://supervisor-teacher.blogspot.com/2013/07/blog-post_4.html
- ชีวิน จินดาโชติ. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการประเมินผลตามสภาพจริงของครูโรงเรียนประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่5). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- ณัฐศักดิ์ จันทร์พล. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- ดุสิต ทิวถนอม. (2540). การนิเทศการศึกษา : หลักการและการปฏิบัติ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร .
- ทิตนา แคมมณี. (2540). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิตนาถ ขุนนาถ. (2557) รูปแบบการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนประถมศึกษา . พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์. (2555). การบริหารการวัดและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร .(การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นพพรพรรณ ญาณโกมุท. (2558) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้าน นิทานร่วมสมัยและนิทานในแบบเรียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์: นครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประจวบ หนูเลี้ยง. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ปัญญา ทองนิล. (2553). รูปแบบการพัฒนาสมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2543). การออกแบบการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภณทิรา สุภาร. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาคิน สมุทรวานิช. (2549). การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มาลี สืบกระแสน. (2552). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

เมษา นวลศรี และกุลชาติ พันธวรกุล. (2563). การวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลของ

ครู : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ภาคกลาง. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 14 ฉบับที่ 3. กันยายน - ธันวาคม 2563: 115 - 133.

รวงทอง ถาพันธุ์, อังคนา อ่อนธานี, วาริรัตน์ แก้วอุไร, สายฝน วิบูลย์สรณ์. (2558). การพัฒนา

หลักสูตร เสริมสร้างสมรรถนะการประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับครูประถมศึกษา โดยใช้

โรงเรียนเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 เมษายน -

มิถุนายน 2558 : 27-39.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.the.2005.597

วชิราพร อัจฉริยโกศล. (2536). การประเมินผลสื่อการเรียนการสอน. วารสารครุศาสตร์. 21(3), 13-31.

วชิรา เครือคำอ้าย และขวลิต ขอดศิริ. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและ

ระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

วรพล ดิลกทวีวัฒนา. (2560). การพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

วัชร เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชร เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). การวิจัยทางการศึกษา : หลักการและแนวทางการปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ:

ต้นอ้อแกรมมี.

วราเสณฐ์ เกษิสังข์. (2559). การบริหารจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในศตวรรษที่ 21. ดุษฎีนิพนธ์ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและการพัฒนา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 1(2).

วิจารณ์ พานิช. (2556). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัทตลาด

พับลิเคชั่น.

- ศศิมา สุขสว่าง. (2562). การคิดเชิงวิเคราะห์ 5 ขั้นตอน. เข้าถึงได้จาก www.sasimasuk.com/15848561/การคิดเชิงวิเคราะห์-5-ขั้นตอนanalytical-thinking
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ ลี้กิจเจริญผล. (2559). *การนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษ*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศักดิ์ชัย บ่อคำ. (2547). *กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภมาส ชุมแก้ว. (2558). *อิทธิพลเชิงสาเหตุการรู้เรื่องการประเมินของครู: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับที่มีสมรรถนะการประเมินของผู้บริหารเป็นตัวแปร*. (ดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษามา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สถาพร สมอุทัย. (2565). *การนิเทศการศึกษา หนึ่งตัวช่วยในการพัฒนาสมรรถนะการ*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมุทร ชำนาญ. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : บริษัทจุดทอง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). *คู่มืองานการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สิริดา สายเพชร และ จุไรรัตน์ สดรุ้ง. (2559). *ได้ศึกษากลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*.
An Online Journal of Education, 12(4), 724–738. retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/161799>

- สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์. (2546). *หลักการนิเทศการศึกษา*. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุจินต์ ภิญญานิล และคณะศึกษานิเทศก์. (2561). *การนิเทศ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ APDER. สุราษฎร์ธานี: สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11*
- สุพิชฌาย์ แสงลี. (2545). *การนิเทศการสอนแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุภาวดี เหลียวเจริญ. (2548). *การพัฒนาการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการโดยใช้วงจรเดมมิง ด้วยการนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ของครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551) *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยนเรศวร/พิษณุโลก.*
- สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551) *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยนเรศวร/พิษณุโลก. DOI :*
https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/NU.the.2008.216
- สุภาพ จิตละ. (2549). *การนิเทศแบบเพื่อนร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระคณิตศาสตร์ของครูประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
 DOI : https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/SU.the.2006.17
- หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา. (2543). *แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.*
- อนุชา ชื่นจิตร. (2547). *การนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ด้านกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- อัญชลี ธรรมะวิสิฎ. (2554). *กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษา. เข้าถึงได้จาก*
<https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/process/>
- อุทุมพร จามรمان. (2541). “โมเดลคืออะไร” . วารสารวิชาการ. มีนาคม, 22-25.
- อามีเนาะ สาเล็ง. (2562). *การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.*

ภาษาต่างประเทศ

- American Federation of Teachers, *National Council on Measurement in Education*, & *National Education Association*. (1990). *The Standards for Competence in the Educational Assessment of Students*. Retrieved July 22, 2003, from <http://www.unl.edu/buros/article3.html>.
- Ali Ahmad Al-Barakat (2022). *Supervisory Performance of Cooperative Teachers in Improving the Professional Preparation of Student Teachers*. *International Journal of Learning Teaching and Educational Research* 21(8):425-445
DOI:10.26803/ijlter.21.8.24
- Anderson, L W, & Krathwohl D R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York
- Assessment Reform Group. (2002). *Assessment for Learning : 10 Principles*. Cambridge : University of Cambridge Faculty of Education
- Black, P. and Wiliam, D. (1998). *Assessment and classroom learning*. *Assessment in Education*, 5(1), 7–71.
- Bloom B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, the classification of educational goals – Handbook I: Cognitive Domain*. New York: McKay.
- Bloom B.S. (1968). *Learning for Mastery, The Evaluation Comment*. In *All Our Children Learning*, McGraw-Hill.
- Bardo, J. W. & Hartman, J. (1982). *Urban society : A systemic introduction*. New York:
- Brown, Warren B., and Moberg, Denis J. (1980). *Organizational Theory and. Management : A Macro Approach*. New York
- Chappuis, S., & Stiggins, RJ (2002). *Classroom Assessment for Learning*. *Educational Leadership*, 60, 40-43. has been cited by the following article.
- Charles, C.M. and Merler, C.A. (2002). *Introduction to Educational Research*. 4th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Copeland, W. D. & Boyan, N. J. (1978). *Instructional Supervision Training Program*. Columbus: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Dwyer, T.A., Williams, L.M., & Mummery, K. (2005). *Defibrillation Beliefs of Rural Nurses: focus group discussions guided by the theory of planned behavior*. *The International 216 Electronic Journal of Rural and Remote Heath Research*. Australia: ARHEN.

- Eisner, E. (1976). *Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Function in Education Evaluation*. Journal of Aesthetic Education.
- Glatthorn, Allan A. (1984). *Differentiated Supervision*. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, Carl D., Gordon, Stephen P., and Ross-Gordon, Jovita M. (1995). *Supervision and Instructional Leadership : A Development Approach*. 3rd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc.,
- Goldhammer, R., Anderson, R.t H. and Kajewski, R. J. (1980). *Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teachers*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Good, C.V. (2005). *Dictionary of Education*. New York : Mc.Graw -Hill Book.
- Harris, B.M. 1985. *Supervisory Behavior in Education*. 2d ed. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall, Inc
- Hopkins, Charles D.; & Antes, Richard L. (1990). *Classroom Measurement and Evaluation*. 3rd ed. Itasca, IL.
- Husen, T. & Postlethwaite, N.T., *The International Encyclopedia of Education*, 2nd ed, (New York: Pergamon press Inc., 1994), p. 3895
- Jan Chappuis. (2012). *How am I doing?*. September Education Leadership. Vol. 70 No. 1.
- Jenkins, Joseph R. , Neale, Danie C. and Deno, Stanley L. 1967. *Differential Memory for Picture and Stimuli*, Education Psychology. 58(October 1967), 303 – 307.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1981). *The Personnel. Evaluation Standards* Newbury, CA: Sage Publications.
- Joyce, B & Weil, M. (1985). *Models of teaching*. New Delhi :Prentice–Hall.
- Keeves. (1997). *Educational Research, Methodology, and Measurement*. Printed and bound in Great Britain by Cambridge University Press, Cambridge, UK.
- Longman. Worthen, B.R. and Sauder, J.R. (1987). *Educational Evaluation*. New York: Longman.
- McClelland, D. C. (1973). *Testing for Competence Rather than for “Intelligence”*. American Psychologist, 28, 1-14. <http://dx.doi.org/10.1037/h0034092>
- Marsa Arsana (2020). *Effective Supervision Development Models to Improve Cooperation Supervisor Performance*. Proceedings of the International Conference on Science and Technology on Social Science (ICAST-SS 2020)
- Marzano, Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*.

- Thousand Oaks, California : Corwin Press, Inc.
- Marzano, W. (2005). *Survey of Characteristics of Successful Black Dean in Predominantly in Southeastern United States*. Dissertation Abstracts International
- Mahdjoubi, D. (2009). *Four Types of R&D*. Austin, Texas: Research Associate, IC Institute.
- McMillan, J. H. (2000). *Educational Research : Fundamentals for the Consumer*. 3rd ed. New York:
- Paul Black and Others. (2004). *Working Inside the Black Box: Assessment for Learning in the Classroom*.
- Procter and Paul. (1978). *Longman Dictionary of Contemporary English*. London :
- Longman. Robinson, S.G. (2000). *Teacher Job Satisfaction and Levels of Clinical Supervision in Elementary Schools*. Ph.D. Dissertation. The University of Southern Mississippi. (Online). Available :<http://search.proquest.com/dissertations/docview/304626407?accountid=31098>.
- Richard J. Stiggins. (1995). *Student-Centered Catered Classroom Assessment*. New York :Maxwell Macmillan College Publishing.
- Raj Madhu. (1996). *Encyclopedic Dictionary of Psychology and Education* . New Delhi: Anmol
- Seymour Papert. (2002). *Toward Constructivism for Ault Learners in Online Learning Environments*. *British journal of educational technology*. 33(1), 27-37. Retrieved October 24, 2006, from EBSCO database.
- Scriven, M. (1967). *Perspective of Curriculum Evaluation*. "The Methodology of. Evaluation". Chicago: American Education Research Association Monograph Series on Evaluation.
- Stoner, James A.F.and Wankel, Charles. (1968). *Management (3rd ed.)*. New Delhi: Prentice-Hall.
- Steiner, V. John and Keeves, J.P. (1988). *Self-directed Learning Oriented Assessments in The Asia-Pacific*. New York London : Springer Dordrecht Heidelberg
- Schwirian .(1982). *Home or Nursing Home*. New York, NY 10036: Springer Publishing Company p. 70-72.
- Tosi, H. L. and Carroll,S. J. (1982). *Management (2nd ed.)*. New York: JohnWiley & Sons.

Willer. "Interorganizational Learning and Network Organization: Toward a Behavioral Theory of the Interfere,"[Online]. Available from: <https://rotman.utoronto.ca/bicpapers/pdf/200-04.pdf>,1967. [Retrieved 22 June 2011]

Tyler Ralph W (1949). *Basic Principia of Curriculum and Instruction*. Chicago: The University of Chicago press.

Think Exist. (2008). *The Leadership Challenge: How to Get Extraordinary Things Done in Organizations*. San Francisco: Jossey Bass

Worthen, B.R. and Sauder, J.R. (1987). *Educational Evaluation*. New York: Longman.

Willer, D. (1986). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood Clift, NJ : Prentice Hall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ร่วมวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบรูปแบบการนิเทศและ
แบบสอบถามการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อ
พัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายสมเกียรติ์ แสงทองล้วน
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
2. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายวริศ กุลทองเกตุ
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
3. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายธีรายุ อินแปลง
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อ
พัฒนางานวิชาการด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นางอรรณ สุวรรณภาค
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ หน่วยศึกษานิเทศก์
2. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายมนธรรม ทองมหา
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
3. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายปริญญา ณ วันจันทร์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการสถานศึกษา
4. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นางอิริธิดา ทองศรี
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการสถานศึกษา
5. ชื่อผู้เชี่ยวชาญ : นายณัฐนันท์ นิเวศวรรการ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอนและการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

แบบรวบรวมผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

และ

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบรวบรวมผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้**

วิธีการตรวจสอบ

ท่านผู้เชี่ยวชาญ โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง ระดับความสอดคล้องของเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์ว่า มีความสอดคล้องอย่างไร โดยพิจารณาจาก

- +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์
-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
	ด้านที่ 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1.	โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร	1	1	1	3	1
2.	โรงเรียนมีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำ การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร	1	1	1	3	1
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	1	1	1	3	1
4.	ครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมิน เพื่อเป็น แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1	1	0	2	0.67
5.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	1	1	1	3	1
6.	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	0	1	1	2	0.67
7.	ครูได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้าง ขึ้น	1	1	1	3	1
8.	ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการ จัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ	1	1	0	2	0.67
9.	ครูได้จัดทำเอกสาร หลักฐานในชั้นเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ได้ถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด	1	1	1	3	1
10.	โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบตามเวลา กำหนด	1	1	1	3	1
	ด้านที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน					
11.	ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	3	1
12.	ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	3	1
13.	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ให้คำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ ใหม่	0	1	1	3	0.5
14.	ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	3	1

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC
		1	2	3		
15.	ครูได้รายงานผลการประเมินจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	1	0	1	3	1

ลงชื่อ

ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

คู่มือ
การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

เป็นส่วนหนึ่งในการเก็บข้อมูลการดำเนินงานวิจัย
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

โดย
นายบุญพงศ์ โพธิ์วัฒนธนต์
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1
คู่มือการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1. โรงเรียนวัดราชโอรส
2. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี
3. โรงเรียนแตลศิริวิทยา

ผู้วิจัย

นายบุญยพงศ์ โพธิ์วัฒน์ธนต์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

คณะกรรมการนิเทศโรงเรียน

ผู้จดบันทึก (Note Taker)

คณะผู้วิจัย

เครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์กลุ่ม
2. แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร
3. แบบสังเกตการณ์สอน

แบบสอบถาม

การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง " หน้าข้อความและกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ (1) ชาย

☐ (2) หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 30 ปี

☐ 31 - 40 ปี

☐ 41 - 50 ปี

☐ มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

4. วิทยฐานะ

☐ ครูผู้ช่วย

☐ ครู

☐ ครูชำนาญการ

☐ ครูชำนาญการพิเศษ

☐ ครูเชี่ยวชาญ

☐ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

5. ประสบการณ์สอนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

☐ 5 - 10 ปี

☐ 11 - 15 ปี

☐ มากกว่า 15 ปี

6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ท่านสังกัดอยู่

☐ ภาษาไทย

☐ คณิตศาสตร์

☐ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

☐ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

☐ สุขศึกษาและพลศึกษา

☐ ศิลปะ

☐ การงานอาชีพ

☐ ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการ

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในปัจจุบัน และสภาพความคาดหวัง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการใช้ และมีความจำเป็น ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการใช้ และมีความจำเป็น ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการใช้ และมีความจำเป็น ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการใช้ และมีความจำเป็น ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการใช้ และมีความจำเป็น ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน					ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
1	โรงเรียนของท่านมีการดำเนินการ กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2	โรงเรียนมีการประชุมคณะครูเพื่อชี้แจง แนะนำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามระเบียบและสอดคล้องกับหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	ครูได้มีการศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดและประเมิน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	ครูสามารถสร้างเครื่องมือวัด และประเมินผล การเรียนรู้ที่หลากหลาย	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7	ครูได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8	ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	ครูได้จัดทำเอกสาร หลักฐานในชั้นเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ถูกต้องและทันตามเวลาที่กำหนด										
10	โรงเรียนมีการสรุป รายงานผลการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองทราบตามเวลากำหนด										
ข้อ	รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน					ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ด้านที่ 2 การนำผลการเรียนรู้ไปประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน											
11	ครูมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ที่จะนำผลการเรียนมาพัฒนาผู้เรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

ข้อ	รายการ	ระดับสภาพปัจจุบัน					ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
12	ครูได้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากรายงานผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ให้คำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
14	ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15	ครูได้รายงานผลการประเมินจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1

....ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงสำหรับการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้.....

**แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการ
วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
สำหรับสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)**

สัมภาษณ์เมื่อวันที่

สถานที่

เริ่มสัมภาษณ์เวลา

ส่วนนำ

ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติงานของครู ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างไร ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

2. การสร้างคณะทำงานนิเทศของโรงเรียนเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3. คณะทำงานนิเทศจากประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

4. การนิเทศการศึกษาที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นควรทำอย่างไร

.....
.....
.....

5. กระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ดีควรทำอย่างไร

.....
.....
.....

แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร

วันที่เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

สถานที่ โรงเรียน

.....

ประเด็นในการศึกษา

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศ รูปแบบการนิเทศแบบร่วม
 พัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

.....

2. การสร้างคณะทำงานนิเทศ

.....

3. การปฏิบัติการนิเทศ

.....

4. การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

.....

แบบสังเกตการสอน

ชื่อครูผู้สอน ชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้.....

เรื่อง

ผู้สังเกต.....วัน/เดือน/ปี ที่สอน

ช่วงเวลาสังเกตถึง.....น.

1. การเตรียมการสอน

มีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ

.....

.....

ผลการเรียนสอดคล้องตามสาระการเรียนรู้

.....

.....

กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย

.....

.....

กำหนดกิจกรรมโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

.....

.....

2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอน

การนำเข้าสู่บทเรียน

.....

.....

ทักษะกระบวนการที่ใช้ในการสอน

.....

.....

การดำเนินการสอนเป็นไปตามขั้นตอน

.....

.....

จัดกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและเวลา

.....

.....

นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดย

.....

.....

การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

.....

.....

มีการแทรกคุณธรรมจริยธรรม

.....

.....

การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

.....

.....

มีการสรุปประเมินผลการเรียนการสอนชัดเจน

.....

.....

3. สื่อการสอนที่ใช้คือ

สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้

.....

.....

สื่อที่ใช้ชัดเจนเร้าความสนใจของนักเรียน

.....

.....

4. พฤติกรรมทั่วไป

ให้ความสนใจแก่นักเรียนทั่วถึง

.....

.....

จัดบรรยากาศเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรม

.....

.....

การมอบหมายงานชัดเจนเหมาะสม

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้สังเกตการสอน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เพื่อตรวจสอบและประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการ
วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ร่วมสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่

สถานที่

เริ่มสนทนากลุ่มเวลา

ประเด็นที่ 1 การยกร่างรูปแบบ และการร่างเอกสารประกอบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

1. โดยภาพรวมท่านมีความเห็นว่าเนื้อหา ครอบคลุมครบถ้วนแล้วหรือไม่อย่างไร

.....

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆ แล้ว ท่านเห็นว่าแต่ละองค์ประกอบมีเนื้อหาครอบคลุมแล้วหรือไม่อย่างไร

1) ด้านหลักการ

.....

2) ด้านจุดมุ่งหมาย

.....

3) ด้านกระบวนการ

.....

4) ด้านตัวชี้วัดความสำเร็จ

.....

5) ด้านผลลัพธ์

.....

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ

.....

ประเด็นที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย และร่างเอกสารประกอบ ทั้ง 6 องค์ประกอบอย่างไร

.....

.....

1) ด้านหลักการ

.....

.....

2) ด้านจุดมุ่งหมาย

.....

.....

3) ด้านกระบวนการ

.....

.....

4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ

.....

.....

5) ด้านผลลัพธ์

.....

.....

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ

.....

.....

ประเด็นที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นว่าคุณค่าที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนา
งานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยประสบผลสำเร็จและบรรลุ
เป้าหมายได้นั้นแต่ละส่วนต้องดำเนินการอย่างไร

.....

.....

1) ด้านหลักการ

.....

.....

2) ด้านจุดมุ่งหมาย

.....

.....

3) ด้านกระบวนการ

.....

.....

4) ด้านปัจจัยความสำเร็จ

.....

.....

5) ด้านผลลัพธ์

.....

.....

6) ด้านข้อมูลย้อนกลับ

.....

.....

.....
* ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการร่วมให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงาน มา ณ ที่นี้ *

แบบทดสอบ

“การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา”

1. เน้นการเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน เป็นหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรระดับใด
 - ก. ระดับก่อนประถมศึกษา
 - ข. ระดับประถมศึกษา
 - ค. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - ง. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เน้นทักษะ ด้านการอ่าน เขียน คิดคำนวณ เป็นหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรระดับใด
 - ก. ระดับก่อนประถมศึกษา
 - ข. ระดับประถมศึกษา
 - ค. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - ง. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. จุดมุ่งหมายพื้นฐานของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - ก. การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียน
 - ข. การประเมินเพื่อตรวจสอบและพัฒนาผู้เรียน
 - ค. การประเมินเพื่อหาความบกพร่องในการเรียนรู้
 - ง. การประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้สอน
4. ข้อใดกล่าวถึงการวัดผลประเมินผลได้ถูกต้อง
 - ก. การวัดผลกับการประเมินผลเป็นสิ่งเดียวกัน
 - ข. จะทำการวัดผลได้ก็ต่อเมื่อมีการประเมินผล
 - ค. การวัดผลประเมินผลเกิดขึ้นในขณะเดียวกัน
 - ง. วัดผลเป็นการหาข้อมูลเชิงปริมาณ ประเมินผลเป็นการหาค่าเชิงคุณภาพ
5. ข้อใดเป็นปัญหาการวัดผลประเมินผลมากที่สุด
 - ก. ครูมักแยกการสอนกับการวัดผลออกจากกัน
 - ข. ครูเน้นการวัดผลและประเมินด้านเดียว คือความรู้ ความจำ
 - ค. ครูไม่ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลงาน
 - ง. ครูยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผล
6. ครูผู้สอนควรใช้เทคนิคการประเมินผลนักเรียนในระดับชั้นเรียนอย่างไรจึงเหมาะสม
 - ก. ประเมินด้วยการสังเกต
 - ข. ประเมินด้วยการสอบ
 - ค. ประเมินด้วยการวัดเจตคติ
 - ง. ประเมินอย่างหลากหลาย

7. การเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน มีวิธีการอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด
- เก็บข้อมูลบางด้าน บางโอกาส
 - เลือกเก็บข้อมูลเท่าที่จำเป็นและทดสอบเป็นระยะ
 - เลือกเก็บข้อมูลทุกด้านตามตัวชี้วัดและเก็บข้อมูลทุกเดือน
 - เลือกเก็บข้อมูลทุกด้านและต่อเนื่องในแต่ละภาค
8. ขั้นตอนแรกของการบวการวัดผล คือข้อใด
- เลือกใช้วิธีวัดผล
 - กำหนดจุดประสงค์ของการวัดผล
 - สร้างเครื่องมือวัดผล
 - จัดทำตารางวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหา
9. การประเมินระดับใด เป็นการประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดมากที่สุด
- ระดับชั้นเรียน
 - ระดับสถานศึกษา
 - ระดับเขต
 - ระดับชาติ
10. “การวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน” เป็นการวัดฯ ระดับใด
- ระดับชั้นเรียน
 - ระดับสถานศึกษา
 - ระดับเขตพื้นที่
 - ระดับชาติ
11. การวัดผลการศึกษาเชิงปริมาณ คือข้อใด
- การวัดเชิงปริมาณ
 - การวัดผลสัมฤทธิ์
 - การวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - การวัดความซื่อสัตย์ของนักเรียน
12. การวัดผลการศึกษา จะมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากสาเหตุ ข้อใด
- คุณภาพของเครื่องมือ
 - คุณภาพของนักเรียน
 - คุณภาพของนักเรียน
 - คุณภาพของสถานศึกษา
13. กระบวนการที่นำข้อมูลจากการวัดผล มาวินิจฉัยตัดสินคุณภาพโดยใช้กฎเกณฑ์
- การทดสอบ
 - การวิเคราะห์
 - การประเมินผล
 - การตัดสินใจ
14. เพื่อความเจริญงอกงามของผู้เรียน ข้อใดที่ผู้ประเมินไม่ต้องคำนึงถึงในการประเมินผลการศึกษา
- เจตคติของผู้เรียน
 - ค่านิยม คุณธรรม
 - ความสนใจทำงาน
 - ความรู้ความเข้าใจ
15. การประเมินผลทางการศึกษา สามารถทำได้ ตามข้อใด
- ก่อนจัดการเรียนรู้
 - ระหว่างจัดการเรียนรู้
 - หลังจัดการเรียนรู้
 - ถูกทุกข้อ

16. ครูที่จะดำเนินการประเมินผลการเรียนในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ถูกต้องควรรู้ข้อใด
ก. จุดประสงค์	ข. คะแนนผลการเรียนรู้
ค. เครื่องมือ	ง. กระบวนการ
17. การวัดผลและประเมินผลการเรียน มีผลให้เกิดกับนักเรียน ข้อใด
ก. เจตคติ	ข. แรงจูงใจ
ค. ทักษะ	ง. ความพึงพอใจ
18. การทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนคือข้อใด
ก. ประเมินความก้าวหน้า	ข. ประเมินผลสัมฤทธิ์
ค. ประเมินความพึงพอใจ	ง. ประเมินจุดเด่น จุดด้อย
19. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ
ก. วิธีการจัดการเรียนการสอน	ข. สื่อและอุปกรณ์การเรียน
ค. หลักสูตร	ง. ครูผู้สอน
20. การประเมินผลการศึกษา สามารถทราบ พื้นความรู้ ความสามารถและปัญหาของนักเรียนเกิดประโยชน์กับข้อใด
ก. ครูผู้สอน	ข. ผู้บริหาร
ค. นักเรียน	ง. ด้านการวิจัย

.....

แบบประเมินตนเองด้านทักษะความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
ของคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

ชื่อ-ชื่อสกุล

ระดับชั้นครั้งที่.....

วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน.....

คำชี้แจง

แบบประเมินผลฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทีมนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพประเมิน
ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของตนเองก่อนดำเนินการนิเทศแบบ
ร่วมพัฒนาวิชาชีพ โดยการประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับมากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน					
2	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3	สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
4	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้หน้าที่วิธีการศึกษาและการทำงานในวิชาที่เรียนให้สำเร็จ					
5	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องอ่าน พุด ฟัง คิด และเขียน อย่างกระตือรือร้น					
6	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ใช้การเสริมแรงพัฒนาทักษะการคิด คือวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า					
7	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนเอง					
8	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถวัดผลและประเมินผลจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย					
9	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
10	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้โดยมีประเมินก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ และมีแบบสังเกตการสอนที่ตรงกับการจัดการเรียนรู้					
11	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด					
12	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการวัดผลและประเมินผลที่ตรงกัน					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (สำหรับคณะทำงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ)

คำชี้แจง

แบบประเมินผลฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้รับการนิเทศระหว่าง
การดำเนินการนิเทศ การประเมินเป็นแบบ มาตรฐานค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ดังนี้

3 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นผู้ประเมินประเมินให้ปฏิบัติครบทุกคน

2 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นผู้ประเมินประเมินให้ปฏิบัติเป็นบางคน

1 คะแนน หมายถึง รายการประเมินผลข้อนั้นผู้ประเมินประเมินให้ไม่ปฏิบัติครบทุกคน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00- 1.49 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ชื่อผู้ได้รับการนิเทศ ชั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้.....
เรื่อง

ผู้นิเทศ

- 1) ตำแหน่ง
- 2) ตำแหน่ง
- 3) ตำแหน่ง
- 4) ตำแหน่ง

คำชี้แจงให้อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่าตรงกับผลการปฏิบัติในระดับใด แล้วจึงทำเครื่องหมาย/ลงในช่องหลังข้อความนั้นเพียงช่องเดียว

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ		
		3	2	1
	ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน			
1.	ใช้กิจกรรมที่สร้างความสนใจของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียน			
2.	ใช้เวลาเหมาะสมกับกิจกรรม และเนื้อหาสาระที่สอน			
3.	บอกจุดประสงค์การเรียนรู้ และแนวทางการเรียนรู้			
4.	ทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงความรู้เรื่องเดิมกับความรู้เรื่องใหม่			
	ด้านการดำเนินการสอน			
5.	ปฏิบัติการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา			
6.	อธิบายตามขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาถูกต้อง			
7.	ยกตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่สอนเหมาะสมกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับชีวิตจริง			
8.	ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น			
9.	ให้ความสนใจกับผู้เรียน			
10.	ตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนระหว่างการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม			
11.	สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	ด้านการประเมินผลการเรียนรู้			
12.	ประเมินตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด			
13.	ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพความแตกต่างของผู้เรียน			
14.	ประเมินตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด			
	ด้านการสรุปบทเรียน			
15.	เน้นย้ำสาระสำคัญของเนื้อหาให้กับผู้เรียน			
16.	ครูทำการทดสอบหลังเรียน			
17.	ครูให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนให้คำแนะนำเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่			
	ด้านบุคลิกภาพของครู			
18.	ควบคุมอารมณ์ตนเองขณะการสอน			
19.	ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน			
20.	แต่งกายสุภาพเรียบร้อย			

.....

**แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้
แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศหลังได้รับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ**

ชื่อ-ชื่อสกุล

ระดับชั้นครั้งที่.....

วัน/เดือน/ปีที่ประเมิน.....

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้รับการนิเทศ โดยให้ทีมนิเทศประเมินหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ การประเมินเป็นแบบ มาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ		
		3	2	1
1.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน			
2.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
3.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง			
4.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้หน้าที่วิธีการศึกษา และการทำงานในวิชาที่เรียนให้สำเร็จ			
5.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องอ่าน พูด ฟัง คิด และเขียน อย่างกระตือรือร้น			
6.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ใช้การเสริมแรงพัฒนาทักษะการคิด คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า			
7.	ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนเอง			
8.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่สามารถวัดผลและประเมินผลจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย			
9.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย			
10.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้โดยมีประเมินก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ และมีแบบสังเกตการสอนที่ตรงกับการจัดการเรียนรู้			
11.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด			
12.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการวัดผลและประเมินผลที่ตรงกัน			

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน

วิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ใช้สำหรับทีมงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังจากที่มีการนำรูปแบบไปใช้ แบบประเมินเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 4 ด้าน ด้านรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านคู่มือการใช้ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ด้านการนำรูปแบบไปใช้ และด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบ โดยการประเมินความพึงพอใจแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยมาก

3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านรูปแบบนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
	หลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
1	มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น					
2	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูต้องมาจากภายในตัวครูเอง					
3	การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม					
4	บุคคลที่เป็นหัวใจของการพัฒนาการเรียนการสอนคือครู					
5	เพื่อให้ทีมใช้หลักการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่กระบวนการนิเทศ					
6	เพื่อให้ทีมใช้วิธีการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย					
7	เพื่อให้ทีมใช้การโค้ชที่แนวความคิดเชิงบวก					
	กระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
8	มีการวางแผนการนิเทศภายใน					
9	มีการปฏิบัติการนิเทศภายใน					
10	มีการกำกับติดตามการนิเทศภายใน					
11	มีการประเมินผลการนิเทศภายใน					
	ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
12	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศภาวะผู้นำ					
13	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศมีความไว้วางใจ					
14	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง					
15	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศภายใน					
16	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศให้ความร่วมมือกันในการนิเทศภายใน					
	ผลลัพธ์ของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
17	คณะทำงานนิเทศมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน					
18	คณะทำงานนิเทศสามารถนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน					
19	คณะทำงานนิเทศและผู้บริหารนิเทศมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน					
	ข้อมูลย้อนกลับของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
20	มีการนำปัญหาอุปสรรคจากการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้คณะทำงานนิเทศเป็นฐานไปปรับปรุงแก้ไข					
	ด้านคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ					
21	มีองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจน					
22	มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจน					
	ด้านการนำรูปแบบไปใช้					
23	รูปแบบการนิเทศภายในนำไปใช้ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง					
24	วิธีการและขั้นตอนในการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง					
	ด้านความมีประโยชน์ของรูปแบบ					
25	ช่วยพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู					
26	ช่วยพัฒนาวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป					
27	คณะทำงานนิเทศและครูผู้บริหารนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน					
28	ครูผู้บริหารนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้น					

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)
การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผล
และประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

กลุ่มสาระ ฯ			
ชื่องาน	การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ		AAR ครั้งที่.....
วัน/เวลาที่เริ่มปฏิบัติงาน		วัน/เวลาสิ้นสุดการปฏิบัติงาน	
วันที่ทำ AAR		เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	
ผู้ร่วม AAR			
เป้าหมายของงาน			
.....			
.....			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง(โดยสรุป)			
.....			
.....			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี			
.....			
.....			
งาน/ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ไม่ดี			
.....			
.....			
อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้องที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน			
.....			
.....			
ประเด็นที่ได้เรียนรู้			
.....			
.....			
ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป			
.....			
.....			

**แบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและ
ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย**

คำชี้แจง

แบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยฉบับนี้ ใช้สำหรับทีมงานนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย หลังจากที่มีการนำรูปแบบและคู่มือไปใช้ โดยแบบประเมินนี้เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

**แบบประเมินรูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านการวัดผลและ
ประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ทำแบบประเมิน

ชื่อผู้ทำแบบประเมิน _____

ตำแหน่ง ☐ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ หัวหน้างาน/ฝ่าย (โปรดระบุ) _____

☐ รองหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ คณะทำงานนิเทศฯ

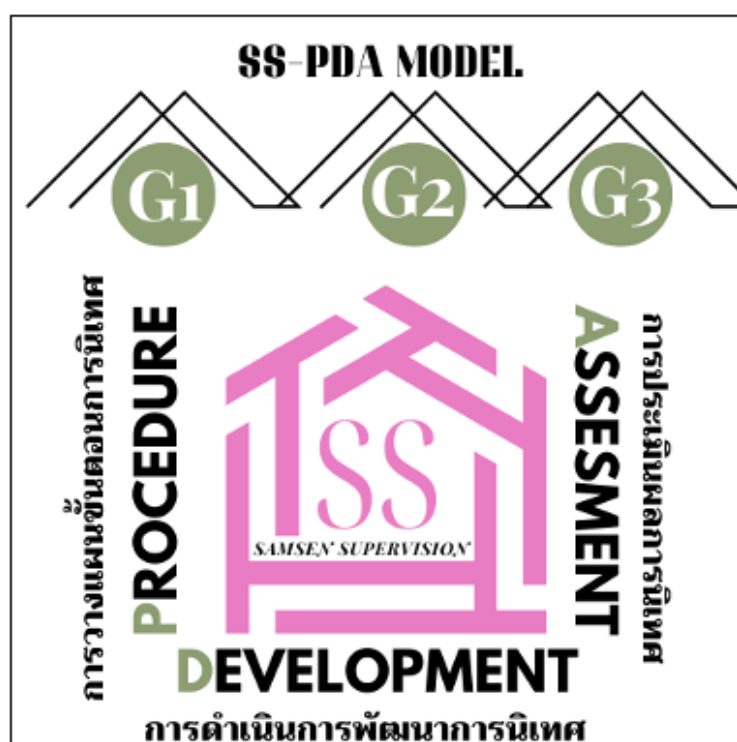
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ส่วนที่ 2 รายการการประเมินรูปแบบการนิเทศฯ

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้					
2	รูปแบบมีวิธีการขั้นตอนการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง					
3	รูปแบบมีความชัดเจนของจุดมุ่งหมายการนิเทศ					
4	มีความเป็นไปได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะนำรูปแบบนี้ไปใช้					
5	เนื้อหาที่น่าสนใจในคู่มือการดำเนินการมีความชัดเจน					
6	เนื้อหาและองค์ประกอบตัวชี้วัดมีความครอบคลุมเหมาะสมชัดเจน					
7	ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม					
8	การเรียงลำดับเนื้อหาเหมาะสม					
9	รูปแบบนี้ช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู					
10	รูปแบบช่วยพัฒนางานวิชาการและพัฒนาวิชาชีพครูให้ทันเหตุการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป					
11	อ่านแล้วเข้าใจง่ายและสะดวกในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง					
12	รูปแบบนี้สามารถทำให้ครูผู้รับการนิเทศมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีขึ้น					
13	รูปแบบนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย					

ข้อเสนอแนะ

คู่มือการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ เพื่อพัฒนางานวิชาการ
ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

นายบุญพงศ์ โพธิ์วัฒน์รัตน์
ผู้อำนวยการโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1